ΝΕΟΛΟΓΟΥ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 51. ΤΟΜΟΣ Β'. 17 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1893.

ΣΕΛΙΔΕΣ ΕΚ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΑΠΟΙΚΙΩΝ

(ΛΟΝΔΙΝΟΝ – ΤΥΝΙΣ)

Τὰ νῦν ἐκδιδόμενα τρία γράμματα ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Ματθαίου, σώζονται δ'ἐν κώδικι χειρογράφῳ τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ἱερᾶς μονῆς τοῦ Κουτλουμουσίου, ἐν ᾗ ἐγκατεβίωσεν ὁ Ματθαῖος ἀποσυρθεὶς τοῦ θρόνου τῆς αἰγυπτιακῆς μητροπόλεως. Ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἐγράφησαν αἱ τρεῖς ἐπιστολαὶ καθαρῶς ὑπ' αὐτὰς σημειοῦται· ἀτυχῶς στεροῦμαι τῶν εἰς τὰς ἐπιστολὰς ταύτας ἀπαντήσεων, ὅπως μάθωμεν τί ἐγένετο ἐν Τύνιδι καὶ Λονδίνῳ, ὧν πρὸς τὰς ἑλληνικὰς ὀρθοδόξους ἀποικίας ὁ Ματθαῖος ἀπευθύνεται.

Περὶ τοῦ ἀνδρός, οὗ ἡ προσωπογραφία, παρ' ἡμέραν ὑπὸ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς ἐπιρρείας ἀφανιζομένη, σώζεται ἔξω τοῦ καθολικοῦ ναοῦ τῆς ἱερᾶς τοῦ Κουτλουμουσίου μονῆς, ἔγραψάν τινα μετ' εὐλαβείας ὁ Καισάριος Δαπόντες καὶ ὁ Κομνηνὸς Ὑψηλάντης. Ὁ φαναριώτης οὗτος χρονογράφος προσεφώνησεν εἰς αὐτὸν τὸ Ε' βιβλίον τῶν «Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Πολιτικῶν», αὐτοῦ καὶ τὸν ἐπίτομον κατάλογον τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Μητροφάνους μέχρι Σισιννίου Β', ἐν ᾧ, κατὰ τὸ σύνηθες ὅ τε Μελέτιος Ἀθηνῶν καὶ ὁ Δοσίθεος Ἱεροσολύμων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μεταγράφονται. Πενταετίαν ἐν Αἰγύπτῳ διατρίψας ὁ Κομνηνὸς εἶδε καὶ ἐξετίμησε τὰς ὑπὲρ εὐκλείας τῆς Ἐκκλησίας σθεναρὰς ἐνεργείας τοῦ Ματθαίου.

Ὁ Κομνηνὸς ὁρίζει τὴν 3 σεπτεμβρίου 1747 ἡμέραν καὶ ἔτος μεταθέσεως τοῦ Ματθαίου ἀπὸ τῆς μητροπόλεως Λιβύης εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον Ἀλεξανδρείας. Ἔγγραφα παρ' ἐμοὶ ἀποκείμενα τιθέασι τὴν ἐκλογὴν τῷ 1746, ὅτε ὁ Ματθαῖος διέμενεν ἐν τῇ κατὰ τὴν Βλαχίαν μονῇ Ζλατάρι, ἴσως δὲ μετὰ ἓν ἔτος ἀφίκετο εἰς Κωνσταντινούπολιν. Τὸν θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας σχεδὸν εἰκοσαετίαν (1746 — μαΐου 1767) κοσμήσας ἐπέτυχε καὶ τῆς ἐξοφλήσεως τῶν χρεῶν αὐτοῦ, καὶ τῆς ἐπισκευῆς τῶν πατριαρχικῶν οἰκημάτων καὶ τῶν ἐπὶ ἐνοικίῳ διδομένων κτημάτων τοῦ θρόνου, καὶ τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ νοσοκομείου τοῦ ἁγίου Σάββα, καὶ τῶν ἐν Πηλουσίῳ καὶ Ραχητίῳ ναῶν. «Ὁ δὲ κυριώτερον, ἐμεριμνήσε καὶ εἰργάσθη ὑπὲρ εὐσταθείας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν τῶν ἐν Ἀλγερίῳ καὶ Τριπόλει τῆς Βαρβαρίας, καὶ διέσωσε τά, κατὰ Κομνηνόν, «ἠμελημένα καὶ τιτάνου καὶ ἄμμου κατάγεμοντα βιβλία» τῆς πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης[1]. Τὴν αὐτὴν ἐτῶν βιβλίων μέριμναν ἐπεδείξατο καὶ ἐν τῇ μονῇ Κουτλουμουσίου, ἐν ᾗ ἀπεβίωσε τῷ 1775, ταφεὶς ἔξω τοῦ καθολικοῦ ναοῦ[2].

Καισάριος ὁ Δαπόντες παραδίδωσιν ὅτι μητροπολίτης ὢν Λιβύης ὁ Ματθαῖος καὶ διαμένων ἐν Βουκουρεστίῳ διετέλεσε πνευματικὸς τοῦ ἡγεμόνος Κωνσταντίνου Νικολάου Μαυροκορδάτου, οὗ μεσιτείᾳ προεβιβάσθη εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον Ἀλεξανδρείας· παραδίδωσι δ' ἡμῖν ὁ πολυλογώτατος χρονογράφος οὗτος ὅτι καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Αἰθιοπίας Ἰησοῦ εἶχε σχέσεις ὁ Ματθαῖος, καὶ αἰτήσει αὐτοῦ ἔπεμψεν εἰς Ἀβυσσηνίαν πρὸς κατήχησιν τῶν ἀβυσσηνῶν ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ δόγματι Στέφανον ἱερομόναχον καὶ διδάσκαλον ἐν Σιφνῳ καὶ Σισίνιον τὸν ἰατροφιλόσοφον τῷ 1750 μετὰ συνοδείας· ἀλλ' ἀποθανόντος τοῦ βασιλέως, ἡ ἀποστολὴ ἐναυάγησεν καὶ πρὸς τὴν Ἑλλάδαν ὅμως τῆς Ρωσσίας πολλὴν παρρησίαν εἶχεν ὁ Ματθαῖος, ᾧ, αἰτήσαντι τὸ ἔλεος αὐτῆς, ἀπέστειλε τεσσαρακοντακισχίλια σημερινὰ

1) Κομνηνοῦ τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν· σελ. κγ', 356, 408, 548.

2) Μ. Γεδεών, Ἄλως· σελ. 224,340.

φράγκα συνδρομὴν ὑπὲρ τοῦ θρόνου καὶ εἰκοσάκισχίλια δῶρον πρὸς αὐτόν[1].

Ἐκ τῆς παρ' ἐμοὶ σπουδαιοτάτης ἀλληλογραφίας αὐτοῦ ᾠοτὸς ἱκαναὶ διαχέονται ἀκτῖνες ἐπὶ τῆς ἱστορίας τῶν ἡμετέρων πρὸς τοὺς ἐν Ἀγγλίᾳ, Βενετίᾳ καὶ καθόλου τῇ Ρωσσίᾳ σχέσεων, πολλαὶ δ' εἰς μέσον εἰδήσεις νέαι παράγονται, ἐν λεπτομερείαις, διωπωμέναις παρὰ Κομνηνῷ, γνωρίζουσαι ἡμῖν τὸ κατὰ τοὺς τότε χρόνους γιγάντειον ἔργον τοῦ Ματθαίου.

Αἱ τρεῖς ἐπιστολαί, ἃς ἐκδίδωμι, μαρτύριόν εἰσιν αὐθεντικὸν τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ, ἃς ἐξετίμων πάντες. Ἐξ αὐτῶν μανθάνομεν ὅτι καὶ κατὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος εἶχομεν ἀποικίαν ἑλληνικὴν ὀρθόδοξον ἐν Τύνιδι ζῶσαν καὶ κινουμένην· ὅτι κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον οἱ παροικοῦντες ἐν Λονδίνῳ ὁμογενεῖς ἐστεροῦντο προεστῶτος ἱερέως, ἀλλὰ μὴν, κατὰ τὴν ἐπιστολήν, καὶ ἐκκλησίας, εἰς ἀποσύνθεσιν οὕτως εἰπεῖν εὐρισκόμενοι, καθὼς εἰς ἀποσύνθεσιν πραγματικὴν εὑρίσκετο τότε καὶ ἡ ἐν Μινόρκᾳ τῶν Βαλεαρίδων ἑλληνικὴ κοινότης, σχεδὸν λιποῦσα τὸν βίον τῷ 1757 ἢ 58.

Εὐχῆς ἔργον εἴπερ ἐγινώσκομεν πλείω περὶ Τύνιδος, ἐν ᾗ, καθὼς ἔγραψα καὶ ἄλλοτε, ὑπῆρχεν ἑλληνικὴ κοινότης καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΖ' αἰῶνος· εὐχῆς ἔργον εἴπερ ἔγραφέ τις τῶν ἡμετέρων λογίων κληρικῶν περὶ τῆς ἀποικίας ταύτης τῆς ἐν Τύνιδι, συνεκδιδοὺς καὶ πατριαρχικὰ ἔγγραφα, καὶ περὶ τῆς ἐν Λονδίνῳ. Προτιμότερον ὅμως εἴπερ εὐπρεπεστοῦντο ν' ἀποστείλωσιν αὐταὶ αἱ κοινότητες εἴς τινα τῶν ἡμετέρων λογίων τὰ ἔγγραφα, ὅσα παρ' αὐταῖς σώζονται, πρὸς σωτηρίαν ὀνομάτων προεστώτων καὶ διδασκάλων, ἀγνωμόνως ἕως τοῦδε παρεωραμένων.

ΜΑΝΟΥΗΛ ΙΩ. ΓΕΔΕΩΝ.

Τοῖς ἐν Τύνιδι ὀρθοδόξοις Ἕλλησιν.

† Οἱ ἐν Τουνεζίῳ διατελοῦντες ἐντιμότατοι ἐπίτροποι, χρησιμώτατοι πραγματευταί, ἐντόπιοι καὶ ξένοι, καὶ οἱ λοιποὶ πάντες εὐλογημένοι χριστιανοί· τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος· χάρις εἴη ὑμῖν ἅπασι καὶ εἰρήνη καὶ ἔλεος παρὰ Θεοῦ Κυρίου παντοκράτορος, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχὴ καὶ εὐλογία καὶ συγχώρησις.

Διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου πατριαρχικοῦ καὶ εὐχετικοῦ γράμματος δηλοποιοῦμεν ὑμῖν, ὅτι ἐπειδὴ καὶ πρὸ χρόνων τριῶν ἦλθον πρὸς ἡμᾶς ἀναφοραὶ παρὰ τῆς τιμιότητος ὑμῶν, διὰ νὰ πέμψωμεν ἐπὶ τὰ αὐτόθι, εἰς τόπον τοῦ πρότερον ἐπιστατοῦντος πρωτοσυγκέλλου παπᾶ κὺρ Σεραφείμ, ἄλλον ἱερομόναχον, καὶ δὴ κατὰ τὴν ἀναφορὰν ὑμῶν διωρίσαμεν, ὄντες ἔτι εἰς Αἴγυπτον, τὸν παπᾶ Χριστόφορον, ἐμποδίσθη ὅμως ἀπὸ ἔλλειψιν τῶν ἱερέων τοῦ θρόνου μας, τὰ νῦν δὲ ἐπειδὴ ἀναγγέλλει ἡμῖν (ἤδη ἐν Κωνσταντινουπόλει διά τινος ἀναγκαίας χρείας τοῦ θρόνου μας διατριβουσι) διὰ τοῦ μπασᾶ Δημούση, ὅτι γράφετε πρὸς αὐτὸν διὰ τοῦ Γεωργίου Δημητρίου ἐξ Ἰωαννίνων, πῶς εἰ μὲν ἡμεῖς δὲν ἔχομέν τινα ἱερομόναχον νὰ στείλωμεν, ἡ τιμιότης σας ἔχετε ἕνα ἄλλον εἰς τὸν Μωρέαν, χρήσιμον καὶ ἄξιον εἰς τὸ νὰ ἐπιστατῇ καὶ νὰ ἐφημερεύῃ αὐτοῦσε, ζητεῖτε ὅμως τὴν ἡμετέραν ἄδειαν, ἰδοὺ λοιπόν, κατὰ τὴν αἴτησιν ὑμῶν καὶ ἀναφοράν, τῷ μὲν πρωτοσυγκέλλῳ παπᾶ κὺρ Σεραφείμ γράφομεν, νὰ ἀναχωρήσῃ τῶν ἐντεῦθεν, καὶ νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὸν θρόνον, τῇ δὲ τιμιότητι ὑμῶν δίδομεν ἄδειαν εἰς τὸ νὰ πάρετε αὐτὸν τὸν ρηθέντα ἱερομόναχον, καὶ νὰ τὸν καταστήσετε ἐπιστάτην τῆς αὐτόθι ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου· νὰ στοχασθῆτε ὅμως ὁποῦ νὰ εἶναι ὁ ρηθεὶς μεμαρτυρημένος, ὅτι εἶναι κεχειροτονημένος κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας καὶ νὰ εἶναι ἠθῶν ἐναρέτων καὶ βίου σεμνοῦ καὶ ἁπλῶς προστάτης δεξιὸς καὶ ἐπιτήδειος τοιαύτῃ ἐπιστασίᾳ, ᾧ τινι δίδοται καὶ παρ' ἡμῶν ἄδεια τοῦ εὐλογεῖν καὶ ἁγιάζειν καὶ μετέρχεσθαι ἀκωλύτως τὸ τῆς πνευματικῆς διαγωγῆς λειτούργημα καὶ ἀναδέχεσθαι τοὺς λογισμοὺς τῶν αὐτόθι χριστιανῶν, ἐξομολογῶν καὶ διορθῶν, αὐτὸς ὡς ἄριστος οἰκονόμος, καὶ ὅσα ἂν λύσῃ, καὶ δήσῃ, ἔστωσαν δεδεμένα καὶ λελυμένα, κατὰ τὴν ἱερὰν φωνήν, ὑπὸ πάντων πιστευόμενος, καὶ παρὰ πάντων τιμώμενος, καὶ εὐλαβούμενος, καὶ νὰ παρέχετε πρὸς αὐτὸν ἀγογγύστως καὶ πάσῃ προθυμίᾳ τὰ συμπίπτοντα κανονικὰ καὶ δικαιώματα τοῦ ἱερέως, τὰ δὲ σκεύη καὶ ἕτερα εἴδη τῆς ἐκκλησίας νὰ εἶναι εἰς τὴν ἐπιστασίαν τῶν κατὰ καιρὸν ἐπιτρόπων, κατὰ τὴν πάλαι συνήθειαν· πρὸς δὲ νὰ στέλλετε εἰς τὸν θρόνον τὰ κατ' ἔτος ἀπ' ἀρχῆς διδόμενα δικαιώματα, δηλαδὴ τὰ πεντήκοντα γρόσια, ἤ, καθὼς γράφετε, ταῖς διακοσίαις ὀκάδες τὸ λάδι, ὁποῦ ὑπόσχεσθε νὰ δίδετε τὸν καθ' ἕκαστον χρόνον, εἰς βοήθειαν τοῦ θρόνου μας, τὸ ὁποῖον νὰ τὸ πέμπετε εἰς Ἀλεξάνδρειαν, εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Σάββα. Προσεπιτούτοις παράγγέλλομεν ὑμῖν πατρικῶς καὶ παραινοῦμεν τὸ νὰ διάγητε καλῶς καὶ θεαρέστως, πρῶτον μὲν φυλάττοντες καθαρὰν καὶ εἰλικρινῆ, ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, τὴν πρὸς Θεὸν πίστιν ὑμῶν καὶ εὐσέβειαν, ἑπομένως δὲ νὰ ἔχετε εἰρήνην πρὸς ἀλλήλους καὶ ὁμόνοιαν, ὡς χριστιανοὶ καὶ κατὰ χάριν υἱοὶ τοῦ εἰρηνοποιοῦ Χριστοῦ, καὶ νὰ γίνεσθε φιλοικτίρμονες καὶ εὔσπλαγχνοι, καὶ συμπαθεῖς πρὸς τοὺς πενομένους καὶ ἐνδεεῖς τῶν αὐτοῦσε χριστιανῶν καὶ ἀδελφῶν ὑμῶν, καὶ θέλετε λάβει τοὺς μισθοὺς ἀπειροπλασίους παρὰ τοῦ μισθαποδότου Θεοῦ.

Ταῦτα μὲν εὐχῆς καὶ παραινέσεως λόγῳ, καὶ νὰ ἔχωμεν μὲ πρῶτον περὶ πάντων τούτων ἀπόκρισιν, ἀπό τε τῆς τιμιότητός σας, καὶ παρὰ τοῦ ἱερέως αὐτοῦ· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις, καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος, μετὰ τῆς παρ' ἡμῶν εὐχῆς τε καὶ εὐλογίας εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

ᾳψξγ' σεπτεμβρίου ιε'.

1) Καισαρίου Δαπόντε Κατάλογος ἐπισήμων ρωμαίων, καὶ Μακραίου Ὑπομνήματα Μεσαιων. Βιβλιοθ. Κ. Σάθα, Γ', σελ. 87—89, 145, 254.

2) Ἐν τόμῳ Α' τοῦ ἄλλοτε περιοδικοῦ «Κήρυκος», σελ. 280—260. Ἄρθρον «Κοσμᾶς ὁ Δυρραχίου».

Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ ἄρχοντι κυρίῳ Φιλίππῳ Λοΐδελ Ἐαγίρ.

Ἐκλαμπρότατε κλπ. Ὁ τὸ παρὸν ἐπιφέρων ἡμέτερον τιμιώτατος κὺρ Δημήτριος Κρίστης ἐκ Λόνδρας, ἀρικόμενος ὧδε πρὸς ἡμᾶς, ἐπιστολὴν ἐπέδωκε τῆς ὑμετέρας ἐκλαμπρότητος, ἣν δὴ ἀναπτύξαντες, καὶ κατιδόντες ἐν αὐτῇ (καθάπερ καὶ ἀπὸ ζώσης φωνῆς τοῦ εἰρημένου κατεμάθομεν) τὸν ὅσον θερμὸν θεοσεβῆ ζῆλον καὶ ζέουταν ἔφεσιν κέκτησθε ὑπὲρ τοῦ τυχεῖν πνευματικοῦ τινος πατρὸς καὶ ποιμένος (ὃ δὴ πρέπον ἐστὶ καὶ ἀναγκαῖον παντὶ εὐσεβοῦντι) ἠσθημεν ἐκ βάθους καρδίας, καὶ ἱκανῶς ὑμᾶς τῆς θεοφιλοῦς ὑμῶν ταυτησὶ προαιρέσεως ἀπεδεξάμεθα· οὐδὲν γὰρ οὕτω καθ' αὑτὸ καὶ πρῶτον τοῖς εὐσεβέσι καὶ ἑπομένως ἀναγκαῖον, ὡς τὸ φροντίζειν ἀεὶ τῆς ἑκυτῶν σωτηρίας, καὶ πῶς ἂν ἔοιτο αὐτοῖς τυχεῖν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐπιμελεσθαι, ἧς οὐκ ἂν ἄλλως ἐφικοιτό τις, εἰ μὴ διὰ τῆς καθαρᾶς ἐξομολογήσεως καὶ ἀληθοῦς μετανοίας, πρῶτον οἷον βάσιν τινὰ ἀρραγῆ καὶ ἀσφαλὲς θεμέλιον τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν καὶ εὐσέβειαν θέμενος, ὃ δὴ καὶ ὑμεῖς ἐπιστάμενοι, ἐν στερήσει δὲ ὄντες τοιούτου καὶ τηλικούτου ἀγαθοῦ, ἠτήσατε παρ' ἡμῶν δοθῆναι ὑμῖν προστάτην τινὰ πνευματικόν, ἱερωσύνης ἠξιωμένον, καὶ ποιμένα ἔμπειρον τοῦ ἐπισκέπτεσθαι ἀεὶ τοὺς αὐτόθι ὀρθοδόξους χριστιανούς, καὶ ὡς τέκνων πατὴρ καθ' ἑκάστην προνοεῖσθαι περὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν, ἀναδέχεσθαί τε καὶ παρεξετάζεσθαι τοὺς λογισμοὺς αὐτῶν καὶ ὡς ἄριστα διορθοῦν, καὶ ὡς ἔμπειρος ἰατρὸς τὰς κακεκτούσας ἰώμενος ψυχάς, ... [1] αὐτοῖς καὶ ὁδηγὸς ἀναδείκνυσθαι τῆς ἰσοφεροῦς ὁδοῦ καὶ πρὸς ζωὴν εἰσαγούσης τὸν ἄνθρωπον.

Ταῦτά τοι τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τό γε νῦν ἔχον, ἐπιστέλλοντες ὑμῖν τὸ παρὸν πατρικῶς παραινοῦμεν, πρῶτον μέν, εἰ βουλομένοις ὑμῖν ἐστι καὶ εἰς πέρας ἐλθεῖν τὸ ζητούμενον σπουδάσαι καινὴν ἀνοικοδομῆσαι ἐκκλησίαν, μετὰ τοῦτο δὲ κοινῇ περὶ τούτων συνδιασκεψαμένοις πᾶσι τοῖς εἰς τὰ αὐτόθι διατρίβουσι χριστιανοῖς, καλῶς τε διαθεμένους καὶ οἰκονομήσαντας τά τε ἄλλα πάντα καὶ ἀφ' ὧν ἕξει αὐτὰ μὲν τὰ πρὸς τὸ ζῆν καὶ ἱματισμὸν ὁ ἐπὶ τὰ αὐτόθι ἀριζόμενος προστάτης καὶ πνευματικός, τηνικαῦτα ἐπιστεῖλαι ἡμῖν ἀναφορὰν παρ' ὑμῶν ὑπογεγραμμένην, ἡμεῖς δὲ ἐντεῦθεν ἐπιπέμψομεν ὑμῖν ὡς τάχιστα, ὥσπερ ἐπιζητεῖτε, ἕνα ἀρχιερέα, ἄνδρα καὶ βίῳ καὶ λόγῳ τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας καὶ προστασίας ἄξιον, καὶ χρησιμώτατον, γνώριμον τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ ἀποστολικῇ τε καὶ ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐπὶ τὸ ποιμαίνειν ὀρθῶς τε καὶ εὐαγγελικῶς τὰ λογικὰ πρόβατα, τοὺς αὐτόθι λέγω χριστιανούς, καὶ εἰς νομὰς διεξάγειν αὐτοὺς σωτηρίους, δι' οὗ ναοῖς γενόμενοις ἁγίοις ἐνοικήσει κἂν τούτοις Θεὸς καὶ προφητικῶς ἀναπαύσεται λέγων, «ὧδε κατοικήσω, ὅτι ἠρετισάμην αὐτούς».

Περὶ πάντων τούτων βουλεύσεσθε ἰδίως καὶ ἀκριβῶς καὶ μετὰ τοῦ ἐπιφέροντος τὸ παρὸν κὺρ Δημητρίου, βουλεύσοισθε δὲ πάντα τὰ βελτίω καὶ κάλλιστα, τὸ δὲ καθ' ἡμᾶς ἔψεται, ὥσπερ τοῖς σώμασιν αἱ σκιαί, προθύμους τε ὄντας εἰς πάντα καὶ πρὸς τοιοῦτον θεάρεστον ἔργον ἑτοιμοτέρους.

Ταῦτα μὲν εὐχετικῶς, ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις κλπ.

αψξδ' Ἰανουαρίου ιδ'.

Ἕτερον κοινόν.

Οἱ ἐν τῇ θεοφρουρήτῳ πόλει Λόντρᾳ τῆς κραταιοτάτης τῶν Βρετανῶν βασιλείας διατελοῦντες ὀρθόδοξοι εὐλογημένοι Χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος· χάρις εἴη ὑμῖν ἅπασι καὶ εἰρήνη καὶ ἔλεος παρὰ Θεοῦ Κυρίου παντοκράτορος, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχή, εὐλογία, καὶ συγχώρησις.

† Μετὰ τὰς πατρικὰς ἡμῶν εὐχάς τε καὶ εὐλογίας, δηλοποιοῦμεν ὑμῖν, ὅτι ἦλθε πρὸς ἡμᾶς ὁ τιμιώτατος κὺρ Δημήτριος Κρίστης πραγματευτής, ἐν Λόνδρᾳ κάτοικος, ὅστις καὶ ἀνήγγειλεν ἡμῖν τὴν ἡμετέραν εὐλάβειαν καὶ ἀγάπην καὶ θεῖον ζῆλον ὁποῦ εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν ἔχετε, λυπεῖσθε ὅμως μὴ ἔχοντες αὐτοῦ πνευματικὸν πατέρα, ἤτοι ἱερέα διὰ νὰ ἐξομολογῆσθε καὶ νὰ μεταλαμβάνητε, λαμβάνοντες εὐλογίαν παρ' αὐτοῦ καὶ ἁγιασμόν, κατὰ τὸ ἀπαραίτητον χρέος τῆς χριστιανικῆς καὶ ὀρθῆς εὐσεβείας, ὅτι τὸ ὕψος αὐτῆς τῆς ἱερωσύνης καὶ τὸ μεγαλεῖον ὑπερβαίνει καὶ αὐτὸ τὸ προφητικὸν χάρισμα· διὰ τοῦτο καὶ ὁ Μελχισεδὲκ δίδει τὰς εὐλογίας εἰς τὸν Ἀβραάμ, ἦν γὰρ ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου· φησὶ δὲ καὶ ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου, πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοῖς τοῖς ἱερεῦσιν, ἐκείνους ἔστησα μέσα εἰς τὸν ναόν μου διὰ ὑπηρέτας τῶν μυστηρίων μου, ἐκείνους ἔχω διὰ νὰ δίδουν τὴν (τέλεσιν) καὶ τὴν σφραγῖδα τῶν ἐδικῶν μου προβάτων, καὶ αὐτοὺς ἄφησα κριτὰς τῶν ψυχικῶν ἁμαρτημάτων, κλειδούχους τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αὐτοὶ οἱ ἱερεῖς εἶναι μεσῖται καὶ πρέσβεις μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων· ὥστε [. . . . . [1]] χριστιανικός σας σκοπὸς ἀποβλέπει εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν καὶ τέλειον.

Διὰ τοῦτο παρακινηθέντες καὶ ἡμεῖς καὶ συγκατανεύσαντες εἰς τὴν θεάρεστον αἴτησίν σας γράφομεν πρὸς ὑμᾶς, ὅπως θέλετε κάμῃ μίαν κοινὴν πρὸς ἡμᾶς ἀναφορὰν, ὑπογράφοντες αὐτήν, πῶς ἔχετε τὴν ἄδειαν ὑπὸ τῆς ἐξουσίας, εἰς τὸ νὰ καταρτισθῇ ναὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι ὅλοι ἐκ συμφώνου εὑρίσκεσθε εἰς αὐτὸν τὸν θεῖον ζῆλον· τότε ἐρχομένης κατὰ τάχος πρὸς ἡμᾶς τῆς ἀναφορᾶς, θέλομεν ἑτοιμάσῃ ἕνα ἀρχιερατικὸν πρόσωπον, ἄξιον, γνωρισμένον καὶ δόκιμον ὑπὸ τὴν μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ἀποστολικὴν καθολικήν τε καὶ ἀνατολικήν, νὰ σᾶς τὸν στείλωμεν,

1) Δυσξύμβλητος λέξις.

1) Λείπει τὴν γραμμὴν λέξις τις ἴσως οὗτος ὁ.

διὰ νὰ χειροτονῇ, καιροῦ καλοῦντος, ἱερεῖς καὶ διακόνους εἰς αὔξησιν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, νὰ ἐγκαινιάσῃ καὶ τὸν ναὸν ὅπου μέλλει γενέσθαι. Διὰ ταῦτα ὅλα θέλετε συνομιλήσῃ ζώσῃ φωνῇ καθαρώτερα μὲ τὸν ἐπιφέροντα τὴν παροῦσάν μας ἐπιστολὴν κύρ Δημήτριον, καὶ ὡς τάχιον ἂς ἔχωμεν τὴν τελείαν σας ἀπόκρισιν· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος μετὰ τῆς παρ' ἡμῶν εὐχῆς τε καὶ εὐλογίας εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

αψξδ'. Ἰανουαρίου ιδ'.

ΨΥΧΗΣ ΙΑΤΡΟΣ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ.[1]

Ὁ Πλούταρχος, ὡς ἐρρήθη, δίς μεταβὰς διέτριψεν ἱκανὰ τῆς νεότητος αὐτοῦ ἔτη ἐν Ῥώμῃ. Ἐκ τῆς διπλῆς ταύτης ἐν αὐτῇ διατριβῆς εὐαρέστους τὸ πλεῖστον ἀπεκομίσατο ἀναμνήσεις ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ἐγκατεσπαρμένας. Ἔσχε τὴν τιμήν, ἣν εἶχε περὶ πολλοῦ, τοῦ ν' ἀντιπροσωπεύσῃ ἐν αὐτῇ τῇ ἕδρᾳ τῆς αὐτοκρατορίας τὰ δημοτικὰ συμφέροντα τῆς Χαιρωνείας. Αἱ ρωμαϊκαὶ βιβλιοθῆκαι τῷ παρέσχον τὰ μέσα τῆς συμπληρώσεως τῶν γνώσεων αὐτοῦ καὶ ἄφθονον πρὸς καταρτισμὸν τῶν Παραλλήλων Βίων ὑλικόν.

Ἐν ᾧ εἰσήχθη κοινωνικῷ κύκλῳ εἶχεν ἀνασυνδέσει παλαιοὺς δεσμοὺς καὶ νέας συνάψει φιλίας. Ἐκτήσατο τὴν ὑπόληψιν διαπρεπῶν ἀτόμων, οἷοι ἦσαν ὁ Μέτριος Φλῶρος, ἀνὴρ εὐπαίδευτος καὶ διδάσκαλος τοῦ Οὐεσπασιανοῦ, ὁ Πάκκιος, ἐξοχος ῥητορικός, φίλος δὲ τοῦ Πλινίου καὶ τοῦ Τακίτου, ὁ Φονδανός, ὁ διάσημος τοῦ Νέρβα καὶ τοῦ Τραϊανοῦ σύμβουλος. Παρ' αὐτοῖς καὶ ἐν τοῖς μέλεσι τῆς ἑλληνικῆς παροικίας συνήντα ἀρχαίους συσπουδαστάς, ἑταίρους καὶ συγγενεῖς ἔτι, παρ' οἷς ἀπήλαυε τῶν ἡδονῶν τῆς ἀπούσης πατρίδος. Ἄγευστος τῶν ῥητορικῶν θριάμβων, οὓς δωρεὰν ἀποδίδωσιν αὐτῷ ὁ Ῥουώ, εἷς τῶν ἱστορικῶν αὐτοῦ, πύδοκίμει ἐν ταῖς ῥητορικαῖς αὐτοῦ παραδόσεσι δοβαρὰν ἀσκῶν ἐπὶ τῶν διακεκριμένων πνευμάτων ἐπίδρασιν. Ἦν λοιπὸν εὐτυχὴς ἐν Ῥώμῃ, ἀλλ' ἀπέστεργε τὴν διαρκῆ ἐν αὐτῇ διατριβήν. Τίνες λοιπόν εἰσιν αἱ αἰτίαι αἱ ἐπαναγαγοῦσαι αὐτὸν εἰς Χαιρώνειαν; Τούτων τινὲς εἰσι γνωσταί, εὐγόητοι δὲ αἱ λοιπαί. Ὁ Πλούταρχος ἦν εὐσεβὲς τέκνον τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Βραδέως πάνυ ἐξέμαθε τὴν λατινικήν. Ἐν τοῖς Παραλλήλοις αὐτοῦ Βίοις διαγινώσκεται τάσις τις τοῦ ἑξαίρειν τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ ὑπεράνω τῶν συγκρινομένων. Διετήρησεν ἐν ἑαυτῷ τῆς καρδίας τὴν νεανικότητα, ἀκμαιότητα αἰσθημάτων καὶ τινα ἀνάγκην φίλτρου καὶ πόθον βελτιώσεως τῆς ὁμογενοῦς κοινωνίας, ταῦτα δὲ ἤρκουν, ἵνα πείσωσιν αὐτόν, ὅπως ἐκζητήσῃ ἠθικὴν ἀτμοσφαίραν ἧττον βαρεῖαν καὶ ἀγνοτέραν τῆς ἐν Ῥώμῃ. Ἔκρινεν ἄλλως τε λίαν αὐστηρῶς τοὺς μὴ ἐν τῇ πατρῴᾳ γῇ διαμένοντας παραβάλλων αὐτοὺς τοῖς ἐκδεδιωτημένοις, οἵτινες καταλείπουσι τὴν νόμιμον γυναῖκα χάριν τῶν ἑταιρῶν.

[1]) Ἴδε ἀριθ. 50, σελ. 984—986.

Πρὸς δὲ τούτοις ὁ ἰατρὸς τῆς ψυχῆς ἤλπιζεν ἀναμφιβόλως ὅτι πλείονα θὰ κατώρθου ἐνεργῶν ἐπὶ τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ καὶ ἐν μέσῳ τῆς εὐεργετικῆς ἐπιρροῆς τῆς γενετείρας ἀτμοσφαίρας. Καὶ ἐπανέκαμψεν εἰς Χαιρώνειαν, ἔνθα ἐνεμφεύθη. Ἡ σύζυγος αὐτοῦ εἰς ἔντιμον ἀνήκουσα οἰκογένειαν ἐκαλεῖτο Τιμοξένη, ἔσχε δὲ ἐκ ταύτης 4 υἱούς, τὸν Αὐτόβουλον, τὸν Χερώνα, τὸν Λαμπρίαν ἐκπονήσαντα κατάλογον τῶν συγγραφῶν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τὸν Πλούταρχον, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ διακεκριμένος καὶ πολυμαθής. Ἔσχε πρὸς τούτοις καὶ θυγατέρα τῇ μητρὶ ὁμώνυμον. Θανούσης δὲ τῆς παιδὸς ἐν ἡλικίᾳ δύο ἐτῶν ὁ Πλούταρχος ἀποδημῶν τότε ἀπηύθυνε τῇ συζύγῳ παραμυθητικὴν ἐπιστολὴν διασωθεῖσαν καὶ εἰσάγουσαν τὸν ἀναγνώστην εἰς αὐτὸν τὸν οἰκογενειακὸν τοῦ φιλοσόφου βίον. Ἀναγινώσκων τις αὐτὴν αἰσθάνεται ὅτι οἱ δύο σύζυγοι ἦσαν ἄξιοι ἀλλήλων καὶ ὅτι θὰ ἐκέρδαινον μᾶλλον, ἂν ἦσαν γνωστότεροι ὡς τοιοῦτοι. Γυνὴ ὑπερόχου πνεύματος εἰς ἣν ἡ αὐλὴ τῆς πρώτης γαλλικῆς αὐτοκρατορίας δὲν ἦτο ξένη, ἔλεγέ ποτε λαλοῦσα περὶ Ναπολέοντος τοῦ Α'. «Βεβαίως ἦν μέγας ἀνήρ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ μέγας σύζυγος». Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Πλουτάρχου ὁ πατὴρ καὶ ὁ σύζυγος ἠμιλλῶντο πρὸς τὸν ἠθικολόγον κατὰ τὴν τελειότητα. Ἡ πρὸς τὴν σύζυγον τρυφερότης αὐτοῦ ἦν ἅμα μὲν ζωηρὰ καὶ ἐπιψυλακτική, ἅμα δὲ βαθεῖα καὶ συνετή. Ἐκ τοῦ ὕψους τῆς πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῆς κατανοεῖ τις ὅτι εἶχεν ἐκλέξει αὐτὴν μεταξὺ τῶν εὐψυεστέρων καὶ ὅτι εἶχεν διδάξει καὶ μορφώσει αὐτὴν αὐτὸς οὗτος κατὰ τύπον ἰδεώδη ἄγνωστον τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι. Λαλεῖ πρὸς αὐτὴν ἐν γλώσσῃ, ἥτις τὰς ἐκλεκτὰς μόνον ψύσεις συγκινεῖ καὶ ἐνθαρρύνει. Ἐν τῷ περιέργῳ ταύτῃ ἐπιστολῇ ἀποκαλύπτεται οὐ μόνον ἡ πλήρης τρυφερότητος καρδία τοῦ Πλουτάρχου, ἀλλὰ καὶ ὁ συνεχὴς ἀγών, τοῦ φιλοσόφου, ὅστις δι' ἰδίων συγγραφῶν ἐπιειράθη νὰ θεμελιώσῃ τὴν οἰκογενειακὴν συμβίωσιν ἐπὶ τῶν ἀληθῶν αὐτῆς βάσεων καὶ ἀπαλλάξῃ αὐτὴν τῆς νόσου, ὑφ' ἧς ἀπ' αἰώνων κατετρύχετο.

Ἡ νόσος αὕτη ἦν ἡ ὑποδεής καὶ σχεδὸν εἰπεῖν δουλικὴ τῆς γυναικὸς θέσις ἐν τῇ Ἑλληνικῇ οἰκογένειᾳ. Ἀπὸ πολλοῦ γνωστὸν ὑπάρχει τὸ σοβαρὸν τοῦτο κακόν, ἀλλ' αἱ αἰτίαι τούτου χάρις εἰς προσφάτους ἐρεύνας ἀκριβῶς καθωρίσθησαν. Εἶνε οὖν γνωστόν, ὅτι ὁ ἀρχέγονος τοῦ ἑλληνικοῦ οἴκου ὀργανισμὸς ἦν θρησκευτικός. Ἀσφαλῶς ἐρειδόμενος ἐπί τινων πεποιθήσεων, ἠμοίρει ἀφ' ἑτέρου ψυχολογικῶν καὶ ἠθικῶν βάσεων, ἡ δὲ ἔλλειψις τῆς ἰσορροπίας ταύτης ἐξηγεῖ τὴν παραδόξως ἀφανῆ τῆς συζύγου θέσιν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ οἰκογενείᾳ. Ἕκαστος οἶκος ἐθεωρεῖτο ὡς τὸ ἱερὸν ἰδιαιτέρας θεότητος, ἧς ἡ ἑστία ἦν τὸ ὁρατὸν σύμβολον καὶ ἧς ἱερεὺς ἦν ὁ σύζυγος. Ἡ ἑστία ἔδει νὰ τηρῆται ἄσβεστος, ἡ δὲ ἱερατικὴ διαδοχὴ ἀπὸ ἄρρενος εἰς ἄρρεν μεταβιβαζομένη ἀδιάλειπτος. Ἡ ἐξαφάνισις γενεᾶς τινος ἦν οὐδὲν ἔλαττον ἢ ἐκμηδένισις ἰδίας τινὸς λατρείας. Ἀπηιτεῖτο λοιπόν, ὅπως ἐκ παντὸς τρόπου τηρῆται τοῦ οἴκου ἡ συνέχεια, ὅπως ὁ πατὴρ ἔχῃ υἱὸν διαδεξόμενον τὴν ἱερὰν αὐτοῦ λειτουργίαν καὶ ἵνα ὁ υἱὸς οὗτος ᾖ νόμιμος. Ἐντεῦθεν ὁ γάμος ἀπέβαλεν ἐν μέρει τὸν ἰδιάζοντα αὐτῷ ἠθικὸν χαρακτῆρα. Ἡ

στενὴ ἕνωσις δύο προσώπων συνελθόντων εἰς κοινωνίαν γάμου ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἀμοιβαίας διὰ τῶν τέκνων εὐδαιμονίας περιήγετο εἰς ἁπλοῦν παιδοποιίας μέσον καὶ ἰδίως εἰς μέσον ἀποκτήσεως ἄρρενος γόνου, ὃς καὶ μόνος ἠδύνατο νὰ ἐκπληρώσῃ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς τὰ ἱερατικὰ τῆς ἑστίας καθήκοντα. Ἐμφαίνεται ἄλλως τε τοῦτο σαφῶς ἐν τῇ ἀπαγγελομένῃ κατὰ τὴν πρᾶξιν τοῦ γάμου τυπικῇ φράσει «παίδων ἐπ' ἀρότῳ γνησίων». Ἐν ὀργανισμῷ οὕτως εὐνοουμένῳ ἡ ψυχικὴ γυνὴ ἢ, ἐπιτραπήτω μοι ἡ λέξις, ἡ σωματικὴ γυνὴ ἦν ἀρκοῦσα. Μία μόνη ἠθικὴ ἐλογίζετο ἀναγκαία, ἡ ἀγνότης, αἱ δὲ λοιπαί, ἂν μὴ ἐπιζήοιοι ἐθεωροῦντο, μικρᾶς ὅμως ἠξιοῦντο προσοχῆς. Μάτην ἡ γυνὴ ἠδύνατο νὰ ᾖ φιλόστοργος, θελκτική, τρυφερῶς ἀγαπωμένη· παρὰ πάντα ταῦτα ἀπεπέμπετο τοῦ οἴκου, ἂν μὴ ἦτο γόνιμος. Ὅταν δὲ ἡ ἕνωσις ἀπέβαινεν ἄγονος ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ συζύγου, τὴν θέσιν αὐτοῦ καταλάμβανεν ὁ ἀδελφὸς ἢ τις ἄλλος τῶν συγγενῶν, ἡ δὲ γυνὴ παρὰ τὴν ἀποστροφὴν αὐτῆς εἰς παραπλησίας μίξεις ὡφειλεν' ἀνέχηται αὐτάς, χάριν τῆς διασώσεως τοῦ γένους καὶ τῆς συνεχείας τῆς λατρείας. Καθ' ἑτέραν τῆς ἀρχῆς ταύτης θεωρίαν ἡ μοιχαλὶς γυνὴ ἐκολάζετο διὰ θανάτου παρὰ τοῦ ὑβρισθέντος συζύγου· ὡς παρεισαγαγοῦσα ἱερόσυλον καὶ ξένον εἰς τὸ οἰκογενειακὸν ἱερόν. Ἡ γυνὴ τούτου ἕνεκα οὐδαμῶς ἦν ὑπόχρεως νὰ ᾖ μετὰ πάθους ἀφωσιωμένη τῷ συζύγῳ· ἦν δὲ ἀπιλλαγμένη πάσης ζωηρᾶς τάσεως τοῦ νὰ φαίνηται αὐτῷ ἀρεστὴ ἐκ φόβου μὴ ἐπέλθῃ αὐτῇ ἡ ἰδέα νὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ καὶ πρὸς ἕτερον. Ἐν τούτοις ὁ γάμος ἦν ὑποχρεωτικὸς καὶ ἐκολάζετο ἡ ἀγαμία· ἡ συζυγικὴ ἕνωσις ἀπεστερημένη ἐν ὀνόματι αὐτῆς τῆς ἱερότητος αὐτῆς τῶν μᾶλλον θεμιτῶν αὐτῆς πέρψεων καὶ τοῦ ἀρίστου τῶν θελγήτρων αὐτῆς οὐδὲν ἕτερον θὰ ἦτο ἢ αὐστηρὸν καθῆκον ἂν μὴ τὰ ἥδη δὲν ἐμετρίαζον τὰς ἀναποφεύκτους συνεπείας ὀργανισμοῦ τόσῳ ἀνεπαρκῶς ἱκανοποιοῦντος τὴν ἐπιτακτικωτέραν τῆς ἡμετέρας ψύσεως κλίσιν.

Δυστυχῶς ἡ χειρίστη τῶν συνεπειῶν τούτων ὑπῆρξεν ἐκείνη ἡ καὶ πληρέστερον ἐκδηλωθεῖσα. Ἡ μήτηρ τοῦ οἴκου ὀλίγον ἠγαπᾶτο καὶ ἀπέθη, ὡς φαίνεται, ὀλίγον ἀγάπης ἄξια. Λακεδαιμόνιός τις ἐρωτώμενός ποτε τὴν αἰτίαν, δι' ἣν εἶχε νυμφευθῆ λίαν βραχύβιοι γυναῖκα· — Διότι, ἀπήντησε, τῶν κακῶν δέον νὰ ἐκλέγῃ τις, τὸ μικρότατον. Οἱ ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου ἀναφερόμενοι αὐτοὶ λόγοι εἰσὶ πλέον ἢ ἁπλοῦν σκῶμμα· συνοψίζουσιν ὁλόκληρον κοινωνικὴν κατάστασιν. Οὐδὲν εὑρίσκων ἐν τῇ γυναικῶνι ὁ ἔρως τὸ διεγεῖρον, θερμαῖνον καὶ τρέφον αὐτὸν μετηνάστευσεν ἐπιζητῶν ἔξω τῆς οἰκιακῆς ἑστίας τοῦ πάθους τὰς παραψυχὰς καὶ τῆς ἀγάπης, ἃς τῷ ἠρνοῦντο ἐν αὐτῇ. Ἐντεῦθεν ὁ ὁριαμβος τῶν ἑταιρῶν, καθ' ὧν ὁ Πλούταρχος ἐρρωμένον διεξάγει πόλεμον, ὅπως ἀποσπάσῃ ἀπ' αὐτῶν τὸν ἔρωτα καὶ ἐπαναγάγῃ εἰς τὴν συζυγικὴν ἑστίαν. Ὁ ἐχθρὸς ἦν πάνοπλος καὶ ἀπὸ μακροῦ ἠσκημένος. Πᾶν γόητρον ἀφαιρεθὲν ἀπὸ τῆς ἐντίμου γυναικὸς ὑπὸ τῆς θρησκείας πάντα τὰ ὑπ' αὐτῆς ἀπαξιούμενα θέλγητρα εἶχε περιβληθῆ ἡ ἑταίρα καὶ θαραλέως τούτων ἐκράτησεν. Οὐδέποτε ἐν οὐδεμιᾷ χώρᾳ εἰς τόσῳ ὑψηλὴν ἀνῆλθεν αὕτη περιωπὴν διὰ τῆς εὐψυΐας, τῆς καλλονῆς καὶ τοῦ ἐρωτικοῦ πάθους καὶ οὐδαμοῦ τόσῳ διάσημον ἔσχεν ἱστορίαν. Ἀνῆκε καὶ αὕτη εἰς θρησκευτικόν τι σύστημα. Ὑπὸ ἄλλον φλέγοντα, ὑπὸ τὴν φοβερὰν ταύτην ἀτμοσφαῖραν, τὴν νῦν μὲν διεγείρουσαν, νῦν δὲ χαυνοῦσαν καθ' ὅσον ὁ ἄνεμος πνέει πελάγεος ἢ ἐξ ἠπείρου, ἡ ἡδονὴ ἐξήσκει τόσῳ ἰσχυρὸν τὸ ἑαυτῆς κράτος, ὥστε εἶχε θεοποιηθῆ. Ἂν ἡ τοῦ οἴκου δέσποινα ἦν τῆς ἑστίας ἱέρεια, ἡ ἑταίρα ἦν ἱέρεια τῆς Ἀφροδίτης πλεονεκτοῦσα ἐκείνης καθ' ὅσον αὕτη μὲν ἐτέλει τὰ τερπνὰ τῆς ἡδονῆς μυστήρια, ἐν ᾧ ἡ σύζυγος ἔθυεν εἰς τὸν βωμὸν τῶν δυσχερῶν καθηκόντων καὶ τῶν αὐστηρῶν ἀρετῶν. Πλὴν δὲ τούτου ἀδιαλείπτως ἠναγκασμένη νὰ θέλγῃ καὶ ὑποτάσσῃ εἰς τὰ ἑαυτῆς θέλγητρα τοὺς διαπρεπεστάτους τῶν ἀνδρῶν, πολιτικούς, ῥήτορας, φιλοσόφους, καλλιτέχνας, ἀσμενίζοντας τῇ μετ' αὐτῆς ἀναστροφῇ ἡ ἑταίρα ἀνέπτυσσε τὰς ψυσικὰς αὐτῆς χάριτας, ἐν ᾧ ἡ οἰκοδέσποινα διέμενεν ἐν τῇ αὐτῇ μετὰ τῶν θεραπαινῶν αὐτῆς πνευματικῇ ἀναπτύξει καὶ ἀσυναισθήτως ὑπεθιδάζετο. Ἦν ἠρωΐς ἐν τῇ ἐποχῇ αὐτῆς ἡ Λέαινα ἐκείνη, ἥτις ἀπέκοψε τὴν γλῶσσαν διὰ τῶν ὀδόντων καὶ ἔπτυσεν αὐτὴν εἰς τὸ πρόσωπον τῶν δημίων αὐτῆς ἐκ φόβου μὴ ἐκφύγῃ αὐτὴν ὑπὸ τῶν βασάνων καταβεβλημένην τὸ μυστικὸν τῆς συνωμοσίας. Διάσημος ἦν ἡ Ἀσπασία, ἡ τὴν εὐγλωττίαν εἰς τοὺς καλλιτέχνας τοῦ λόγου διδάσκουσα. Διὰ τῆς ἀγχινοίας αὐτῆς εἶχεν ἀποθῆ ἡ ἀληθὴς βασίλισσα τῆς λαμπρᾶς ἐκείνης ἀθηναϊκῆς δημοκρατίας, ἧς ἡγεμὼν ἄνευ σκήπτρου καὶ στέμματος ἦν ὁ Περικλῆς. Τῇφρύνη δὲν ἤρκει ὅτι ἦν τῶν γυναικῶν ἡ περικαλλεστάτη καὶ ἡ ὁρατὴ οἱονεὶ ἐνσάρκωσις τῆς θεᾶς ἧς ἦν ἡ λειτουργός. Ἐν ἡμέραις δεινῶν συμφορῶν ἐπεδείκνυε τὰ πατριωτικώτατα τῶν αἰσθημάτων προσφερομένη ν' ἀνεγείρῃ ἰδίᾳ δαπάνῃ τὰ κατεσκαμμένα τείχη τῶν Θηβῶν. Λαΐς ἡ νεωτέρα κοινῇ οὖσα ἑταίρα ὡς ἡ πρεσβυτέρα ὑψώθη ποτὲ οὐχ ἧττον μέχρι τοῦ ἀγνοῦ καὶ ἀφιλοκερδοῦς ἔρωτος. Ἐρασθεῖσα τοῦ Μακεδόνος Ἱππολόχου ἐγκατέλιπεν, ἵν' ἀκολουθήσῃ τούτῳ εἰς τὸ στρατόπεδον τὰς σκιάδας τοῦ Ἀκροκορίνθου, καὶ τὰς δροσερὰς πηγάς, ἃς τοσοῦτον ἐφίλει. Αἱ συμπολῖτιδες αὐτῆς ζηλοτοποῦσαι τὴν καλλονὴν αὐτῆς τὴν ἐθανάτωσαν διὰ λιθοβολισμοῦ ἐν αὐτῷ τῆς Ἀφροδίτης τῷ ἱερῷ ἀπαμιμούσαι ὅτι διὰ τοῦ μαρτυρίου τούτου ἀπέδιδον αὐτῇ τὴν ἀπολεσθεῖσαν τιμήν. Πῶς ἠδύναντο οἱ Ἕλληνες ν' ἀντιστῶσιν εἰς τὰ ἐκλεκτὰ ταῦτα πλάσματα τὰ συγκιρνῶντα ἔστιν ὅτε τῷ θελγήτρῳ τῶν θερμοτάτων ἡδονῶν καὶ τι μεγαλεῖον γόητρον; Ὁ κόσμος οὗτος τῶν ἑταιρῶν ἦν τότε ἡ μόνη τῶν γυναικῶν κοινωνία ἐν ᾧ ἦν δυνατὸς ὁ πνευματικὸς βίος. Ἐφοίτων εἰς αὐτὸν καὶ ἐσεμνύνοντο ἐπὶ τούτῳ. Τὸ τῶν ἑταιρῶν κράτος ἦν γεγονός, ἂν μὴ θεμιτὸν ἀλλὰ πάντως ἀποδεκτόν. «Ἔχομεν, ἔλεγεν, ὁ Δημοσθένης, ἑταίρας ἐπὶ ταῖς ἡδοναῖς ἡμῶν, παλλακάς, ἵνα μετέχωσι τῆς ἡμετέρας εὐνῆς, καὶ συζύγους, ἵνα διατηρῶσι τοὺς ἡμετέρους οἴκους καὶ παρέχωσιν ἡμῖν νομίμους γόνους».

Ὡς βλέπομεν τὰ οὐδιῶδη τοῦ ἔρωτος στοιχεῖα εἶχον διαφκεδασθῆ καὶ ἐκ τῶν συγκροτούντων αὐτὸν δυνάμεων ὁ οἶκος διετήρησε τὰς ἧττον ἐπαγάγους. Τὴν δοβαρὰν ταύτην ἀνωμαλίαν μέχρι τινὸς εἶχε μετριάσει βαθμοῦ ἡ πνευματικὴ πρόοδος· Δυσχερὲς

εἶνε ν' ἀποφανθῇ τις περὶ τούτου. Ἀναμφιβόλως κρίνων τις ἐκ τινων τοῦ Λουκιανοῦ διαλόγων, ὃς ἐκ τοῦ συνεγγυς τῷ Πλουτάρχῳ ἠκολούθησε συνάγει ὅτι ἡ ἑταίρα κατὰ τὸν Β' μ. Χ. αἰῶνα εἶχε πολὺ ὑπολειφθῆ τῆς Φρύνης καὶ τῆς Λαΐδος. Συνέπειά ἐστι τῆς παρακμῆς ἡ ἐκφαύλισις παντὸς πράγματος καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς κακίας. Ἐν τούτοις ἡ νόμιμος γυνὴ δὲν φαίνεται, ἐν Ἑλλάδι τουλάχιστον, μεγάλως ἐκ τῆς καταπτώσεως ταύτης τῶν ἑταιρῶν ὠφεληθεῖσα. Ἐν τῷ γάμῳ οὐδὲν ἄλλο ἐπεδιώκετο εἰσέτι ἢ ἡ φερνὴ καὶ ἡ προσδοκία γόνων. Δὲν ἐζητεῖτο παρὰ τῆς συζύγου οὔτε τὸν οἶκον νὰ ὡραΐσῃ, οὔτε τὸν βίον νὰ καταστήσῃ ἐπαγωγόν. Ὁ Πλούταρχος διαγιγνώσκει τὸ κακὸν τοῦτο, ἀσχάλλει ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐπιδιώκει τὸν θεραπείαν αὐτοῦ διὰ τῆς ἐν τῷ κόλπῳ τῆς οἰκογενείας ἐνιδρύσεως τοῦ ἔρωτος, ὅστις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀποτελεῖ.

Πρὸς ἐπιτυχίαν τούτου ἀπαιτεῖτο ἡ ἀνύψωσις τῆς νομίμου γυναικός. Εἶνε δὲ ἀξιοσημείωτον ὅτι ὁ Πλούταρχος τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπιδιώκων ἀπέφυγε τὴν ὑπερβολὴν, τὴν χίμαιραν, τὴν ἀτοπίαν καὶ ἅμα ὑπέδειξε τὰ τελεσφορώτατα καὶ σήμερον ἔτι μέσα δι' ὧν ἡ τῶν συζύγων ἕνωσις ἠδύνατο ν' ἀνακτήσηται τὸ ἠθικὸν αὐτῆς ἀξίωμα. Οἱ ἐν τῷ δυσχερεῖ *τούτῳ σταδίῳ προηγηθέντες* τοῦ Πλουτάρχου ἢ ἀκολουθήσαντες αὐτῷ, εἰς πλείονας ὁδὸς πλάνας περιέπεσον. Τὸ σταθερὸν καὶ ὑγιὲς τοῦ Πλουτάρχου πνεῦμα ὑπετύπωσε βέλτιον τῇ γυναικὶ τὴν ἀληθῆ αὐτῆς θέσιν περιορίζων αὐτὴν ἐν τῇ οἰκογενειακῇ ἑστίᾳ. Ὑπομιμνήσκει αὐτῇ ὅτι ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς Οὐρανίας Ἀφροδίτης, θεᾶς τοῦ ἁγνοῦ ἔρωτος, ὁ Φειδίας εἶχε θέσει χελώνην, σύμβολον ἐκφραστικὸν τῆς σιγηλῆς, καὶ περιεσταλμένης ζωῆς. Ἀλλ' ἐκεῖ ἐν τῷ ἡμιφωτὶ καὶ παρὰ τοὺς βωμοὺς αὐτῆς ἀξιοῖ νὰ λάμπῃ ἐν πάσῃ τῆς ἀκτινοβολίᾳ τῆς τελειας γυναικός. Ἡ ἀπταίστος τοῦ ἠθικολόγου ὀρθοφροσύνη διαλάμπει καὶ ἐν τῷδε. Πᾶς ἄλλος τὸ ἔργον ταῦτο τῆς ἀνορθώσεως τῆς γυναικὸς θὰ ἐνεπιστεύετο τῇ πολιτείᾳ, τοῖς νόμοις ἢ τῇ ἱεροκρατικῇ ῥοπῇ. Ὁ Πλούταρχος τὴν ἐντολὴν ταύτην εἰς δύο μόνα πρόσωπα ἐπιφορτίζει, εἰς αὐτὴν τὴν γυναῖκα καὶ τὸν ἑαυτῆς σύζυγον.

Δυσχερὲς βεβαίως τὸ διδάξαι τὴν γυναῖκα κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν τοῦ γάμου αὐτῆς τίνι τρόπῳ δύναται νὰ ἄρχῃ ἀμερίστως ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ συζύγου ματαιοῦσα τὰς θραδείας ἀποπείρας τῶν φοβερῶν αὐτῆς ἀντιπάλων. Τὸ ζήτημα ἦν ἐκ τῶν φλογερωτάτων, ἀλλ' ὁ Πλούταρχος διεξήγαγε τοῦτο μετὰ τόλμης μὲν χρηστῆς, λεπτῆς δὲ ἐπιφυλάξεως. Εἰς ἦν ἐν τοῖς πολλοῖς ὁ δεινότατος σκόπελος τότε ὡς καὶ νῦν ὁ ἑξῆς. *Ἡ σεμνότης ἐπέτρεπε ταῖς ἐντίμοις γυναιξὶ* τὸν κατὰ τῶν ἑταιρῶν ἀγῶνα τὴν χρῆσιν τῶν μέσων, οἷς ἐκεῖναι ἐχρῶντο; Σήμερον αἱ γνῶμαι φαίνονται ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς ταύτης ἀποκλίνουσαι. Εἰς ἀμφότερα τὰ στρατόπεδα βλέπει τις τὴν αὐτὴν πανοπλίαν καὶ τὰ αὐτὰ ἐμβλήματα, τοιαύτη δὲ οὐχὶ σπανίως ἐπικρατεῖ ὁμοιότης, ὥστε ἀδύνατος μεταξὺ αὐτῶν ἀποβαίνει ἡ διάκρισις. Οἱ σώφρονες ἀποδοκιμάζουσι τὴν τοιαύτην τακτικὴν, ἀλλὰ τὸ κοινὸν κρίνει ἐκ τῆς περιβολῆς, δὲν εἶνε δὲ βεβαίως ἐπίζηλος ἡ τοιαύτη ἐπιτυχία τῆς συγχύσεως *μετὰ περιφρονουμένων πλασμάτων.*

Ὁ ἐπιθετικὸς οὗτος συναγωνισμὸς ἐκτίθησι τὴν τιμὴν εἰς σοβαροὺς κινδύνους. Ὁ Πλούταρχος συνίστησι καθαρῶς ἀμυντικὴν διαγωγὴν συνισταμένην εἰς τὸ μιμεῖσθαι τὰς ἀρετὰς μόνον τῶν πολεμίων καὶ οὐδὲν πλέον. Ἰατρὸς ὢν τῆς ψυχῆς καὶ χειραγωγὸς τῶν συνειδήσεων, τὰ πάντα δικαιοῦται νὰ λέγῃ καὶ οὐδὲν *σιωπᾷ· ἀλλ' οὐδέποτε ὑπερπηδᾷ τὸ μέτρον. Κρί*νέτω ἕκαστος ἐκ τῶν κατωτέρω ὑποθηκῶν τῆδε κακεῖσε ἐγκατεσπαρμένων. «Ἄφες, λέγει, τῇ νεαρᾷ γυναικί, ἄφες ταῖς ἑταίραις τὰ χρυσοποίκιλτα πέδιλα, τοὺς κόσμους, τὴν πορφύραν, τὰ διεγερτικὰ ἀρώματα καὶ ἅπασαν τῶν ἐπαγωγῶν αὐτῶν θελγήτρων τὴν πανοπλίαν, ἀλλὰ δανείζου ἀπ' αὐτῶν ἐξαγνίζουσα τὴν ὑπερτάτην τέχνην τοῦ ἑλκύειν τὴν ἀγάπην, πρόσκτησαι τὴν φιλομειδῆ χάριν, τὴν ἐξαίρετον σεμνότητα, τὴν ἀφελῆ καὶ ἀκαταμάχητον τῆς καλλονῆς δύναμιν, ἥτις τὴν ἄνθισιν ἀποτελεῖ τῆς ἀρετῆς. Οἱ λόγοι τῆς νεαρᾶς συζύγου ἔστωσαν ἡδεῖς ὡς εὔχυμοι καὶ εὔοσμοι καρποί. Ἐν δὲ τῇ *μυστικῇ* ὥρᾳ, τὴν καλλονὴν ἐπισκιαζέτω ἡ αἰδώς. Ἂς τέρπῃ καὶ θέλγῃ ἡ γυνὴ τὸν σύζυγον οὐχὶ βεβαίως ὡς ἡ Κίρκη ἐγοήτευσε τοὺς ἑταίρους τοῦ Ὀδυσσέως, ἀλλ' ὡς ἐμάγευσεν αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν ἥρωα σεβασθεῖσα αὐτοῦ τὸ λογικόν, οὗ ἐψείσατο ἐν τῇ μέθῃ τῶν αἰσθήσεων. Ἐχέτω τὴν εὐγενῆ φιλοδοξίαν τοῦ ἄρχειν ἀνδρός, οὐχὶ δούλου ἢ κτήνους. Ἔστωσαν ἀμφοτέροις κοιναὶ αἱ τέρψεις, οἱ φίλοι, τὰ φρονήματα, αἱ θρησκευτικαὶ πεποιθήσεις. Φευγέτωσαν τὰς ἔριδας, τὴν διαμάχην· ἂν δὲ κακῇ τινι μοίρᾳ—διότι τὰ πάντα δέον νὰ προβλέπῃ τις — νεῖκος ἐν αὐτοῖς ἀναφθῇ τάχιστα ἐπικαλείσθωσαν τῆς Ἀφροδίτης τὴν μεσιτείαν». Ἰδοὺ ὁποῖον ὁ Πλούταρχος ἀντιτάσσει ὑγιὲ ἰδεῶδες κατὰ τῆς εἰκόνος τῆς ἑταίρας. Ἰδοὺ ἡ φίλη, ἡ σύντροφος, ἡ ἔμπιστος σύνευνος ἣν ὁ Πλούταρχος ἀγωνίζεται νὰ ὑποκαταστήσῃ τῇ ἀρχαίᾳ οἰκοδεσποίνῃ, ἵνα *προσελκύσῃ* τὸν ἄνδρα ἐντὸς τῆς οἰκογενειακῆς ἑστίας καὶ συγκρατήσῃ ἐν αὐτῇ. Ἐν τῷ νέῳ τούτῳ τοῦ οἴκου ὀργανισμῷ ὀφείλει καὶ ὁ σύζυγος νὰ παράσχῃ τὴν συμβολὴν αὐτοῦ. Καὶ ἐν τούτῳ ἔτι ὁ Πλούταρχος δείκνυται νεωτερίζων κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους καὶ παραμένει τοιοῦτος ἔτι καὶ νῦν. Μεταξὺ τῶν πρωτοτύπων αὐτοῦ θεωριῶν ἐπιστήσωμεν τὸν νοῦν ἐν τῷ ζητήματι τῆς παιδεύσεως τῶν γυναικῶν, ἐν ᾧ ὑπερακοντίζει, καὶ ὑπερέχει δύο μεγάλων νεωτέρων ἠθικολόγων. Ὁ Μολιέρος καὶ ὁ Ρουσσὼ προδίδουσιν ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ πλείονα δηκτικότητα, ἢ δικαιοσύνην. Ὁ πρῶτος ὡς μέσον *ὅρον* μεταξὺ τῆς ἀπαιδεύτου Ἀγνῆς καὶ τῶν ἐν λόγοις κομψευομένων ἡρωΐδων του (Les précieuses ridicules), ἃς ἀνιλεῶς σατυρίζει συνίστησι τὴν παίδευσιν, ἀλλὰ γλισχροτάτην, ἧς μικρὰν ἰδέαν παρέχουσαν οἰκάλουθοι στίχοι,

Il faut que le savoir d' une femme se hausse
A connaître un pourpoint d' avec un haut de chausse.

Ὁ δὲ Ρουσὼ κατ' ἐπίφασιν ἐλευθεριώτερος ἀποσυρει διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ὅτι χορηγεῖ διὰ τῆς ἑτέρας. Μικρὰν ἀπαιτεῖ τὴν γυναικείαν μόρφωσιν ἀγαθῶν. «Ὦ χαριεστάτη ἄγνοια! εὐδαίμων ὁ διδάξων αὐτὴν σύζυγος». Ἀλλ' ἡ συμπλήρωσις τῆς ἀγωγῆς

τῆς νεαρᾶς συζύγου καίτοι λίαν εὐχάριστος δύναται νὰ ᾖ ἐπὶ μακρὸν τοιαύτη; Ὁ Πλούταρχος τὸ ἄχαρι τοῦ παιδαγωγοῦ ἔργον δὲν φρονεῖ ὅτι ἀποδοτέον τῇ ἕρωτι. Ὁ Πολλιανὸς δύναται νὰ ὁμιλῇ τῇ Εὐρυδίκῃ ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ γάμου ἡμέρας περὶ φιλολογίας, φιλοσοφίας καὶ ἐπιστήμης. Προσέχουσα αὕτη τὸν νοῦν θὰ εὐνοῇ τὸν σύζυγον; Ἡ ἀμαθὴς ἔστω καὶ ἀγχίνους δὲν ἐννοεῖ πάντοτε· ἡ δὲ σχολαστικὴ νομίζει πάντοτε ὅτι δὲν ἐννοεῖται ἐπαρκῶς. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων δέον νὰ ἐκλέγηται ἡ πνευματώδης καὶ εὐπαίδευτος γυνή, ἣν ὁ Ρουσσὼ δὲν ἠδυνήθη νὰ διακρίνῃ. Εἶνε δὲ τοιαύτη ἡ τοῦ Πλουτάρχου Εὐρυδίκη, ἥτις γευσαμένη ἠδὴ μαθήσεως ποθεῖ ν' ἀναπτύξῃ ταύτην ἵνα τῷ συζύγῳ ᾖ ἀρεστή, ἅμα δὲ καὶ ἡ σύζυγος ἐκείνη οἵαν τελείως περιέγραψεν ὁ συγγραφεὺς τῆς γυναικείας ἀγωγῆς.

Ἀλλά, δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ἂν ὁποιοδήποτε ἀνεκτὴ ὑπάρχῃ ἡ μεταξὺ τῶν συζύγων ἰσότης δὲν εἶνε ὅμως ἐπικίνδυνος ἡ καταφανής, ἡ ἀδιαφιλονίκητος τῆς γυναικὸς ὑπεροχή; Καὶ τὴν δυσχέρειαν ταύτην προεῖδεν ὁ ἡμέτερος τῆς ψυχῆς ἰατρός. Ἐσκέψατο μήτοι παραπλησία τῶν ὅρων καὶ τῶν προσόντων ὑπεροχὴ ἠδύνατο νὰ προξενήσῃ τῇ οἰκιακῇ κοινωνίᾳ νόσον. Ἡ περίπτωσις αὕτη πολεμεῖται ἐν τῷ περὶ ἔρωτος διαλόγῳ διὰ τῆς συμβουλῆς φιλοσόφων προσελθόντων εἰς Θεσπιὰς ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Ἔρωτος.

Ὁ Βάκχων ἀνηβος ἔτι νεανίας ἐρᾶται περικαλλοῦς πλουσίας, εὐγενοῦς ἀλλὰ προσδυτέρας αὐτοῦ καίτοι νέας ἔτι χήρας. Καὶ ἡ Ἰδιμηνοδώρα αὐτὴ ποθεῖ τὴν μετὰ τοῦ Βάκχωνος ἕνωσιν παρὰ τὴν διαφορὰν τῆς ἡλικίας. Ἀλλ' εἶνε δυνατὴ ἡ ἄνισος αὕτη ἕνωσις; — Οὐχί, λέγουσιν οἱ μέν, εἶνε ἀνατροπὴ τῶν ὅρων τοῦ κόσμου τοῦτο. — Τί σημαίνει; ἀπαντῶσιν ἕτεροι· ὁ ἔρως εἶνε θαυματουργός· πεποιθάτε ἐπ' αὐτόν. *Ἐν τῇ ἀκροτάτῃ τῆς συζητήσεως ἐξάψει ταχυδρόμος* ἀφικνεῖται πνευστιῶν καὶ κονιορτοῦ ἔμπλεως. Τί συμβαίνει; Ἡ Ἰδιμηνοδώρα ἀπήγαγε διὰ τῶν ἵππων αὐτῆς τὸν Βάκχωνα καὶ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς ὁ νεανίας περιβάλλεται τὴν γαμήλιον στολὴν καὶ νυμφεύεται αὐτήν. Ἡ ἀγγελία ἐνσπείρει τὴν συγκίνησιν παρὰ ταῖς φιλοσόφοις καταπλήκτοις καὶ ἀγανακτοῦσιν ἐπὶ τῷ σκανδάλῳ. Ἐν τούτοις πραΰνονται κατὰ μικρὸν καὶ μεταγιγνώσκουσιν. Ἐν συντόμῳ δὲ ἐγείρονται καὶ μεταβαίνουσιν ἵνα παραστῶσιν εἰς τὴν τελετὴν τῶν γάμων. Ἀπρόοπτος ὅδῳ καὶ εὐάρεστος λύσις, ἧς εὐνόητος ἡ ἠθικὴ ἔννοια. Ὅταν μεταξὺ δύο ὑγιῶν ψυχῶν τὸ πάθος ἐμφιλοχώρησῃ μέγα καὶ βαθύ, ἡ τῆς γυναικὸς ὑπεροχὴ οὐδὲν ἔχει τὸ κινδυνῶδες καὶ δύναται ν' ἀποδῇ τῆς εὐδαιμονίας αἰτία, ἀρκεῖ μόνον ἡ ὑπεροχὴ αὕτη νὰ μὴ ἐπιβάλληται ὑπερηφάνως, ἀλλὰ χρησιμοποιῆται εἰς ἐξάλειψιν τῶν διαφορῶν καὶ ἐγκατάστασιν τῆς ἁρμονίας. Καὶ οὕτω προκειμένου περὶ ἔρωτος ἐν τῷ γάμῳ καὶ τῆς ἐν τῇ οἰκογενείᾳ ἐπιρροῆς τῆς γυναικός, ὁ Πλούταρχος ἐξισοῦται καὶ ὑπερτερεῖ ἐνιαχοῦ μὴ πλανώμενος τοὺς εὐτολμοτάτους τῶν νεωτέρων. Ἄλλος δέ, ἡ ἠθικὴ τοῦ Πλουτάρχου ἰατρικὴ ἐφηρμοσμένη εἰς τὴν τοῦ οἴκου ἀναγέννησιν παρέμεινεν ἡ μόνη τελεσφόρος. *Κατὰ τῶν νέων πολεμίων*, οὓς αἱ ἐπαναστάσεις ἐδημιούργησαν τῇ ἐντίμῳ γυναικί, οἵτινες ἀπογυμνοῦσι τὰς αἰδούσας καὶ τοὺς κοιτῶνας χάριν τῶν λεσχῶν, τῶν συναθροίσεων καὶ τῶν οἰνοπωλείων ὁποία ἡ νῦν χρησιμοποιουμένη θεραπεία; Οἱ σημερινοὶ ἠθικολόγοι λέγουσιν ὅτι πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν οἰκογενειακῶν δεσμῶν ἐπείγει ἡ ἀνάγκη τῆς μορφώσεως τῶν γυναικῶν, ἡ προκαλοῦσα τὴν ἀνάδειξιν ὅλης αὐτῶν τῆς ἀξίας. Οὐδὲν ἔλαττον τούτων ἔλεγεν ὁ Πλούταρχος πρὸ 1800 ἐτῶν, ἀλλὰ πρὸς τούτῳ ἐπεζήτει καὶ τὸ πρὸς ζωογόνησιν τῶν δημοσίων ἀρετῶν φάρμακον, *τὸ μέλλον νὰ διεγείρῃ* τὴν νεναρκωμένην τοῦ πολίτου ψυχήν. Ἴδωμεν, ἂν τύγχανε ν' ἀνακαλύψῃ τοῦτο.

(Ἀκολουθεῖ). CHARLES LÉVEQUE

(Μετάφρασις Φωτίου Δημητριάδου).

ΙΣΤΟΡΙΚΑ.

Ποικίλη ἱστορία

Δαπόντες ἐκ τῆς Βίβλου τῶν Βασιλειῶν ἀνεκδότου συγγράμματος Καισαρίου Δαπόντε.

Κωνσταντῖνος Δαπόντες ἐγεννήθη περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΑ' αἰῶνος ἐν τῇ νήσῳ Σκοπέλῳ ἐκ τῆς ἀρχοντικῆς οἰκογενείας Δαπόντε, ὁ πατὴρ δ' ἦτο πρόξενος τῆς Μ. Βρεττανίας. Ἦν ἀνὴρ ἱκανῶς πεπαιδευμένος ἔν τε τῇ ποιητικῇ, φιλοσοφίᾳ, καὶ θεολογίᾳ. Προσληφθεὶς ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος Οὐγγροβλαχίας Κωνσταντίνου Μαυροκορδάτου ὡς δεύτερος γραμματεὺς τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ αὐλῆς (κούρτης) ἀπεστάλη πρεσβευτὴς πρὸς τὸν χάνην τῶν Τατάρων εἰς Κριμαίαν. Ἀκολούθως ὑποπεσὼν εἰς πειρασμοὺς τοῦ ματαίου τούτου κόσμου, προσήλθεν ἐν τῇ κατὰ τὸν Ἄθω Ἱ. μονῇ τοῦ Ἐπροποτάμου ἔνθα ἐκουρεύθη μοναχός, μετονομασθεὶς Καισάριος. Ἀποσταλεὶς δὲ παρ' αὐτῆς μετὰ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ εἰς διάφορα μέρη τῆς Μολδαβίας[1] συνέλεξε τὸ ἀπαιτούμενον χρηματικὸν ποσὸν καὶ ἀνήγειρε τὸν περικαλλῆ καθολικὸν ναὸν τῆς μονῆς ταύτης, πρότερον ὄντα μικρὸν καὶ ἑτοιμόρροπον· ἀπέθανε δὲ περὶ τὸ 1789 ἐν τῇ πατρίδι του, ἐν ᾗ μετέδη χάριν τῆς ὑγείας του. Ὁ Δαπόντες ἦν ἐκ τῶν πολυμαθεστέρων καὶ πολυγραφικωτέρων τοῦ καιροῦ του, μελῳδὸς καὶ στιχουργὸς οὐχὶ τῶν εὐκαταφρονήτων, μὴ ἐμίαν ὅμως τηρῶν τάξιν εἰς τὰ συγγράμματά του, ἀλλὰ συνεχῶς ἀναμιγνύων ἀκαταλλήλως τὸ σπουδαῖον μετὰ τοῦ γελοίου, τὴν Γραφὴν μετὰ τῆς μυθολογίας κλπ.

Ἔγραψε καὶ εἰς ποζὴν ᾠδὰς τινά, ὁμοίως κανόνας ἐκκλησιαστικοὺς ἀπείρους, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον εἰς στίχους, ὡς ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ διὰ τῶν ἑξῆς·

Διὰ ταῦτα κ' ἐγὼ λοιπὸν ὅτι παλαιοτέρα
ἡ στιχουργία ἡ χρυσῆ, ὅτι τιμιωτέρα·
οὖσα τιμιωτέρα δέ, εἶναι καὶ γλυκυτέρα
ἔστοντας γλυκυτέρα δέ, εἶναι ποθεινοτέρα,

1) Καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου. Ἡ περιγραφὴ τῆς περιοδείας ταύτης εἶναι λίαν περίεργος διὰ τὰς περιεχομένας εἰδήσεις περὶ τῆς τότε καταστάσεως τῶν χωρῶν τούτων.

οὖσα ποθεινοτέρα δέ, εἶχε στιχοποιήσει
καὶ τὸ ψαλτῆρι ὁ Δαβίδ, καὶ μὲ παρακινήσει
κ' ἔκαμα τὰ βιβλία μου διὰ τῆς στιγουργίας
ὅλους τοὺς δέκα τόμους μου, καθὼ πλέον γλυκείας·
πρὸς τούτοις καὶ τοὺς δυὸ αὐτοὺς τοὺς τῆς χρονο-
[γραφίας,
τῆς παγκοσμίου νὰ εἰπῶ μάλιστα ἱστορίας·
εἰς τὰ ὁποῖα ἑκατὸν πενῆντα χιλιάδες
στίχοι εὑρίσκονται θαρρῶ, ὡς τόσαι μυριάδες.
Στίχους ὅπου δὲν φαίνεται οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀρχαίων
τόσους νὰ ἐστιχούργησεν, ἀλλ' οὐδὲ ἐκ τῶν νέων.

Τὰ πλεῖστα τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ ἐξεδόθησαν· ἐκ δὲ τῶν ἀνεκδότων ἐστὶ καὶ ἡ Βίβλος τῶν Βασιλειῶν, σωζομένη ἐν δυσὶ τόμοις ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Μ. Λαύρας ὑπ' ἀριθμ. 13—14 θέσιν Α✝ Πληρεστάτην βιογραφίαν τοῦ ἀνδρὸς τούτου ἔγραψεν ὁ κ. Σάθας δημοσιευθεῖσαν ἐν τῷ Γ' τόμῳ τῆς Μεσαιωνικῆς Βιβλιοθήκης, τὰ δὲ συγγράμματά του ἀπηρίθμησεν ἐν τῇ Νεοελλ. Φιλολογίᾳ σελ. 501.

Ἐκ τῆς ρηθείσης οὖν Βίβλου τῶν Βασιλειῶν ἀποσπῶν δημοσιεύω διὰ τῆς «Ἐπιθεωρήσεως τοῦ Νεολόγου» τὰ ἑξῆς:

✝ α') Τάξις γενομένη ἐπὶ ὑποδοχῇ τινος Ἐλευθέρου Κονιάτου.

✝ β') Πιττάκιον τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Παρθενίου περὶ τοῦ ὀφφικίου αὐτοῦ ὡς Ἐκκλησιάρχου.

✝ γ) Διορισμὸς αὐτοῦ ὡς Κονσόλου τῆς Μ. Βρεττανίας ἐν Σκοπέλῳ. (Τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἐδημοσιεύθη ἐν «Κέρατι Ἀμαλθείας» σελ. 117, ἀλλ' ἀχρονολόγητον καὶ ἐν πολλοῖς κολοβόν).

✝ δ') Περὶ τοῦ βυζαντινοῦ κυπέλλου τῆς ἱερᾶς μονῆς Κουτλουμουσίου. *ὄνειναι τοῦ Δαφνίτε*

ε') Πέτρου Γ' βασιλέως Ρωσίας παραίτησις τῆς βασιλείας.

Ἐκ δὲ τῶν ἀρχείων τῆς ἱερᾶς μονῆς Μ. Λαύρας:

ς') Ἔγγραφον συστατικὸν τοῖς εἰς Ρωσίαν ἀποδημοῦσι Λαυριώταις ἀδελφοῖς.

ζ') Πατριαρχικὸν γράμμα περὶ τοῦ περὶ τὰ Ζύχνα μονυδρίου τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

η') Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων τῆς νήσου Σκύρου ἐπὶ Βενετοκρατίας ἀνύσιμος τῇ ἱστορίᾳ αὐτῆς.

θ') Ἔγγραφον συμβιβαστικὸν διαφορᾶς τινος ἐν Κρήτῃ ἐμφαντικὸν τῆς καταπτώσεως τῆς γλώσσης εἰς δυσνόητον κατάστασιν ἕνεκα τῶν πλείστων ξενικῶν λέξεων.

ι') Συμφωνητικὸν τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Μιχαὴλ Συνάδων ἐν Βαθεῖ τῆς Σάμου, χρήσιμον διὰ τὸν φίλον κ. Ε. Σταματιάδην.

Ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Ἄθω. 1898.

ΛΑΕΤ. Ε. ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ.

Α'.

Ἐν τῷ ς' βιβλίῳ τῶν Βασιλειῶν, στιχουργῶν περὶ τῶν ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ βασιλέως Ἀλεξίου Κομνηνοῦ ἀναφυεισῶν αἱρέσεων τῶν κατὰ τὴν Φιλιππούπολιν Βογομίλων, καὶ τῶν Παυλικιανῶν, καὶ τῶν πρὸς καταστροφὴν αὐτῶν μέτρων προστίθησιν·

«Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ εἴπαμεν περὶ τῶν εἰρημένων δυσσεβειῶν, αἱρέσεων, ἀναθεματισμένων,
ἃς ποῦμεν καὶ περὶ αὐτῆς ὅπου εἰς τοὺς καιροὺς μας
κρημνίσθηκε, καὶ ἔφθασεν εἰς τόπους ἰδικούς μας,
εἰς τὴν ὁποίαν λὲν πολλοὶ ἔπεσαν Εὐρωπαῖοι
ὡς καὶ ρηγάδες, ἱερεῖς, Λατῖνοι καὶ σπουδαῖοι.

Αἵρεσις Κονιάτων ἤγουν τῶν Φαρμασόνιδων.

Τάξις γινομένη ἐπὶ ὑποδοχῇ τινος
Ἐλευθέρου Κονιάτου.

Ὅστις ἐπιθυμεῖ νὰ συναριθμηθῇ μὲ τὴν Ἑταιρίαν τῶν Κονιάτων, πρέπει νὰ συστηθῇ ἀπὸ ἕνα ἄλλον συνάδελφον, ὡς ὑποκείμενον ἀρκετὸν καὶ ἄξιον, καὶ τότε θέλει τῷ δοθῇ ἄδεια νὰ παρουσιασθῇ ὁδηγούμενος ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν συνάδελφον χωρὶς ᾧς μέσα εἰς ἕνα σπῆτι (ὡσὰν εἰς τόπον τῆς Βηθλεὲμ) τῆς Ἑταιρίας· καὶ φθάνοντας ἐκεῖ, ἐρωτᾶται, ἂν ἔχῃ πνεῦσιν ἤγουν κλίσιν διὰ νὰ συναριθμηθῇ. Ἐρωτᾶται περὶ τῆς καταστάσεώς του, ὀνόματός του, καὶ ἐπωνυμίας του. Ἔπειτα τοῦ ἀφαιρεῖται κάθε λογῆς μέταλλον, λίθοι πολύτιμοι, καὶ τὰ ἑξῆς, γυμνώνεται τὸ δεξιὸν γόνυ, καὶ εἰς τὸν ἀριστερὸν πόδα, ἐπάνω εἰς τὸ παπούτζι, τοῦ μποδένουν μιὰν γόφαν ἤγουν κουντοῦραν φράγγικην, περιφαλιζόντες τοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς μὲ ἕνα μανδήλιον. Εἰς τοιοῦτον τρόπον τὸν ἀφίνουν μίαν ὥραν σχεδὸν εἰς τὰς φαντασίας του. Περνῶντας οὗτος ὁ καιρός, ἐρωτᾶται τρεῖς φοραῖς περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ βαπτίσματος. Ἔσω καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ σπῆτι εἶναι οἱ συνάδελφοι μὲ σπαθὶ γυμνὸν εἰς τὰς χεῖρας, φυλάσσοντές τον ἀπὸ κάθε ἀκαθαρσίαν. Ὁ πρωτομαΐστωρ, περιεζωσμένος ζώνην γαλάζιαν εἰς σχῆμα τρίγωνον, προστάττει νὰ ἐρωτηθῇ ἂν ἔχῃ πνεῦσιν· καὶ τοῦτο ὁ ἀνάδοχος, ἀποκρίνεται ὁ ὑποψήφιος ναί· καὶ ἔτζι ὁ πρωτομαΐστωρ τοῦτάζει τὴν εἴσοδον, κάμνωντάς τον νὰ κάμῃ τρεῖς γύρους τριγύρω μιᾶς συγγραφῆς, ἐξαπλωμένης ἐπάνω εἰς τὸ ἔδαφος, παρουσιάζωντας ἐπάνω εἰς δύο κολῶνας τὴν σκιαγραφίαν τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος μὲ δύο

Δ Δ

γράμματα κεφαλιακά, Ι. Ρ. Εἰς τὸ μέσον τοῦ θαλάμου εἶναι τρεῖς μεγάλαις λαμπάδες ἀναμμέναις. Ἐπάνω εἰς τὰς ὁποίας εἰς τὴν πρώτην εἴσοδον τοῦ ὑποψηφίου ῥίπτουν κάμποσην κόνιν, ἤγουν μπαρούτι, διὰ νὰ τὸν τρομάξουν. Ὕστερον ἀπὸ τρία τέταρτα τῆς ὥρας τὸν ὑπάγουν εἰς τὸ μέσον τοῦ αὐτοῦ τόπου ἔμπροσθεν τοῦ πρωτομαΐστορος, ὁ ὁποῖος εὑρίσκεται ὄπισθεν μιᾶς καθέδρας μεγάλης, ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, καὶ ἐρωτηθεὶς περὶ τῆς πνεύσεώς του, ἀποκρίνεται καὶ πάλιν Ναί, καὶ ἔτζι προστάζει νὰ τοῦ λυθοῦν οἱ ὀφθαλμοί· οἱ δὲ συνάδελφοι πιάνοντες τὰ ἄρματα πλησιάζουν αὐτὸν ὕστερον ἀπὸ τρεῖς κινήσεις εἰς ἕνα θρονὶ χωρὶς ἀκούμπισμα, ὅπου εἶναι πλησίον εἰς τὴν μεγάλην καθέδραν· ὁ Ῥήτωρ τῆς συναδελφότητος προσφωνεῖ λέγοντας τῷ· Ἀδελφέ· Θέλεις ὑποδεχθῇ καὶ ἐκδεχθῇ μίαν τοιαύτην σεβασμίαν καὶ περιβλέπον τάξιν, ὅμως διὰ νὰ μὴ λογιάσῃς ὅτι τὸ τοιοῦτον ἐνεργεῖται ἐναντίον τοῦ νόμου, πιστεύω τε καὶ βασίλεως, θέλει σοῦ δοθῇ ξεχωριστὰ μερικὴ εἴδησις ἀπὸ τὸν πρωτομαΐστορα. Μετὰ ταῦτα πρέπει αὐτὸς μὲ τὸ γόνυ τὸ γυμνὸν νὰ γονατίσῃ ἐπάνω εἰς τὸ θρονὶ τὸ χωρὶς ἀκούμπισμα, καὶ τὸ ἄλλο

πόδι νὰ ἀφήσῃ κρεμάμενον εἰς τὸν ἀέρα. Ἐρωτῶντάς τον εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ὁ Πρωτομαΐστωρ, ἂν τάσσῃ νὰ ψυλάττῃ τὸ ἀπόκρυφον τῶν Κονιάτων καὶ τῆς τάξεώς των. Πλὴν, ἔμπροσθεν τινὸς συναδέλφου καὶ παρόντος τοῦ Πρωτομαΐστορος, τοῦ γυμνώνεται τὸ στῆθος, διὰ νὰ ἰδοῦν μὴν εἶναι γυναικείας φύσεως, καὶ ἐγγίζωντάς τον εἰς τὸ ἀριστερὸν βυζὶ ἕνα πριδλί, τὸ ὁποῖον ὁ ἴδιος κρατεῖ, ἔχωντας τὸ δεξιὸν χέρι ἐπάνω εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ὀμνύει καὶ τοιουτοτρόπως τάσσει:

Νὰ μοῦ ἐκριζωθῇ ἡ γλῶσσα, νὰ μοῦ ξεσχισθῇ ἡ καρδία, νὰ καῇ τὸ σῶμα μου, νὰ σκορπισθῇ ἡ κόνις εἰς τὸν ἀέρα, οὔτε νὰ μείνῃ κανένα μου μνημόσυνον ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἀνίσως καὶ κάμω τὸ ἐναντίον, ὅπου ὁ Θεὸς νὰ μὲ φυλάξῃ. Τελειώνωντας τοῦτο ἀσπάζεται τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ ὁ Πρωτομαΐστωρ προστάσσωντάς τον νὰ σιμώσῃ, τοῦ δίδει τὴν ζώνην τοῦ λευκοῦ δέρματος τῶν Κονιάτων, καὶ δύο ζευγάρια χειρόκτια, ἕνα διὰ λόγου του, καὶ ἄλλο διὰ τὴν πλέον ἠγαπημένην του. Τοῦ ἐξηγεῖ ἔπειτα

Δ Δ

τὴν σημασίαν τῶν δύο Γραμμάτων Ι. Ρ. Τὸ πρῶτον θέλει νὰ εἰπῇ Ἰακοί, καὶ τὸ δεύτερον Ποέζε, λέξεις καὶ αἱ δύο Ἐγκλέζικαι, ἡ ὁποίαις εἶναι τὸ σημεῖον διὰ νὰ γνωρίζεται ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον, καθὼς καὶ ἡ ἑκτασις ὅπου κάμνουν μὲ τὴν δεξιὰν εἰς τὴν ἀριστερὰν τους σιαγόνα. Ἔπειτα τραβῶντας ἴσια τὸ χέρι, ἀκουμβίζουν τὸν μεγάλον δάκτυλον εἰς τὴν δευτέραν ἄρθρωσιν τοῦ λιχανοῦ, ἤγουν τοῦ δευτέρου δακτύλου τοῦ συναδέλφου, προφέρωντας τὴν λέξιν Ἰακόν, ἐγγίζωντας ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλον τὸ στῆθός των, πάλιν δίδουν τὸ χέρι, καὶ ἀκουμβῶντας τὸν μεγάλον δάκτυλον ἐπάνω εἰς τὴν δευτέραν ἄρθρωσιν τοῦ μεσαίου δακτύλου, προφέρουν τὴν λέξιν Ποέζε.

Ἐξηγουμένων δὲ τούτων, κηρύττεται ὁ ὑποψήφιος ἀδελφός. Ἔπειτα, ἀδείᾳ τοῦ Πρωτομαΐστορος, κάθηται εἰς τὴν Τράπεζαν, καὶ πίνουν εἰς τὴν ὑγείαν τοῦ συναδέλφου. Πάλιν, ἀδείᾳ τοῦ Πρωτομαΐστορος, λέγοντος, ὃς δοθῇ κόνις ἐπάνω, ἤγουν τουφέκια, ὁ καθ' εἷς ἔχει ἔμπροσθέν του ἕνα μπουκάλι μὲ κρασί, καὶ προσταζόντας τοῦ Πρωτομαΐστορος ὁ καθ' εἷς βάλλει τὸ κρασὶ εἰς τὸ ποτῆρι, λέγωντας, ἂς βάλῃ ὁ καθ' εἷς εἰς τὰ ἄρματα χέρι, πλησιάζουν τρεῖς φοραῖς τὸ ποτήριον εἰς τὰ χείλη, καὶ βάζωντάς το κάτω, καὶ ὕστερον πέρνωντάς το, τὸ σφίγγουν εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ στήθους τρεῖς φοραῖς, φωνάζωντας ὁμοῦ τρεῖς φοραῖς, Ζήτω, ἤγουν βίβατ. Ἐπάνω εἰς τὴν τράπεζαν εἶναι τρία κηρία, ὅπου κάμουν ἕνα τρίγωνον σχῆμα. Ἀνίσως καὶ ἦτον τινὰς ὑποπτος, θέλει φανερωθῇ λέγωντας, βρέχει, τὸ ὁποῖον σημαίνει σιωπήν. Ἐνδεχόμενον νὰ τύχῃ τινὰς ἀνάξιος νὰ ἠξεύρῃ τὰς λέξεις Ἰακοὶ καὶ Ποέζε, διὰ τοῦτο διὰ νὰ μὴν ἦναι ὕποπτος, ὅταν δίδουν τὸ χέρι, δὲν προφέρεται ἄλλο παρὰ τὰ γράμματα τῶν ἄνωθεν λέξεων, ἤγουν ὁ ἕνας λέγει Ἰακοί, καὶ ὁ ἄλλος Ποέζε καὶ οὕτως περὶ τῶν ἄλλων. Ταῦτα εἶναι τὰ σημεῖα καὶ ἡ τάξις τῶν Ἐλευθέρων Κονιάτων, καὶ οἱ χαρακτῆρες, ὅπου γράφουν, εἶναι εἴκοσι τέσσαρες, οἱ ἑξῆς, ὅπου φαίνονται (παραλείπονται).

Ἡ Εἴδησις ταύτης τῆς τάξεως καὶ τοῦ νεωτερισμοῦ ἐδόθη τῇ Ἁγίᾳ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ κὺρ Παϊσίου, παρὰ τοῦ Σμύρνης κὺρ Νεοφύτου, ἀπελθόντων τῶν Κονιατῶν ἐκεῖ. Ἔκαμε δὲ πολλοὺς λόγους καὶ ῥητοὺς ἀφορισμοὺς εἰς ἐκεῖνον, ὅπου πηγαίνει εἰς αὐτούς, ὅτι εἶναι δαιμονολατρεία ἡ τάξις αὐτή, καὶ τὸ ἀπόκρυφόν τους· ἐκεῖθεν ἦλθαν εἰς τὴν πόλιν, εἰς τὸν Γαλατᾶν, καὶ ἔκαμαν Κονιάτας τινάς· μαθόντες δὲ οἱ κρατοῦντες εὐθὺς ἀπεδίωξαν αὐτούς. Τοῦτοι οἱ Κονιάται λέγεται ὅτι νὰ ἐπρωτοφάνησαν εἰς τὴν Ἀγγλιτέραν πρὸ 70 — 80 χρόνων ἀπὸ τῆς σήμερον, ὅπου ἐφανερώθη παρὰ τοῦ Σμύρνης ἡ τάξις των, ἤγουν ἀπὸ τοῦ 1717 ἔτους ἀπὸ Χριστοῦ.

(Ἀκολουθεῖ).

ΡΙΠ ΒΑΝ ΓΟΥΙΓΚΛ'.

Πλὴν καὶ ἐκ τούτου τοῦ ὀχυρώματος ἐδιώχθη ἐπὶ τέλους ὁ δυστυχὴς Ρὶπ ὑπὸ τῆς φιλέριδος αὐτοῦ γυναικός, ἥτις ἐξ ἀπίνης συνείθιζε νὰ εἰσβάλλῃ ἐν τῇ γαλήνῃ τοῦ συλλόγου, ἐξουθενοῦσα πάντα τὰ ἐν αὐτῷ μέλη, μηδ' αὐτοῦ τοῦ σεβασμίου προσώπου τοῦ Νικολάου Βέδδερ σωζομένου ἀπὸ τῆς θρασείας γλώσσης τῆς τρομερᾶς ταύτης *ἀνδρογυναῖκα*, ἥτις καθ' ὁλοκληρίαν ἠτιᾶτο αὐτὸν ὡς ἐνθκρρύνοντα τὸν σύζυγον αὐτῆς εἰς ἕξεις ὀκνηρίας.

Ὁ δυστυχὴς Ρὶπ ἐπὶ τέλους περιῆλθεν εἰς ἀπελπισίαν· τὸ μόνον δὲ *μέσον*, τοῦ νὰ διαφύγῃ τὴν ἐν τῷ ἀγρῷ ἐργασίαν καὶ τὰς κραυγὰς τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἦτο νὰ λάβῃ τὸ πυροβόλον καὶ νὰ δραπετεύσῃ εἰς τὰ δάση. Ἐνταῦθα, καθήμενος ἐνίοτε παρὰ τὴν ῥίζαν δένδρου, ἐμερίζετο τὸ περιεχόμενον τοῦ δισακκίου αὐτοῦ μετὰ τοῦ λύκου, ὃν συνεπάθει ὡς φίλον, συμπάσχοντα ἐν τῷ διωγμῷ. «Πτωχὲ λύκε», ἔλεγεν ἐνίοτε, «ἡ κυρία σου σὲ ὁδηγεῖ εἰς τὸ νὰ διάγῃς βίον κυνός· ἀλλ' ἔσο ἥσυχος, καλέ μου· ἐνόσω ζῶ οὐδέποτε θέλεις στερηθῇ φίλου προστάτου!» Πρὸς ταῦτα δὲ ὁ λύκος ἐκίνει τὴν οὐρὰν αὐτοῦ, παρετήρει προσεκτικῶς ἐν τῷ προσώπῳ τὸν κύριον αὐτοῦ καί, ἂν οἱ κύνες αἰσθάνωνται συμπάθειαν, πιστεύω, ἀληθῶς, ὅτι οὗτος μάλιστα ἐγκαρδίως ἀνταπέδιδε τὸ συναίσθημα.

Κατὰ τοιαύτην τινὰ περιπλάνησιν ἐν λαμπρᾷ φθινοπωρινῇ ἡμέρᾳ ὁ Ρὶπ ἀσυναισθήτως ἀνερριχήθη εἰς ἓν τῶν ὑψηλοτάτων μερῶν τῶν ὀρέων Κάατσκιλ. Κίχέν ἐξέλθει εἰς τὴν ἀγκαλὴν αὐτῷ θήραν σκιούρων καὶ αἱ ἤρεμοι ἐρημίαι ἠχήσαν καὶ ἀντήχησαν ἐκ τῶν κρότων τοῦ πυροβόλου αὐτοῦ. Ἀσθμαίνων καὶ κεκοπιακώς, ἐρρίφθη ἀργὰ μετὰ μισημβρίαν, ἐπὶ πρασίνου λόφου ὑπ' ὀρεινῆς χλόης κεκαλυμμένου, περιστρέφουσης τὴν ὀρῦν τοῦ κρημνοῦ. Ἐκ τινος διὰ τῶν δένδρων ἀνοίγματος ἠδύνατο νὰ ἐπισκοπῇ ἅπασαν τὴν χθαμαλοτέραν χώραν, ἀποτελοῦσαν ἐπὶ πολλὰ μίλια πλούσιον δασώδη τόπον. Ἐν ἀποστάσει μακρᾶν,

[1]) Ἴδε ἀριθ. 50, σελ. 987 — 988.

μακρὰν κάτωθεν αὐτοῦ παρετήρει τὸν ἐπιβλητικὸν Οὐδσωνα κυλιόμενον διὰ τοῦ ἠρέμου πλὴν μεγαλοπρεποῦς αὐτοῦ ροῦ σὺν τῇ ἀντανακλάσει ἐρυθροῦ τινος νέφους ἢ τοῦ ἱστίου βραδυποροῦντος σκάφους, ἑκαστάχοῦ κοιμώμενον ἐπὶ τοῦ υἑλώδους αὐτοῦ στέρνου καὶ ἐπὶ τέλους ἐξαφανιζόμενον ἐν τοῖς κυανοῖς ὀροπεδίοις. Ἐν τῇ ἑτέρᾳ πλευρᾷ ἐθεᾶτο βαθεῖαν ὀρεινὴν κοιλάδα, ἀγρίαν, μονήρα καὶ λασίαν, τὸν πυθμένα πλήρη ἐκ τῶν ἀποτριμμάτων τῶν ἐπικρεμαμένων βράχων ἔχουσαν καὶ μόλις ὑπὸ τῶν ἀντανακλωμένων ἀκτίνων τοῦ δύοντος ἡλίου φωτιζομένην. Ἐπί τινα χρόνον ὁ Ρὶπ ἔμενε ρεμβάζων ἐπὶ τῆς σκηνῆς ταύτης· ἡ ἑσπέρα βαθμηδὸν προυχώρει· τὰ ὄρη ἤρξαντο ρίπτοντα ἐπὶ τῶν κοιλάδων τὰς μακρὰς καὶ κυανᾶς αὐτῶν σκιάς, οὗτος δὲ παρετήρησεν ὅτι τὸ σκότος ἤθελεν ἐπέλθει πολὺ πρὶν ἢ ὁ ἥλιος φθάσει εἰς τὸ χωρίον καὶ βροῦν ἐξέπεμψε στεναγμόν, ὅτε ἐσκέφθη ὅτι θὰ εὑρίσκετο ἀπέναντι τῶν φωνασκιῶν τῆς κυρίας Βὰν Γουίγκλ.

Ὅτε ἔμελλε νὰ κατέλθῃ, ἤκουσεν ἐξ ἀποστάσεως φωνὴν κράζουσαν, «Ρὶπ Βὰν Γουίγκλ, Ρὶπ Βὰν Γουίγκλ!» Παρετήρησε πέριξ, ἀλλ' οὐδὲν εἶδεν ἢ κόρακα μεμονωμένον, ἱπτάμενον διὰ μέσου τοῦ ἀέρος. Ἐσκέφθη ὅτι ἡ φαντασία θὰ ἠπάτησεν αὐτὸν καὶ ἐστράφη ἵνα κατέλθῃ καὶ πάλιν ὅτε διὰ τῆς ἠρέμου ἑσπερινῆς αὔρας τὴν αὐτὴν φωνὴν ἤκουσεν ἠχοῦσαν: «Ρὶπ Βὰν Γουίγκλ, Ρὶπ Βὰν Γουίγκλ» — συγχρόνως δὲ καὶ ὁ λύκος, ἀνυψώσας τὴν ῥάχιν καὶ γυλλίσας χαιρεκακοφώνως, προσκλοῦτο εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ κυρίου αὐτοῦ, περιδεῶς προσβλέπων κάτω εἰς τὴν κοιλάδα. Ὁ Ρὶπ ἤδη ἠσθάνθη ἀόριστον φόβον, καταλαμβάνοντα αὐτόν· ἐναγωνίως δὲ πρὸς τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν προσβλέψας διέκρινε μορφὴν παράδοξον βραδέως καὶ μετὰ πολλοῦ τοῦ κόπου ἀνερχομένην τοὺς βράχους, κλίνουσαν δ' ὑπὸ τὸ βάρος ἀντικειμένου, ὅπερ ἐπὶ τῆς ῥάχεως αὐτῆς ἔφερεν. Ἐξεπλάγη. Ἰδὼν ἄνθρωπίνον ὂν ἐν τῷ μοναστικῷ καὶ ἀβάτῳ ἐκείνῳ τόπῳ ἀλλ' ὑποθέτων τινὰ τῶν γειτόνων διέμενον τῆς βοηθείας αὐτοῦ κατῆλθεν ἐσπευσμένος ὅπως παράσχῃ αὐτῷ τοιαύτην.

Ἐγγύτερον προσπελάσεως οὗτος ἔτι μᾶλλον ἐξεπλάγη ἐκ τῆς παραδόξου ὄψεως τοῦ ξένου. Ἦτο βραχύσωμος καὶ τετράγωνος τὴν κατασκευὴν μετὰ πυκνῆς καὶ δασείας κόμης καὶ πολιοῦ γενείου. Ἡ ἐνδυμασία αὐτοῦ ἦτο τοῦ ἀρχαίου δανικοῦ συρμοῦ — χιτὼν ἐξ ὑφάσματος λωρίῳ περὶ τὴν ὀσφὺν δεδεμένος — πολλαὶ περισκελίδες, ὧν ἡ ἐξωτάτη εὐρεῖα τὸν ὄγκον ἦν κεκισμημένη διὰ σειρᾶς κομβίων πρὸς τὰ κάτωθεν τῶν πλευρῶν, πρὸς δὲ τὰ γόνατα διὰ θυσάνων. Ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ ἔφερεν ἰσχυρὸν βαρελάκιον, ὅπερ ἐφαίνετο πλῆρες ρευστοῦ· ἔνευσε δὲ πρὸς τὸν Ρὶπ ὅπως πλησιάσῃ καὶ βοηθήσῃ αὐτὸν ἐν τῷ φορτίῳ. Εἰ καὶ λίαν ἐπιφυλακτικὸς καὶ δύσπιστος πρὸ τῆς νέας ταύτης σχέσεως, οὐχ ἧττον ὁ Ρὶπ συγκατένευσε μετὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῷ προθυμίας καὶ, ἀμοιβαίως βοηθούμενοι, ἀνῆλθον διὰ στενοῦ αὐλακος, τῆς ξηρᾶς προφανῶς κοίτης ὀρεινοῦ τινος ῥύακος. Κατὰ τὴν ἀνάβασιν αὐτῶν, ὁ Ρὶπ ἤκουεν ἐνίοτε μακρὸν κυλινδουμένους κρότους ὡς μεμακρυσμένας βροντάς, αἵτινες ἐφαίνοντο ἐξερχόμεναι ἐκ βαθειῶν ραγάδων ἢ μᾶλλον χασμάτων ἐν μέσῳ βράχων ὑψηλοκρήμνων πρὸς τοὺς ὁποίους διηυθύνετο ἡ ἀγώμαλος αὐτῶν στενωπός. Πρὸς στιγμὴν ἔστη, ἀλλ' ὑποθέσας τοῦτο ὡς τὸν θόρυβον μιᾶς τῶν παροδικῶν ἐκείνων θυελλῶν, αἵτινες συχνάκις συμβαίνουσιν εἰς ὀρεινὰ ὕψη, ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν αὐτοῦ. Διελθόντες διὰ τῆς ραγάδος ἦλθον εἴς τινα κοιλότητα, ὁμοιάζουσαν πρὸς μικρὸν ἀμφιθέατρον, περιβαλλομένην διὰ καθέτων κρημνῶν, ἐπὶ τῶν χειλέων τῶν ὁποίων ἐπικρεμάμενα δένδρα ἔριπτον τοὺς κλάδους αὐτῶν, οὕτως ὥστε ὁ γαλάζιος οὐρανὸς μόνον καὶ τὸ λαμπρὸν ἑσπερινὸν νέφος ἦσαν ὁρατά. Καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα ὅ τε Ρὶπ καὶ ὁ ἑταῖρος αὐτοῦ ἐμόχθησαν ἐν σιωπῇ· διότι, καίτοι ὁ πρῶτος τὰ μάλιστα διηπόρει περὶ τοῦ τίς ἠδύνατο νὰ ἦναι ὁ σκοπὸς τοῦ ν' ἀναβιβάζηται βαρέλιον ὑγροῦ πλῆρες εἰς τὸ ἄγριον τοῦτο ὄρος, οὐχ ἧττον ἐνοπῆχέ τι παράδοξον καὶ ἀκατάληπτον περὶ τοῦ ἀγνώστου ἀνδρός, ὅπερ ἐνέπνεε φόβον καὶ παρεκώλυε τὴν ἐξοικείωσιν.

Κατὰ τὴν εἰς τὸ ἀμφιθέατρον εἴσοδον αὐτῶν νεαάντικείμενα θαυμασμοῦ ἐπαρουσιάσθησαν. Ἐπί τινος ἐν τῷ κέντρῳ εὑρισκομένου ἐπιπέδου μέρους ὑπῆρχεν ὅμιλος παραδόξων προσώπων, ἐνησχολημένων εἰς τὸ νὰ παίζωσι κύβους. Τὰ πρόσωπα ταῦτα ἦσαν ἐνδεδυμένα κατὰ κομψὸν ξενικὸν σύμμιγμα καὶ τὰ μὲν ἐφόρουν βρυχέα ἐσωκάρδια, ἄλλα δὲ ἐπενδύτας μετὰ μακρῶν μαχαιρῶν εἰς τοὺς ζωστῆρας αὐτῶν, τὰ πλείστα δὲ τούτων εἶχον ὑπερμεγέθεις περισκελίδας εἴδους παραπλησίου πρὸς τὰς τοῦ ὁδηγοῦ. Καὶ αἱ ὄψεις δ' αὐτῶν ἦσαν παράδοξοι· ἄλλος μὲν εἶχε γένειον πλατύ, πρόσωπον εὐρὺ καὶ μικρούς ὡς τοῦ χοίρου ὀφθαλμούς· ἑτέρου δὲ τὸ πρόσωπον ἐφαίνετο συνιστάμενον καθ' ὁλοκληρίαν ἐκ ρινὸς καὶ ἐπικαλυπτόμενον ὑπὸ λευκοῦ καὶ ἐν εἴδει κώνου σκληρέως πίλου, στολιζόμενόν πως διὰ μικρᾶς τινος ἐρυθρᾶς οὐρᾶς ἀλέκτορος. Πάντες εἶχον γένεια διαφόρων σχημάτων καὶ χρωμάτων. Εἷς δ' ἐξ αὐτῶν ἐφαίνετο ἀρχηγός. Ἦν δ' οὗτος εὔρωστος καὶ γηραιὸς κύριος, θαλασσόπληκτον ἔχων μορφήν· ἐφόρει τριχάπτοκόσμητον περιστήθιον, εὐρὺ ζωστῆρα μετὰ μαχαίρας, ὑψηλὸν πίλον μετὰ πτεροῦ, ἐρυθρὰς περικνημίδας καὶ ὑποδήματα μεθ' ὑψηλῶν πτερνῶν καὶ μετὰ ῥάδων ἐπ' αὐτῶν. Ὁλόκληρος ὁ ὅμιλος ὑπενθύμιζε τῷ Ρὶπ μορφὰς ἀρχαίας φλαμανδικῆς εἰκόνος τοῦ Dominie Van Shaick, τοῦ ἱερέως τοῦ χωρίου, ἥτις ἐκομίσθη ἐξ Ὁλλανδίας κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἐποικισμοῦ.

Ἐκεῖνο ὅμως, ὅπερ ἰδιαζόντως παράδοξον ἐφαίνετο τῷ Ρὶπ, ἦτο ὅτι, εἰ καὶ φανερῶς οἱ ἄνδρες οὗτοι διεσκέδαζον, οὐχ ἧττον εἶχον σοβαρώτατα τὰ πρόσωπα καὶ διετήρουν μυστηριῶδ, στάτην σιγήν, ἀποτελοῦντα συνάμα τὴν μελαγχολικωτέραν συντροφίαν διασκεδαζόντων προσώπων ἐξ ὅσων ποτὲ εἶδεν. Οὐδὲν διεκόπτε τὴν σιγὴν πλὴν τοῦ θορύβου τῶν σφαιρῶν, αἵτινες, ὁσάκις ἐκυλίοντο, ἀντήχουν διὰ τῶν ὀρέων ὡς κροτοῦσαι βρονταί.

Ὅτε ὁ Ρὶπ καὶ ὁ ἑταῖρος αὐτοῦ ἐπλησίασαν, ἐκεῖνοι ἀπέσχον αἴφνης τοῦ παιγνιδίου καὶ ἠτένισαν πρὸς αὐτὸν διὰ τοσοῦτον ἀπλανοῦς ὡσεὶ ἀγάλματος βλέμματος καὶ μετὰ μορφῆς τοσοῦτον παραδόξου, ἀηδοῦς καὶ στερουμένης λάμψεως, ὥστε ἡ καρδία αὐτοῦ συνεστράφη ἐν ἑαυτῷ τὰ δὲ γόνατα αὐτοῦ συνεκρούοντο. Ἤδη ὁ ἑτάιρος αὐτοῦ ἐξεκένωσε τὸ περιεχόμενον τοῦ βαρελίου εἰς μεγάλας φιάλας καὶ ἔνευσεν αὐτῷ νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν συντροφίαν. Οὗτος περίφοβος καὶ τρέμων ὑπήκουσεν· ἐκεῖνοι δέ, ἀπορροφήσαντες τὸ ποτὸν ἐν βαθείᾳ σιγῇ, ὑπέστρεψαν εἰς τὸ παιγνίδιον αὐτῶν.

Βαθμηδὸν ὁ φόβος καὶ τρόμος τοῦ Ρὶπ κατηυνάσθησαν. Πρὸς τούτοις δὲ ἐτόλμησεν, ὅτε οὐδεὶς ὀφθαλμὸς ἦτο προσηλωμένος ἐπ' αὐτοῦ, νὰ δοκιμάσῃ τὸ ποτόν, ὅπερ εὗρεν ἔχον κατὰ πολὺ τὴν γεῦσιν ἐξαιρέτου ὁλλανδικοῦ. Φύσει ὢν ψυχὴ δίψαλέα πάραυτα ἐδελεάσθη νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ ῥόφημα. Ἡ μία δοκιμὴ προύκαλει τὴν ἑτέραν καὶ τοσοῦτο συχνάκις ἐπανέλαβε τὰς ἐπισκέψεις αὐτοῦ πρὸς τὴν φιάλην ὥστε ἐπὶ τέλους αἱ αἰσθήσεις αὐτοῦ κατεβλήθησαν, οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐκολύμβων ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ, αὕτη δὲ βαθμηδὸν προσέκλινε καὶ ἐκεῖνος παρεδόθη εἰς βαθὺν ὕπνον.

Ἐξυπνήσας, εὑρέθη ἐπὶ τοῦ πρασίνου λόφου ὁπόθεν τὸ πρῶτον εἶδε τὸν γέροντα τῆς κοιλάδος. Ἔτριψε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ — ἦτο δὲ λαμπρὰ εὐήλιος πρωΐα. Τὰ πτηνὰ ἐπῄδων τερετίζοντα μεταξὺ τῶν θάμνων καὶ ὁ ἀετὸς ἀνήρχετο κυκλοτερῶς καὶ ἀντιμετωπίζων τὸν καθαρὸν ὀρεινὸν ζέφυρον. «Βεβαίως» ἐσκέφθη ὁ Ρὶπ «οὐδὲν θὰ ἐκοιμήθην ἐνταῦθα ὁλόκληρον τὴν νύκτα». Ἀνεμνήσθη τότε τῶν πρὸ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ συμβάντων, τοῦ παραδόξου ἀνδρὸς μετὰ πλήρους ποτοῦ βαρελίου, τῆς τοῦ ὄρους χαράδρας — τοῦ ἀγρίου καταφυγίου αὐτῶν μεταξὺ τῶν βράχων — τοῦ δυστήνου ὁμίλου ὅστις ἐνησχολεῖτο ἐν τῷ παιγνιδίῳ τῶν κύβων — τῆς φιάλης — «ὤ! ἐκείνη ἡ φιάλη! ἡ κακὴ ἐκείνη φιάλη!» ἐσκέψατο ὁ Ρὶπ, — «ὁποίαν πρόφασιν θὰ προβάλω εἰς τὴν κυρίαν Βὰν Γουίγκλ;»

Ζητήσας περὶ ἑαυτὸν τὸ πυροβόλον αὐτοῦ εὗρεν ἀντὶ τοῦ καθαροῦ καὶ καλῶς δι' ἐλαίου ἠλειμμένου κυνηγετικοῦ πυροβόλου, παλαιὸν παρ' αὐτῷ ὅπλον, ἐσκωριασμένον ἔχον τὸν σωλῆνα, τὸν λύκον ἐκπίπτοντα καὶ τὴν ἀκτηρίδα σκωληκόβρωτον. Ὑπώπτευσεν ἤδη ὅτι οἱ σοβαροὶ ἐκεῖνοι ἀλαζόνες τοῦ ὄρους ἔστησαν αὐτῷ παγίδα καὶ, χορηγήσαντες αὐτῷ δόσιν τινὰ τοῦ ποτοῦ, ἀφήρεσαν ἀπ' αὐτοῦ τὸ πυροβόλον. Καὶ ὁ Λύκος πρὸς τούτοις ἠφανίσθη, πλὴν οὗτος θ' ἀπεπλανήθη ἴσως κατόπιν σκιούρου ἢ πέρδικός τινος. Ἐσύριξε δι' αὐτόν, ἐκάλεσεν αὐτὸν μεγαλοφώνως καὶ ὀνομαστί, ἀλλὰ πάντα εἰς μάτην· ἡ ἠχὼ ἐπανελάμβανε τόν τε συριγμὸν καὶ τὴν κραυγήν, ἀλλ' οὐδεὶς κύων ἐφαίνετο.

(Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τῶν τοῦ Washington Irving).

(Ἀκολουθεῖ). ΟΛΓΑ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ.

Ἐπιγραφὴ μαγνησιακή.

Τῇ 29ῃ αὐγούστου μεταβὰς μετὰ τοῦ ἐλλογίμου μοναχοῦ καὶ ἡμετέρου φίλου κ. Ζωσιμᾶ Ἐυφιγενίτου εἰς Ἀγριάν, ὄρμον τῶν χωρίων Ἁγίου Λαυρεντίου καὶ Λεχωνίων, ἐπεσκέφθην καὶ τὸν μόνον ναΐσκον τῆς συνοικίας ταύτης, τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ ναΐσκου τούτου ὑπῆρχε πρὶν πλάξ ἐνεπίγραφος, χρησιμεύουσα ὡς ἀνώφλιον τῆς θύρας. Ἤδη εὐρυνθείσης τῆς θύρας τοῦ ναοῦ, ἀφῃρέθη καὶ ἡ πλὰξ ἐκείθεν καὶ ἐρρίφθη κατέμπροσθεν τῆς δεξιᾶς παραστάδος τῆς θύρας.

Ἡ πλὰξ αὕτη εἶναι πεπρωτηριασμένη ἄνωθεν, κατὰ τὴν βάσιν καὶ δεξιᾷ. Σώζονται δὲ ἐν αὐτῇ λείψανα τριῶν ψηφισμάτων. Τὸ μῆκος τῆς πλακὸς εἶναι 1ᵐ, 30. Τοῦ α' ψηφίσματος σώζονται τέσσαρες στίχοι· μετὰ τὸ τέλος τοῦ α' ψηφίσματος ἕπεται κενὸν διάστημα δυνάμενον νὰ συμπεριλάβῃ τρεῖς ἔτι στίχους, εἶτα ἀκολουθεῖ ἡ ἀρχὴ τοῦ β' ψηφίσματος. Δεξιᾷ μεσολαβεῖ κενὸν διάστημα 0ᵐ, 09, χωρίζον τὸ γ' ψήφισμα ἐκ τῶν δύο πρώτων ἀριστερόθεν. Ἡ γεγραμμένη ἐπιφάνεια τοῦ λίθου ἐν τῷ γ' ψηφίσματι εἶναι 0ᵐ, 32.

ΘΗΣΗΙΠΕΡΙΤΟΥΤΩΝΔΙΑΠΟΣΤΑΛΗΝΑΙ ΠΡ . . . . . ΚΑΙΠΟ . . . . . .
ΤΟΥ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΤΩΝ ΚΑΝΑΙΩΝ ΑΡΧΟΝΤΑΣ ΡΩΜΑΙΟΝ ΕΦ Η ΕΧΩΝ ΔΙΑΤΕ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΛΙΝ ΑΝΑΓΡΑΦΗΝΑΙ ΔΕ ΑΥΤΟ ΚΑΙ ΕΝ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΙ ΕΝ ΤΗΙ ΙΕΡΑΙ ΑΓΟΡΑΙ ΣΙΣΑΓΑΘΟΥ ΠΑΡΑΙΤΙΟΣ ΓΙΝΕΣ
ΤΟ ΔΕ ΑΥΤΟ ΓΕΝΕΣΘΑΙ ΚΑΙ ΠΑΡ ΕΚΕΙΝΟΙΣ ΕΔΟΞΕΝ ΕΔΟΞΕΝ ΚΑΙ ΤΗΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ ΥΠΟΤΗΣΠΟΛΕΩΣΑΝΑΚΙΡΥΤ
ΑΕΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΟΛΙΝ ΗΜΩΝ
ΛΕΜΑΡΧΟΙΣΤΟΥΙΝΟΜΕΝΟΝΑ
ΜΑΡΧΟΙ ΕΙΣ ΣΤΗΛΗΝ ΛΙΘΙ-
ΝΗΝΚ
ΣΤΡΑΤΗΓΟΥΝΤΟΣ ΚΡΙΤΩΝΟΣ ΜΗΝΟΣ ΑΦΡΟΔΙΣΙΩΝΟΣ ΚΡΙΤΩΝ ΚΡΙΤΩΝΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΕΥΣΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΚΑΙ ΘΗΒΑΓΕΝΗΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ Ο ΙΕΡΕΥΣ ΔΙΟΣΤΟΥ ΑΚΡΑΙΟΥ ΚΑΙ ΚΡΙΤΩΝ ΠΑΡΜΕΝΙΩΝΟΣ ΙΣΤΙΑΙΟΣ ΝΙΚΩΝΟΣ ΔΙΟΝΥΣΟΔΩΡΟΣ ΕΥΦΡΑΙΥΥ ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΦΙΛΙΣΤΟΣ. . . . ΘΕΣΣΑΛΟΙ ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ ΑΜ . . . . . ΠΟΛΕΜΟΥ ΚΑΙ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΗΣ . . . . . ΠΑΡΜΕΝΙΩΝ
ΕΙΣ Τ. . . ΤΟΑΝΗΙΑΩΜΑΔΟΥ
. . . . . .

. . . . . .

Θήσηι περὶ τούτων διαποσταλῆναι πρ[εσβευτάς ; . . . . . κάπο . . . . . .
τοῦ ψηφίσματος τὸ ἀντίγραφον πρὸς τοὺς τῶν Καναίων ἄρχοντας Ρωμαῖον, ἐφ' ᾗ ἔχων διατε[τέλεκεν]
καὶ τὴν πόλιν ἀναγραφῆναι δὲ αὐτὸ καὶ ἐν Δημητριάδι ἐν τῆ ἱερᾶ ἀγορᾶ· σις, ἀγαθοῦ παραίτιος γίνεσ[θαι].
τὸ δὲ αὐτὸ γενέσθαι καὶ παρ' ἐκείνοις, ἔδοξεν. Ἔδοξεν καὶ τῆ Ἐκκλησίᾳ. ὑπὸ τῆς πόλεως ἀνακηρύτ[τεσθαι τὸν στέφανον]
ἀεὶ πρὸς τὴν πόλιν ἡμῶν ἐγ-
Σαρατηγοῦντος Κρίτωνος, μηνὸς Ἀφροδισιῶνος ἱ. Κρίτων, Κρίτωνος Δημητριεύς, [πο]λεμάρχοις τὸ γινόμενον ἀ-
ὁ στρατηγὸς καὶ Θηβαγένης Ἀπολλωνίου ὁ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ [νήλωμα]. . .
Ἀκραίου, καὶ Κρίτων Παρμενίωνος, Ἱστιαῖος Νίκωνος, Διονυσόδωρος [οἱ πολέ]μαρχοι εἰς στήλην λιθίνην
Εὐφραίου, Παυσανίας Ἀντιόχου, Φίλιστος. . . . Θεσσαλοὶ Μένανδρος καὶ εἰς [αὐτὸ] τὸ ἀνήλωμα δοῦ[ναι
Ἀμ . . . . . πολέμου καὶ Ἀριστοκράτης . . . . . Παρμενίων. τοὺς ταμίας]. . . .

Τὰ παρακείμενα ψηφίσματα ἀνάγονται, καθὰ ἐκ τοῦ εἴδους τῆς γραφῆς ἐξάγεται, εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν Ἑλλήνων, τῆς χορηγηθείσης ὑπὸ τοῦ Φλαμινίνου μετὰ τὴν ἐν Κυνὸς κεφαλαῖς μάχην (196 π. Χ.).

Δημοσιεύσαντες πέρυσι ἐν τῆ ἐγκύκλῳ Ἑβδομαδιαίᾳ Ἐπιθεωρήσει τοῦ Νεολόγου ἐκτενεστέραν διατριβὴν ἡμῶν περὶ τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ Μαγνήτων (τόμ. Α'. σ.490), θεωροῦμεν πάντη περιττὸν νὰ ἐπαναλάβωμεν ἐνταῦθα τὰ αὐτά, ἀρκούμενοι μόνον ὧδε νὰ ἀναφέρωμεν, ὅτι ὅτε ὁ Τίτος Κοΐντιος Φλαμινῖνος ἦλθε τὸ δεύτερον εἰς Θεσσαλίαν οἱ Μάγνητες μόνοι ἐξ ὅλων τῶν ἄλλων Ἑλλήνων δὲν ὑπεδέχθησαν αὐτὸν εὐμενῶς, κωλυόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀρχιστρατήγου αὐτῶν Εὐρυλόχου, περὶ οὗ ὁ Πολύβιος ἐν τῆ πέμπτῃ τῶν ἱστοριῶν αὐτοῦ λέγει Ε'. 65). «Εὐρύλοχος μὲν γὰρ ὁ Μάγνης ἡγεῖτο σχεδὸν ἀνδρῶν τρισχιλίων, τοῦ καλουμένου παρὰ τοῖς βασιλεῦσιν ἀγήματος» κτλ.

Τὸ δὲ δάπεδον τοῦ ναΐσκου τῆς Ἀγριᾶς εἶναι ψηφιδωτὸν ἐκ μωσαϊκοῦ, ἐξ οὗ συμπεραίνομεν ὅτι πρὶν ὑπῆρχεν αὐτόθι ἀρχαῖος ἑλληνικὸς ναός, μεταβληθεὶς ὑπὸ τῶν χριστιανῶν εἰς χριστιανικὸν ναόν.

Ἐκ δὲ τῆς περικοπῆς «ἀναγραφῆναι δ' αὐτὸ καὶ ἐν Δημητριάδι ἐν τῆ ἱερᾶ ἀγορᾶ» ἐπιάζομεν, ὅτι τὸ μέρος τοῦτο τῆς Ἀγριᾶς, καθὼς καὶ ὁ ναὸς καὶ ἡ ἐπιγραφὴ ἡμῶν δὲν ἀνήκουσι τῆ Δημητριάδι, ἀλλ' ἄλλῃ τινὶ μαγνητικῆ πολίχνῃ, ἴσως τῆ Νηλείᾳ· ἔδει δὲ κατὰ τὸ ψήφισμα νὰ ἀναγραφῇ τοῦτο καὶ ἐν Δημητριάδι ἐν τῆ ἱερᾶ ἀγορᾶ, ὡς πρωτευούσῃ τῶν μαγνητικῶν πολιχνῶν. Ἐὰν ἡ ἐπιγραφὴ προῆρχετο ἐκ Δημητριάδος, θὰ ἦτο περιττὸς ὁ προσδιορισμὸς τοῦ τόπου ἐν Δημητριάδι, ἀντ' αὐτοῦ δὲ θὰ ἦτο ἕτερος προσδιορισμός, συχνότερον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀπάντων, ἐν τῆ πόλει.

Ὁ ἐν τῆ προκειμένῃ ἐπιγραφῇ ἀναφερόμενος στρατηγὸς τῶν Μαγνήτων Κρίτων Κρίτωνος Δημητριεὺς ἀναφέρεται ἐν ἑτέρᾳ μαγνητικῇ ἐπιγραφῇ ὡς ἱερεὺς Διὸς τοῦ Ἀκραίου.

Ἔγραφον ἐν Ἀλμυρῷ, αὐγούστου ἑβδόμου τοῦ 1893.

Ν. Ι. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΦΥΣΙΚΟΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ.— Τὸ κλίμα τῆς Βραζιλίας.— ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΑ.— Οἱ διάφοροι τοῦ αὐγούστου 1893.

Γνωστὸν ὅτι πρὸς σχηματισμὸν τοῦ λεγομένου κλίματος τόπου τινὸς συντελοῦσι πλεῖστοι ὅσοι παράγοντες, ἐν οἷς τὴν πρώτην κατέχουσι θέσιν τὸ γεωγραφικὸν πλάτος τοῦ τόπου, ἤτοι ἡ ἀπὸ τοῦ γηΐνου ἰσημερινοῦ ἀπόστασις αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, νοουμένης εἰς ἴσην ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς Γῆς ἀπόστασιν, διάστημα. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι πλὴν τούτων καὶ ἕτεροι παράγοντες, οἷον τὸ ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὁριζόντειον ἀπόστημα, ἡ διεύθυνσις τῶν πνεόντων ἀνέμων καὶ ἄλλα, σπουδαίαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἔχουσιν ἐπὶ τοῦ κλίματος ἐπίδρασιν, εἴτε ἀμέσως εἴτε καὶ ἐμμέσως, ἀναμφισβήτητον ὅμως εἶνε ὅτι εἰς τὰς πλείστας τῶν περιστάσεων οἱ δύο πρῶτοι παράγοντες καὶ ἰδίᾳ ὁ πρῶτος ἀρκοῦσι πρὸς κλιματολογικὸν ὁρισμὸν τοῦ τόπου.[1]

Τούτων οὕτως ἐχόντων, εὐκόλως νοεῖται ὅτι, ὅπως σχηματίσῃ τις ἀκριβῆ ἰδέαν τοῦ κλίματος οἱουδήποτε σημείου τῆς γηΐνης ἐπιφανείας, δέον, πλὴν τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους, νὰ ἔχῃ πρὸ αὐτοῦ τὰ πορίσματα τῶν ἐπὶ τῶν λοιπῶν πολλαπλῶν παραγόντων πολυχρονίων καὶ μετὰ πολλῆς ἐπιτάσεως καὶ ἀκριβείας γενομένων ἑκάστοτε παρατηρήσεων. Οὕτω τὸ ἔργον τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ κλίματος τόπου τινὸς εἶνε ἐξόχως δυσχερές, ἡ δὲ δυσχέρεια καθίσταται τοσούτῳ μείζων, ὅσῳ πρόκειται περὶ ὁρισμοῦ τοῦ κλίματος οὐχὶ πλέον σημείων τῆς γηΐνης ἐπιφανείας, ἀλλὰ χωρῶν ἐκτεταμένων, ὁπότε τὸ πλεῖστον τῶν πρὸς σχηματισμὸν τοῦ κλίματος παραγόντων παραλλάσσει ἀπὸ σημείου εἰς ἕτερον.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα προτάσσονται, ὅπως κατανοηθῇ πόσον σημαντικὴ εἶνε πᾶσα μετ' ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας καὶ ἐπὶ τῇ βάσει λεπτολόγων παρατηρήσεων καὶ μελετῶν γινομένη κλιματολογικὴ ἔρευνα. Τοιαύτην σοβαρὰν ὄντως καὶ πολλοῦ λόγου ἀξίαν μελέτην ἐπὶ τοῦ κλίματος τῆς Βραζιλίας ἀνευρίσκομεν δημοσιευθεῖσαν ἐσχάτως ἐν τῇ Revue Scientifique ὑπὸ τοῦ κ. Oscar d' Araujo, ταῖς ἡμετέραις δὲ ἀρχαῖς ἑπόμενοι προβαίνομεν εἰς τὴν ἐν ταῖς στήλαις ταύταις ἀναγραφὴν πλείους καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν συντόμου αὐτῆς περιλήψεως.

Τῆς μελέτης ταύτης καταρχόμενος ὁ κ. d' Araujo σημειοῦται γενικῶς τινὰ περὶτῶν συμπαραμαρτουσῶν δυσχερειῶν τοῦ ἔργου, μάλιστα προκειμένου περὶ κλιματολογικῆς ἐρεύνης χώρας ἐκτεινομένης, ὡς ἡ Βραζιλία ἀπὸ τῆς 5° βορείου πλάτους μέχρι τῆς 33° νοτίου, χώρας, ἧς ἡ ἐπιφάνεια ἀνέρχεται εἰς 9 013 671 τετραγωνικὰ χιλ. περίπου, ἤτοι εἰς τὸ 14 πλάσιον περίπου τῆς Γαλλίας, ὅταν μάλιστα ληφθῇ ὑπ' ὄψει ὅτι ἐλλείπουσιν, ὡς ὀρθῶς ἀναφέρει ὁ συγγραφεύς, αἱ μεθοδικαὶ παρατηρήσεις καὶ τὰ εἰς γενικόν τι καὶ ὁμοιόμορφον σύστημα ἀντιστοιχοῦντα κατὰ τὰς αὐτὰς καὶ ἀρκούντως μακρὰς περιόδους δεδομένα. Διότι, ἐξαιρέσει μόνου τοῦ Ῥίου Ἰανείρου, ἴσως δὲ καὶ τῆς Bahia (S. Salvator), ἀπὸ πάντων τῶν λοιπῶν σημείων τῆς εὐρείας χώρας ἐλλείπουσιν αἱ πᾶσαι τὰς ἐπιθυμητὰς συνθήκας ἐκπληροῦσαι παρατηρήσεις.

Οὐδὲν ἧττον ὁ συγγραφεὺς σπηριζόμενος ἐπὶ τῆς προσεκτικῆς μελέτης τῶν συλλεγεισῶν ἐκ διαφόρων σημείων τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς εὐρείας χώρας καὶ τῶν παραλίων αὐτῆς πληροφοριῶν, ἀπὸ τῶν ἀκροτάτων βορείων μέχρι τῶν νοτιωτάτων σημείων αὐτῆς, ἐπὶ τῶν προπόδων τῶν ὀρέων, ἐν ταῖς κοιλάδι τῶν μεγάλων τῆς χώρας ποταμῶν, τοῦ Ἀμαζόνος, τοῦ Paraua ἢ τοῦ São-Francisco, ὡς καὶ τῶν ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὀροπεδίων, προβαίνει μετὰ πεποιθήσεως εἰς τὸν κατὰ τὸ δυνατὸν ἀκριβῆ κλιματολογικὸν τῆς Βραζιλίας προσδιορισμόν.

Τοιαῦται ἀξιόλογοι μετεωρολογικαὶ παρατηρήσεις, ἐφ' ὧν ἐστήριξε τὴν περὶ ἧς ἡμῖν ὁ λόγος μελέτην αὐτοῦ ὁ κ. d' Araujo, εἶνε αἱ ἑξῆς :

αον Αἱ ἐν Ῥίῳ Ἰανείρῳ γενόμεναι ἀπὸ 112 περίπου ἐτῶν ὑπὸ τοῦ Ἀστεροσκοπείου τῆς πόλεως ταύτης.

βον Αἱ γενόμεναι ὑπὸ τῶν Saint-Hilaire, Ομβόλδου, Castelnean, Agassiz, Wallace καὶ ἄλλων.

γον Αἱ συλλεγεῖσαι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν μελετῶν τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ὑπὸ τῶν μηχανικῶν.

δον Αἱ ἐνίων πρὸς ἐξαγωγὴν ὀρυκτῶν ἑταιρειῶν.

εον Αἱ ἐν τῆ κοιλάδι τοῦ Ἀμαζόνος γενόμεναι ὑπὸ τῶν ἀντιναυάρχων κ. Roussin καὶ Festa Azevedo.

στον Αἱ ἐν τῆ κοιλάδι τοῦ São-Francisco ὑπὸ τοῦ κ. Liais.

ζον Αἱ ὑπὸ τοῦ κ. Pompeu γενόμεναι ἐν Ceara.

ηον Αἱ ἐν Περναμπούκῳ ὑπὸ τῶν κ. Sarmento, Binger καὶ Morsing.

θον Αἱ τοῦ κ. Drænert, ἐν Περναμπούκῳ καὶ ἐν Bahia.

ιον Αἱ τοῦ κ. Severiano de Fonseca, ἐν Matto-Grosso.

ιαον Αἱ τοῦ Pohl καὶ τοῦ Americo Vasconcellos, ἐν Goyaz.

ιβον Αἱ τοῦ Δρος Lund, τοῦ Germain d'Annecy καὶ τοῦ Martins, ἐν Minas κτλ.

Ἐκ τῆς μελέτης τῶν πολυπλαθῶν τούτων παρατηρήσεων, ἃς παραδέτομεν μόνον ὅπως παράσχωμεν τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις πειραματικὴν οὕτως εἰπεῖν ἀπόδειξιν τῶν διὰ γενικῶν γραμμῶν διαγραφεισῶν ἀνωτέρω δυσχερειῶν κατὰ τὰς πρὸς ὁρισμὸν τοῦ κλίματος χώρας τινὸς μελέτας, ὁ κ. d'Araujo ἐξάγει τὸ συμπέρασμα ὅτι, παρὰ τὴν γεωγραφικὴν θέσιν καὶ τὴν ἔκτασιν αὐτῆς, ἡ Βραζιλία, ἥτις ἐκ πρώτης ὄψεως θὰ ἐξελαμβάνετο ὡς χώρα λίαν μὲν θερμὴ κατὰ τὰ βόρεια αὐτῆς, ἀρκούντως δὲ ψυχρὰ κατὰ τὰ νότια, παρουσιάζει παντάχοῦ μέσας ἐτησίους θερμοκρασίας σχετικῶς ἐγγιζούσας ἀλλήλαις, ἤτοι 27° μὲν εἰς τὰς θερμοτάτας, 18° δὲ εἰς τὰς ψυχροτάτας τῶν χωρῶν. Ἐκ τούτων συνάγεται ὅτι καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν αὐτῆς ἡ Βραζιλία ἔχει κλῖμα γλυκὺ καὶ ἁπλῶς προνομοιοῦχον. οὕτινος ὁ λόγος εἶνε κατὰ τὸν κ. d'Araujo τὸ γνωστὸν γεγονὸς καθ' ὃ αἱ ἰσόθερμοι γραμμαὶ παρουσιάζουσιν ἐν τῆ Νοτίῳ Ἀμερικῇ περιέργους κυματισμούς, ὁ δὲ θερμαντικὸς ἰσημερινὸς, ὅστις συμπίπτει παντάχοῦ σχεδὸν μετὰ τοῦ ἀστρονομικοῦ, ἀφίσταται τούτου ἐνταῦθα κατὰ 150 καὶ 16° ὅλας μοίρας.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον αἱ βόρειαι βραζιλιαναὶ χῶραι διαφέρουσιν ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ κλίματος πασῶν τῶν λοιπῶν ἰσημερινῶν χωρῶν, ἡ δὲ διανομὴ τῶν βροχῶν καὶ τῶν ἀνέμων, ἡ ἐκ διαφόρων φυσικῶν παραγόντων ρυθμιζομένη, ἰδίᾳ δὲ ἐκ τῆς παρουσίας τῆς μεγάλης ὑδατίνης μάζης τοῦ Ἀμαζόνος, καθίστησι τὴν ἡλιακὴν θερμότητα ἧττον καυστικήν. Οὕτω ἁληθῶς ἀώνιον ἦαρ διαρκεῖ δι' ὅλου τοῦ ἔτους ἐν τῆ προνομοιούχῳ ταύτῃ χώρᾳ, ἡ δὲ διαδοχὴ τῶν ὡρῶν τοῦ ἔτους καθίσταται ἐκεῖ αἰσθητὴ μόνον ἐκ τοῦ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον μείζονος ποσοῦ τῶν βροχῶν.

Οὕτω, ἐνῷ κατὰ τὸν κ. Maury ἐν ἁπάσαις ταῖς τροπικαῖς χώραις, οἷον ἐν ταῖς Ἰνδίαις, ἐν τῆ Πο-

---

1) Ὑπομιμνήσκομεν τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες λαμβάνοντες ὡς ἀφετηρίαν τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ἡμερησίου ἡλιακοῦ δρόμου τὴν ὑπ' αὐτῶν κληθεῖσαν ὀρθὴν σφαῖραν, ἐν ᾗ οἱ δύο πόλοι τοῦ οὐρανοῦ κεῖνται ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος (ὡς τοῦτο συμβαίνει εἰς τὰ διάφορα τοῦ γηΐνου ἰσημερινοῦ σημεῖα), ἐκάλεσαν πρὸς ἀντιδιαστολὴν ἐγκεκλιμένην σφαῖραν, ἐκείνην εἰς ἣν ὁ εἷς τῶν πόλων κεῖται ὑπερά-

νω τοῦ ὁρίζοντος, τοὺς δὲ διαφόρους βαθμοὺς τῆς πλαγιότητος τοῦ ἄξονος τοῦ κόσμου πρὸς τὸ ἐπίπεδον τοῦ ὁρίζοντος ἐκάλεσαν ἐγκλίματα καὶ ἐγκλίσεις τοῦ οὐρανοῦ ἢ τοῦ κόσμου, ἐνῷ ἕτεροι μετεχειρίσθησαν πρὸς τοῦτο τὸν ὅρον ἐξάρματα τοῦ πόλου, ὅτι δὲ διὰ τοῦ ὀνόματος κλίματα ἐκαλοῦντο αὗται αὗται αἱ ἐγκλίσεις θεωρούμεναι ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐκ τούτων προκύπτουσαν θερμολογικὴν κατάστασιν τῶν διαφόρων γηΐνων οἰκήσεων.

1. Τόμος 52, ἀριθμ. 14, ἐν σελ. 425 — 430.

λονησίᾳ, ἐν τῇ δυτικῇ Ἀφρικῇ καὶ ἐν τῇ Νέᾳ Ὁλλανδίᾳ, δύο ἐντελῶς ἀπ' ἀλλήλων διακεκριμέναι παρατηροῦνται ἐποχαί, ἡ τῆς ξηρασίας, καθ' ἣν ὀλιγίστη ἢ καὶ οὐδόλως καταπίπτει βροχή, καὶ ἡ τῶν ραγδαίων καὶ παρατεταμένων βροχῶν, ἐξαιρετικῶς ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ἀμαζόνος, αἱ βροχαί, καίπερ ἄφθονοι, δὲν πίπτουσιν ἐν τῷ διαστήματι ὀλίγων μόνον μηνῶν οὐδὲ συνοδεύουσιν αὐτὰς αἱ κατὰ τὴν μεταβολὴν τῶν ἐποχῶν ἀναστρεπτικαὶ καταιγίδες αἱ παρατηρούμεναι ἐν ταῖς Ἰνδίαις, ἀλλὰ κατὰ πάντας τοὺς μῆνας τοῦ ἔτους. Ἀκριβῶς δὲ εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν ταύτην διανομὴν τῶν βροχῶν ἐν τῇ Βρασιλίᾳ δέον ν' ἀποδοθῇ κατὰ τὸν κ. d'Araujo τὸ σχετικῶς ὁμοιόμορφον τῆς χώρας ταύτης κλίμα. Καὶ δυνατὸν μὲν καὶ ἐνταῦθα νὰ διακριθῇ ἡ ἐποχὴ τῆς ξηρασίας ἀπὸ τῆς τῶν βροχῶν, ἀλλ' ἡ ξηρασία αὕτη εἶνε σχετική, μία δὲ μόνον τῶν βρασιλιανῶν χωρῶν, ἡ Ceara, ὑποφέρει ἐξ ἀληθῶς ξηρασιῶν, αἵτινες φαίνονται ἐπανερχόμεναι κατ' ἴσας περιόδους, ὅπερ ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν κ. Alipio L. Pereira da Silva νὰ θεωρήσῃ τὰς ξηρασίας ταύτας ὡς περιοδικάς, ὧν αἱ μείζονες ἐπανέρχονται κατὰ πᾶν ἑκατοστὸν ἔτος, μὴ λαμβανομένων ὑπ' ὄψει τῶν μικροτέρων ξηρασιῶν.

Τοιαύτας ξηρασίας ἱστορικῶς βεβαιουμένας ἀπαριθμεῖ ὁ συγγραφεὺς τὰς τῶν ἐτῶν 1710 καὶ 1711, εἶτα δὲ τὰς τῶν ἐτῶν 1723 μέχρι 1727, τὰς ἀπὸ τοῦ 1734 μέχρι 1736, τὰς ἀπὸ τοῦ 1744 μέχρι τοῦ 1745, τὰς ἀπὸ τοῦ 1777 μέχρι 1778, καὶ ἰδίᾳ τὰς ἀπὸ τοῦ 1790 μέχρι τοῦ 1793. Βεβαιοῦται ὅτι κατὰ τὸ 1792 οὐδὲ σταγὼν κατέπεσε βροχῆς. Αἱ δὲ ἐν τῷ ἡμετέρῳ αἰῶνι ἐπαναληφθεῖσαι μετά τινος κανονικότητος ξηρασίαι εἶνε αἱ τῶν ἐτῶν 1808—1809, 1816—1817, 1824—1825, 1844—1845, 1877—1879 καὶ 1888—1889.

Ἐπὶ τούτοις ὁ συγγραφεὺς ἐξετάζων διὰ βραχέων τὰ αἴτια τῶν φαινομένων τούτων καὶ τὰ τεχνικὰ ἔργα, δι' ὧν δυνατὸν ἔσται ἡ ἀπὸ τοῦ δεινοῦ τούτου σωτηρία τῆς περὶ τὴν Ceara χώρας, συνάγει τὸ περὶ τῶν ἐποχῶν τῆς Βρασιλίας συμπέρασμα τῆς μελέτης αὐτοῦ, καθ' ὃ κατὰ πᾶσαν τὴν Βρασιλίαν μηδὲ τῆς Ceara ἐξαιρουμένης, ἡ ἐποχὴ τῆς ξηρασίας, ἥτις διαρκεῖ ἀπὸ τοῦ ἰουνίου μέχρι τοῦ ἰανουαρίου ἢ ἀπὸ τοῦ ἀπριλίου μέχρι τοῦ ἰανουαρίου ἢ ἀπὸ τοῦ αὐγούστου μέχρι τοῦ μαρτίου ἢ ἀπὸ τοῦ ἀπριλίου μέχρι τοῦ σεπτεμβρίου κατὰ τὰς διαφόρους χώρας, δὲν εἶνε συνήθης περίοδος ἀπολύτου ξηρασίας, καὶ παντελοῦς ἐλλείψεως βροχῶν, ἔτι δὲ ὅτι ἡ ἐποχὴ τῶν βροχῶν δὲν εἶνε ἐποχὴ ζιαίων καταιγίδων, ὅτι δὲ τελευταῖον ἡ διάρκεια αὐτῆς ποικίλλει ἀπὸ μιᾶς ἐπαρχίας εἰς ἑτέραν, ὡς καὶ ἡ ἐποχὴ τῆς ξηρασίας. Οὕτως ἡ ἐποχὴ αὕτη διαρκεῖ ἀπὸ τοῦ δεκεμβρίου ἢ τοῦ ἰανουαρίου μέχρι τοῦ ἰουλίου ἐν Para, ἀπὸ τοῦ δεκεμβρίου μέχρι τοῦ ἰουνίου ἐν Maranhão, ἀπὸ τοῦ ἰανουαρίου μέχρι τοῦ ἰουνίου ἐν Ceará, ἀπὸ τοῦ ἰανουαρίου μέχρι τοῦ ἀπριλίου ἐν Piauhy, ἀπὸ τοῦ μαρτίου μέχρι τοῦ αὐγούστου ἐν Pernambuco, ἀπὸ τοῦ ὀκτωβρίου μέχρι τοῦ ἀπριλίου ἐν Espirito-Santo, ἐν Ῥιο Ἰανεῖρῳ καὶ ἐν São-Paulo, καὶ ἀπὸ τοῦ σεπτεμβρίου μέχρι τοῦ ἀπριλίου ἐν Goyaz. Κατὰ δὲ τὸν Macedo, αἱ τέσσαρες ὧραι τοῦ ἔτους εἰσὶ διακεκριμέναι ἀπ' ἀλλήλων, καίπερ οὐχὶ μετὰ τοσαύτης ὅσης ἐν Εὐρώπῃ ἀκριβείας, ἐν Santa-Catharina καὶ ἐν Rio-Grande-do-Sul, ἔνθα καὶ ἡ διάκρισις αὐτῶν εἶνε μᾶλλον δεδηλωμένη. Ἐν γένει δέ, καθ' ὅσον ἀπομακρύνεται τις τοῦ ἰσημερινοῦ, τὰ ὅρια τῆς ἐποχῆς τῆς ξηρασίας καὶ τῆς τῶν βροχῶν καθίστανται ἐπὶ μᾶλλον συγκεχυμένα, ἐνῷ ἀντιστρόφως αὐξάνει ὁλωνὲν τὸ εὖρος τῶν θερμομετρικῶν κυμάνσεων.

Περατουμένης ἐνταῦθα τῆς διὰ γενικῶν γραμμῶν διαγραφῆς τοῦ κλίματος τῆς Βρασιλίας, ὁ κ. d'Araujo προβαίνει εἰς τὴν λεπτομερεστέραν ἐξακρίβωσιν αὐτοῦ περὶ ἧς ἔσται ἡμῖν ὁ λόγος ἐν προσεχεῖ ἡμῶν Ἐπιθεωρήσει.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 13|25 σεπτεμβρίου τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν ἀνεκοινώθη μελέτη τοῦ κ. P. François Denza, ἐν ᾗ σημειοῦνται τὰ ἐξαγόμενα τῶν γενομένων παρατηρήσεων ἐπὶ τῶν διαττόντων ἀστέρων τοῦ παρελθόντος μηνὸς αὐγούστου 1893.

Κατὰ ταύτην, ἐκ τῶν πολυπλοῦν ἀνακοινώσεων, ἃς ὁ γράφων ἔλαβε μέχρι σήμερον ἀπὸ πάσης τῆς Ἰταλικῆς χερσονήσου, ἀπὸ τῆς Oderzo, παρὰ τὴν Trévise, μέχρι τῆς Pelagonia, παρὰ τὴν Κατάνην, συνάγεται ὅτι ἡ περιοδικὴ ἐμφάνισις τῶν διαττόντων ἀστέρων ἐγένετο σχεδὸν πανταχόθεν ὑπὸ περιστάσεις σχετικῶς εὐνοικάς, διότι, ἐξαιρέσει τῶν τελευταίων ἡμερῶν, ὁ οὐρανὸς κατὰ τὸ πλεῖστον ἦτο αἴθριος, ἡ δὲ ἀπουσία τῆς Σελήνης ἐβοήθησε φυσικῶς πανταχοῦ τὴν ὑπὸ καταλληλοτέρους ὅρους παρατήρησιν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μετεώρων ἔβαινεν αὐξανόμενος μετὰ τὴν 1 αὐγούστου (ν. ἡμ.) καὶ ἀφίκετο εἰς τὸ μέγιστον αὐτοῦ τὴν νύκτα τῆς 10 πρὸς τὴν 11 αὐγούστου, καθ' ἣν ἡ ἐμφάνισις ἐγένετο πολλῷ μεγαλοπρεπεστέρα ἢ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη.

Οὕτως ὁ ὑπὸ τοῦ κ. Denza χαραχθεὶς πίναξ ἀναγράφει ὡς ἀριθμοὺς διαττόντων παρατηρηθέντων κατὰ τὴν νύκτα τῆς 10 πρὸς τὴν 11 αὐγούστου, ἐν Nolo (Συρακούσαις) 1588, ἐν Ῥώμῃ (Βατικανόν) 1095, ἐν Ῥώμῃ ἐπίσης (Castelli) 888 καὶ ἐν Castelmaggiore (Bologne) 648. Ὁ δὲ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν διαττόντων τῶν παρατηρηθέντων κατὰ τὰς τέσσαρας νύκτας, ἀπὸ τῆς 9 πρὸς τὴν 10 αὐγούστου μέχρι τῆς 12 πρὸς τὴν 13, ἀνέρχεται ἐν Nolo (Συρακούσαις) εἰς 1776, ἐν Castelmaggiore (Bologne) εἰς 1728, ἐν Ῥώμῃ (Βατικανόν) εἰς 1400, ἐν San-Martino in Pensili (Campobasso) εἰς 1390, κτλ. Τὸ φαινόμενον τοῦτο τῆς σχετικῶς πρὸς τὴν τῶν δύο προηγουμένων ἐτῶν, ἰδίᾳ δὲ τοῦ 1891, σημαντικῆς αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διαττόντων ἀποδοτέον ἴσως εἰς τὴν ἀνισον πυκνότητα τῆς ὑπὸ τῶν σωματίων τούτων ἀποτελουμένης νεφέλης, ἧς τὸ πυκνότερον μέρος συνηντήθη κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου.

Τὰ κέντρα, ἐξ ὧν ἀκτινηδὸν ἐφαίνοντο ἀποσπώμενοι οἱ διαττοντες τῶν ἡμερῶν τούτων, ἦσαν, ὡς κατὰ πάσας τὰς ἀναλόγους περιστάσεις, λίαν διάφορα, ἀλλὰ τὸ ἀξιολογώτερον τούτων, ἦτο τὸ τῶν Περσειδῶν, κείμενον παρὰ τὸ η τοῦ Περσέως, μετατιθέμενον δὲ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος. Ἐκ δὲ τῶν μέχρι

τοῦδε γενομένων παρατηρήσεων συνάγεται ὡς θέσις τοῦ σημείου τούτου ἡ : $\alpha = 44^0$, $\delta = +55^0$ [1].

Ἐκ τινων σταθμῶν παρετηρήθησαν ἐπίσης καὶ τινες βολίδες, κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο σπανιώτεραι, συντελέσασαι διὰ τῆς λάμψεως αὐτῶν εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ φαινομένου, οἱ δὲ πλεῖστοι τῶν ὁρατῶν γενομένων διαττόντων ἀνῆκον εἰς τὸ δεύτερον μέχρι τοῦ τρίτου μέγεθους. Ἐκ τούτων πάντων συνάγεται ὅτι ἡ κατὰ τὸ 1893 ἐμφάνισις τῶν Περσειδῶν δέον νὰ ταχθῇ μεταξὺ τῶν λαμπροτάτων μέχρι τοῦδε παρατηρηθεισῶν, ὅτι δὲ ἀναγκαιότατον εἶνε νὰ μελετηθῇ τὸ φαινόμενον τοῦτο κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη.

ΒΛ. Γ. ΒΑΛΣΑΜΑΚΗΣ.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ ἐπὶ τῇ ΦΑΥΣΤΗΣ τοῦ κ. Δ. Βερναρδάκη. — ἡθικὰ καὶ παίδια. — ΧΡΟΝΙΚΑ.

Προεξαγγέλλοντες ἐν τῇ Ἐπιθεωρήσει ἡμῶν τῆς 29 αὐγούστου (τεῦχος 44) τὴν ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις θεάτρου Ὁμονοίας ἐπικειμένην διδασκαλίαν νέου ἔργου τοῦ ποιητοῦ τῆς Μερόπης, ἐσημειούμεθα τάδε: «Μετὰ τὰς ἀπογοητεύσεις τῶν θεατροφθόρων καὶ τεχνοφθόρων κωμειδυλλίων ἡ διδασκαλία τραγῳδίας συντεταγμένης μάλιστα ὑπὸ καλλιτέχνου οἷος ὁ κ. Βερναρδάκης ἐστὶ γεγονὸς σημαντικόν, προώριστα δ' ἴσως νὰ πατάξῃ τὰς συντελεσθείσας καὶ συντελουμένας ἐν τῷ ναῷ τῆς Μελπομένης ἀσχημίας ὑπὸ τῶν δίκην ἀμανιτῶν ψυομένων τέως ἀγνώστων συγγραφέων». Μετὰ τινας ἑβδομάδας ἀνατέλλει ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος τῆς πόλεως τῆς Παλλάδος καὶ ἀκτῖνας χρυσιζούσας ῥωτὸς ἐκπέμπει ἐγγύθεν τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου, ἀφ' οὗ τοσαῦτα αἰώνια ἀριστουργήματα προῆλθον, τὸ νέον ἔργον τοῦ νέου ἡμῶν τραγικοῦ κ. Δημ. Βερναρδάκη, ἡ Φαῦστα, ὑπόθεσιν ἔχουσα, ὡς ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς δῆλον, τὴν δευτέραν σύζυγον τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου. Ὁ νέος τραγικὸς στεφανοῦται ὁμοφώνως ὑπὸ τῶν νέων Ἀθηναίων, κρύπτονται δὲ δίκην μυῶν εἰς τὰς τρώγλας αὐτῶν οἱ τέως κορδακίζοντες δραματικοὶ καὶ ὁλικὴν πάσχουσιν ἔκλειψιν οἱ ἄλλως φωτὸς ἐστερημένοι κωμειδυλλογράφοι καὶ τὸ βάσιμον καὶ ὀρθὸν τῶν ἡμετέρων προσδοκιμάσεων ἀποδείκνυται, διότι ἠρείδοντο αὗται ἐπὶ λόγων ἀσφαλῶν, οὓς ἡ τέχνη διὰ τῶν κρατίστων αὐτῆς ἀντιπροσώπων ἐξήνεγκεν. Ἐπτερώθη δ' οὕτω καὶ ἡ ἑλληνικὴ σκηνὴ ἡ ἐρπουσα τέως καὶ ἐρπετὰ ἐπιφέρουσα, ὄψεις ἀληθῶς δηλητηριώδεις, τῷ ἰῷ αὐτῶν βάλλοντας κατά τε τῆς ἠθικῆς, τῆς τέχνης καὶ τοῦ φιλοκάλου (esthétique), καὶ ἐχάρησαν πάντες χαρὰν μεγάλην καὶ ἀνέλαμψε τὸ ἑλληνικὸν θέατρον. Πᾶσαι αἱ ἐφημερίδες — ἐφροντίσαμεν δὲ ἵνα πάσας σχεδόν, μικράς τε καὶ μεγάλας, ἔχωμεν — ἐνεκωμίασαν τόν τε συγγραφέα, τὴν τραγῳδίαν καὶ τὴν ὑποκρινομένην τὸ πρωταγωνιστοῦν τῆς Φαύστης πρόσωπον ἡμετέραν συμπολῖτιδα δεσποινίδα Αἰκατερίνην Βερώνη, τὰ δ' ἐγκώμια ἦσαν τοσαῦτα, ὥστε στῆλαι ὅλαι κατελαμβάνοντο ὑπ' αὐτῶν, ἀλλὰ οὐδόλως ἐπέτρεπον ἀνάλυσιν τοῦ ἔργου καὶ κριτικὴν αὐτοῦ μελέτην. Ἐπὶ ἡμέρας ἀνεγινώσκομεν πολλά, πλεῖστα, ἐνθουσιώδη ἀλλ' ἀνάλυσιν οὐχ εὑρίσκομεν, ἐν ᾧ οὐχὶ ταὐτὸν παρὰ τοῖς κριτικοῖς τῶν εὐρωπαϊκῶν θεάτρων συμβαίνει, οἵτινες τῇ ἐπιούσῃ, ὡς ὁ τοῦ *Figaro* κ. Fouquier καὶ ἄλλων ἢ τῇ ἀμέσως ἑπομένῃ δευτέρᾳ ὡς ὁ τοῦ *Temps* πρύτανις τῶν κριτικῶν κ. Fr. Sarcey, τοῦ *Journal des Débats* κ. J. Lemaître καὶ ἄλλων παρέχουσιν ἀκριβεστάτας ἀναλύσεις, μυούσας πληρέστατα τοὺς ἀναγνώστας αὐτῶν εἰς τὸ νέον ἔργον, ὡσεὶ οὗτοι παρῆσαν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ αὐτοῦ. Τούτου ἕνεκα πολλάκις κάλλιον τὰ ξένα ἔργα τῶν ἡμετέρων γινώσκομεν. Ἡ κριτικὴ παρ' ἡμῖν χρῄζει πολλῶν ἔτι ὅπως ἀποδειχθῇ τοιαύτη· περὶ ἔργων δὲ οἷα ἡ Φαῦστα, δὲν πρέπει αὕτη ν' ἀφίηται τῷ τυχόντι, ὅστις πολλάκις οὔτε ν' ἀντιληφθῇ δύναται τοῦ πράγματος, περιπίπτει δὲ εἰς ἄτοπα ὡς ἔπαθέ τις ἀφελῶς γράψας ὅτι ἠγνόει τὸν Βερναρδάκην μέχρι τῆς διδασκαλίας τῆς Φαύστης, τὸν Βερναρδάκην τὸν τὸ ἑξηκοστὸν ἤδη ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ συμπληροῦντα, τὸν ἀνασύμπαν τὸ ἑλληνικὸν γνωστὸν ἐκ πολλῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων τε καὶ πραγματειῶν, τὸν τραγικὸν τῆς Μαρίας Δοξαπατρῆ, τῶν Κυψελιδῶν, τῆς Μερόπης, τῆς Εὐφροσύνης, τὸν σοφὸν καὶ χαρίεντα σχολιαστὴν τῶν Φοινισσῶν τοῦ Εὐριπίδου. Οἱ ἐφιέμενοι τῆς ἀνυψώσεως τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου δέον νὰ μεριμνῶσιν οὐ μόνον περὶ τῶν ἔργων, οὐ μόνον περὶ τῶν ὑποκριτῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς κριτικῆς αὐτῶν, τῆς κριτικῆς, ἥτις ἅπαντας αὐτοὺς πολλάκις καθοδηγεῖ καὶ τὸ δημόσιον διδάσκει καὶ μορφοῖ κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς καλλιτεχνίας. Ἡ τοιαύτη κριτικὴ, ἐξασκουμένα ὅσον οἷόν τε ὑπὸ εἰδικῶν πρὸς τοῦτο, δύναται τῇ ἐπιούσῃ τῆς παραστάσεως νὰ ἐξενέγκῃ τὴν ἑαυτῆς γνώμην, μὴ παρασυρομένη ποσῶς ἐκ τῶν στιγμιαίων ἐντυπώσεων, ἀλλ' ἐπὶ τῇ βάσει ὡρισμένων ἀρχῶν καὶ ἰδεῶν σχηματίζουσα αὐτήν. Ἐξ ὧν ἐγράφησαν περὶ τῆς Φαύστης τοῦ ἐκ τῆς νήσου τῆς Σαπφοῦς τραγικοῦ, σημειούμεθα τὰ ὑπὸ τοῦ φίλου κ. Σπ. Παγανέλη ἐν τῷ Ἄστει τῆς 30 σεπτεμβρίου, δι' ὧν διαγράφει οὗτος τοὺς χαρακτῆρας τῶν κυριωτάτων προσώπων καὶ καταδείκνυσι τὴν ἐξόχως ἐπιτυχῆ ὑποκρισιν τῆς δεσποινίδος Αικ. Βερώνη, τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Κωστῆ Παλαμᾶ ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει τῆς Ἑστίας (10 ὀκτωβρ.) ἐκτιθέντα καὶ τὴν ὑπόθεσιν τῆς τραγῳδίας καὶ σθματίζοντα αὐθις περὶ γλώσσης τὰ ἀείποτε προσφιλῆ αὐτῷ καὶ πολλάκις ἐπαναληφθέντα καὶ μὴ εἰσακουσθέντα ἢ ὑπὸ τῶν ὁμοφρόνων αὐτῷ τε καὶ τῷ φιλτάτῳ κ. Ἰωάννῃ Ψυχάρῃ, καὶ τέλος ἡ πλήρης ἀνάλυσις τῆς Φαύστης, ἡ δημοσιευομένη ἤδη ἐν τῷ Νεολόγῳ, ἡ μόνη ἐνέχουσα καὶ ἀποσπάσματα τοῦ δράματος, ἥτις ἀπαλλάσσει ἡμᾶς πάσης ἀναλύσεως.

Ἡ Φαῦστα οὐχὶ τὸ πρῶτον παρ' ἡμῖν δραματοποιεῖται, πρὸ τεσσάρων καὶ εἴκοσιν ἐτῶν, ἤτοι κατὰ

1. Γνωστὸν ὅτι διὰ μὲν τοῦ α παρίσταται συμβολικῶς ἡ ὀρθὴ ἀνάβασις διὰ δὲ τοῦ δ ἡ ἀπόκλισις τῶν ἀστέρων ἢ τῶν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ σημείων.

τὸ 1869 ὁ τότε γυμνασιάρχης Πειραιῶς κ. Ἀντ. Ι. Ἀντωνιάδης ὑπέβαλε τῷ Βουτσινάῳ ποιητικῷ ἀγῶνι τραγῳδίαν εἰς πέντε μέρη, ὡς γράφει οὗτος κατὰ τὴν σύστασιν τοῦ εἰσηγητοῦ τοῦ ποιητικοῦ ἀγῶνος τοῦ 1857, σύστασιν, ἣν πεπλανημένην ἀπέδειξεν ὁ κ. Δ. Βερναρδάκης ἐν τοῖς προλεγομένοις τῆς Μαρίας Δοξαπατρῆ, ἐπιγραφομένην δὲ Κρίσπος ὁ συκοφαντηθεὶς υἱὸς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου (Ἐξεδόθη ἐν Ἀθήναις τὸ 1870). Ἡ δραματοποίησις τὸ πρῶτον τοῦ Κρίσπου καὶ εἶτα τῆς Φαύστης, ὑπενθυμίζει μὲν ἡμᾶς τὸν Εὐριπίδου Ἱππόλυτον καὶ τὴν Ρακίνα Φαίδραν, ἀλλὰ δὲν ἐπιτρέπει ἡμῖν σύγκρισιν, διότι ἀτυχῶς ὁ κ. Ἀντωνιάδης δὲν ἐγεννήθη κατὰ τὸ 479 π. Χ. καὶ τούτου ἕνεκεν εὑρίσκεται εἰς τοὺς ἀντίποδας τοῦ ἀπὸ σκηνῆς φιλοσόφου.

Ἐκδιδοὺς τὴν Μαρίαν Δοξαπατρῆ ὁ κ. Βερναρδάκης ἀπεφαίνετο γνώμην ἐν τοῖς ἐκτενέσιν ἀλλ' ὡραίοις προλεγομένοις αὐτοῦ, ὅτι «ὁ Ἕλλην δραματουργὸς δὲν δύναται νὰ παραλάβῃ ἐκ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἱστορίας τὴν ὑπόθεσιν· ἐπειδὴ ὑπόθεσις ἀρχαία, ἐκ τοῦ ἀρχαίου, ὡς εἰκός, βίου πηγάζουσα, δὲν πρέπει καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διαδραματισθῇ εἰμὴ κατὰ τὸν ἀρχαῖον πάλαι ὅ ἐστι κλασικὸν τῆς τραγῳδίας τύπον, ὅπερ καὶ ἀδύνατον ἅμα καὶ ἀλυσιτελές», ὑπεστήριζε δὲ τὴν λῆψιν τῆς ὑποθέσεως ἐκ τῆς βυζαντιακῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἱστορίας τῶν κάτω λεγομένων χρόνων. Ἀλλὰ παρορμηθεὶς ὑπὸ τοῦ μακαρίτου (ἴδε Προλ. Κυψελιδῶν, κθ') Ἡρ. Βασιάδου, ἀποκρυσσάντος δι' ἐπιστολῶν αὐτοῦ καὶ διὰ ζώσης τὴν γνώμην ταύτην λιανόρθως, ἐδραματούργησε καὶ ὑπέβαλε τῷ ποιητικῷ διαγωνισμῷ τοῦ 1859 τοὺς Κυψελίδας, τραγῳδίαν εἰς πράξεις πέντε, «ἄκων, ὡς λέγει, καὶ ἐναντίον τῶν περὶ δράματος δοξασιῶν αὐτοῦ καὶ πεποιθήσεων», καὶ ἀκολούθως τὴν Μερόπην, ἥτις τέως τὸ ἀριστούργημα αὐτοῦ ἐλογίζετο καὶ ἥτις δύναται νὰ παραλληθῇ ἐν πολλοῖς πρὸς τὴν ὁμώνυμον τραγῳδίαν τοῦ Μαλλοῦ Βολταίρου. Οὕτω παρακτραπεὶς, ὡσούμενος ὑπὸ λάτρου τῆς ἀρχαίας εὐκλείας πρὸ παντός, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ μετὰ ἔτη, γράψας καὶ ἐκδοὺς τῇ προτροπῇ λάτρου τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς ἱστορίας τὴν Εὐφροσύνην, δρᾶμα εἰς πράξεις πέντε διδαχθὲν τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις σκηνῆς τῇ 25 μαρτίου 1876 (ἐξεδ. τῷ 1882 ἐν Ἀθήναις), καί τοι φρονῶν ὅτι τὰ γεγονότα ἀφ' ὧν ἐκαλεῖτο νὰ λάβῃ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ νέου δράματος αὐτοῦ παρέχουσιν ὕλην ἁρμόζουσαν ἴσως εἰς μελοδραματικὴν, ὄχι ὅμως καὶ εἰς δραματικὴν παράστασιν, κατὰ τὴν αὐστηρὰν ἔννοιαν τῆς λέξεως (Προλ. Εὐφροσύνης).

Πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἔχοντες τὰ προλεγόμενα εἰς τὴν Εὐφροσύνην, οὐδάλως ἄσχετα πρὸς τὴν τέως κατάστασιν τοῦ θεάτρου καὶ τὴν ὅλην παροῦσαν θέσιν τῆς Ἑλλάδος θεωροῦμεν τὰ ἑξῆς, ἅπερ μεταγράφομεν ἐνταῦθα:

«Ἀλλὰ θὰ ἦμην ἀχάριστος, ἐὰν δὲν ἀνέφερα μετὰ βαθυτάτης εὐγνωμοσύνης καὶ ὅτι πολὺ πλειστέρων ἐπαίνων ἠξιώθη τὸ ἔργον τοῦτο καὶ ἐν τῷ τύπῳ. Ἔνιοι μάλιστα καὶ ἀνεκήρυξαν αὐτὸ ὡς τὸ πρῶτον ἐθνικὸν δρᾶμα. Εὔχομαι ν' ἀληθεύῃ ἡ γνώμη αὕτη, εἰ καὶ δὲν δύναμαι ν' ἀποκρύψω τὸν φόβον μου, μὴ εἰς κακοὺς καιροὺς ἐπέπρωτο ν' ἀπονεμηθῇ εἰς ἔμου ἔργον ὁ ἐπίζηλος οὗτος τίτλος. Ἐθνικὸν δρᾶμα, ἐθνικὸς ποιητής! Ἐὰν αἱ λέξεις αὗται ἔχωσιν ἔννοιάν τινα, ἡ ἔννοια αὕτη εἶνε βεβαίως ἡ ἑξῆς: ὅτι ὁ ποιητής, ἢ τὸ ποίημα ἐκφράζει ὡς μάλιστα καὶ ἄριστα τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ἰδέας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ἀλλ' ἐγὼ ὅμως ἢ εἶμαι θεότυφλος, ἢ δὲν βλέπω ποῦ ποτε καὶ ὑπάρχει τὸ ἑλληνικὸν τοῦτο ἔθνος, ποῦ ποτε καὶ εὑρίσκεται ἡ Ἑλλὰς αὕτη ἡ παλλομένη τὴν καρδίαν ἐξ ἐθνικῶν αἰσθημάτων, διὰ νὰ ἐγκολπωθῇ τὰ αἰσθήματα ταῦτα ὁ ποιητὴς καὶ περιβάλῃ αὐτὰ τὸ οἰκεῖον εἶδος καὶ κάλλος. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι πρὸ εἰκοσαετίας (γράφει τῷ 1882) στήσαντες ἐν μέσαις Ἀθήναις μεγαλοπρεπῆ κολυμβήθραν, ἐβαπτίσαμεν εἰς αὐτὴν τὰ πάντα, καὶ οὕτως ἐξῆλθον καὶ ἐξέρχονται ἀδιαλείπτως ἐξ αὐτῆς τὰ πάντα καινὰ καὶ ἐθνικά: ἐθνικὸν πανεπιστήμιον, ἐθνικὴ βιβλιοθήκη, ἐθνικὸν τυπογραφεῖον, ἐθνικὰ δάνεια, ἐθνικὸς τύπος, ἐθνικὸν θέατρον καὶ δὴ καὶ ἐθνικὴ ποίησις· ἀλλ' ἐπίσης ἀληθὲς εἶνε καὶ ὅτι ἀκριβῶς ἀπὸ τῆς λαοσωτηρίου ἐκείνης ἐποχῆς ἤρχισεν ἡ Ἑλλὰς νὰ χάνῃ βαθμηδὸν καὶ τὰ τελευταῖα ζώπυρα παντὸς ἐθνικοῦ αἰσθήματος, μέχρις οὗ ἐπὶ τέλους κατήντησεν εἰς τὴν σημερινὴν αὐτῆς πλήρη καὶ ἀπόλυτον ἐθνικὴν χρεωκοπίαν· ὥστε ἀκριβῶς ἀφ' ἧς στιγμῆς ἀπεκτήσαμεν τὴν λέξιν, ἐχάσαμεν τὸ πρᾶγμα. . . . Ἐκτὸς ἐὰν οἱ τὴν ἐθνικὴν κολυμβήθραν ἐν Ἀθήναις στήσαντες καὶ ἐξ αὐτῆς ἀνακαινίσαντες καὶ ἀδιακόπως ἀνακαινίζοντες σύμπαν τὸ ἑλληνικόν, ἀποδίδουσιν εἰς τὴν λέξιν ἐθνικὸς τὴν χριστιανικήν, ἢ μᾶλλον τὴν μὴ χριστιανικὴν ἔννοιαν. Τότε οὐδ' ἐγὼ ἀρνοῦμαι ὅτι οἱ Ἕλληνες ὅλοι, ἢ ὀλίγον δεῖν ὅλοι, ἐγείναμεν ἢ κινδυνεύομεν νὰ γείνωμεν ἐθνικοί».

Ταῦτα ἔγραφε μελαγχολικῶς ὁ κ. Βερναρδάκης πρὸ ἑνδεκαετίας, ἀπέλπιδα ρηγνὺς κραυγὴν καὶ περὶ ἑλληνικοῦ θεάτρου καὶ ἑλληνικῆς ποιήσεως. Ἀλλὰ ταῦτα, ἐν τισιν ὑπερβολικά, περιωρισμένην παρέχουσιν ἔννοιαν τοῦ ἐθνικοῦ θεάτρου, διότι, ὡς ἡμεῖς γε νομίζομεν, καὶ τότε καὶ νῦν ὑφίσταται ἐθνικὸν θέατρον, οἷον εἶχον καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη κατὰ τὴν μεταβατικὴν ἐποχήν, τοῦ δὲ ἐθνικοῦ τούτου θεάτρου ὁ κρατίστος σκαπανεὺς πρὸς κρατίστους ἄλλων ἐθνῶν τοιούτους καὶ οὐχὶ ἐν τῇ μεταβατικῇ αὐτῶν ἐποχῇ, ἀλλ' ἐν ἐνδόξῳ, δυναμενος ἄριστα νὰ ἀντιταχθῇ, ἐστὶν αὐτὸς οὗτος ὁ στεφανηφόρος τῆς Φαύστης ποιητής. Μελετήσωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀγγλικοῦ θεάτρου πρὸ καὶ μετὰ τὸν Σαίκσπηρ, μελετήσωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ γαλλικοῦ θεάτρου πρὸ καὶ μετὰ τὴν τετράδα τῶν κλασικῶν αὐτοῦ δραματικῶν, μελετήσωμεν τὸ γερμανικὸν θέατρον πρὸ τοῦ Λεσσίγγιου, ἐπ' αὐτοῦ καὶ μετὰ τοὺς Γκαῖτε καὶ Σίλλερ, μελετήσωμεν ὡς ἐδημιουργήθησαν ἄλλα ἄλλων ἐθνῶν θέατρα, οἷον τὸ ρωσικόν, καὶ ἐκ τῆς μελέτης αὐτῶν συντελέσωμεν τὴν ἡμετέραν γνώμην. Τὰ πορίσματα τῆς μελέτης ταύτης σύδαμῶς ἔδονται δυσάρεστα εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ ἡμετέρου νῦν θεάτρου, ὅπερ ὅπως δήποτε ὑπάρχει, τὴν δ' ὕπαρξιν αὐτοῦ οὐδεὶς δύναται, νομίζομεν, ν' ἀρνηθῇ. Ὁ θρίαμβος, ὃν ἤρατο ἄρτι διὰ τῆς Φαύστης ὁ κ. Βερναρδάκης, ἐξήγαγε, πεποιθαμεν, αὐτὸν τῆς ἀπογοητεύσεως καὶ ἐνεψύσησεν εἰς αὐτὸν πνεῦμα πεποιθήσεως εἰς τὸ μέλλον, ὃ δύναται ὑποβοηθῆσαι παριστάμενος εἰς τὸ μέσον ἀνεζωσμένος τὴν ρομφαίαν τοῦ ἀληθοῦς καλοῦ καὶ δι' αὐτῆς τρέπων εἰς ἄτακτον φυγὴν τοὺς δολοφόνους αὐτοῦ, ὡς ἔπραξεν ἄρτι.

Εἴπομεν ὅτι ὁ κ. Βερναρδάκης, καίπερ ἀποκρούσας τὴν λῆψιν ὑποθέσεων πρὸς δραματοποίησιν ἐκ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἱστορίας, ἐποίησεν ὅμως δύο ἔργα ἐξ αὐτῆς. Ἀποφαινόμενος δὲ ὑπὲρ τῆς βυζαντιακῆς καὶ τῆς μετὰ ταῦτα ἱστορίας, νῦν διὰ τῆς Φαύστης ἀνατρέχει μᾶλλον εἰς τὴν ρωμαϊκὴν ἱστορίαν, διότι ὁ Κωνσταντῖνος μετὰ τὸν θάνατον τῆς δευτέρας αὐτοῦ συζύγου ἀντήλλαξε τὴν παλαιὰν πρὸς τὴν νέαν Ρώμην. Ἡ Φαῦστα θυγάτηρ τοῦ Μαξιμιανοῦ τοῦ Ἐρκουλίου καὶ τῆς Εὐτροπίας ἐγεννήθη περὶ τὸ 289 καὶ ἀπέθανε τὸ 326 μ. Χ. Τὰ περὶ τῆς Φαύστης συμπίπτουσι πρὸς τὰ περὶ τῆς Φαίδρας. Ταῦτα δὲ δειχθήσονται ἐν τῇ ἑπομένῃ Ἐπιθεωρήσει, ἤδη τοῦ χώρου ἡμᾶς ἀποχαιρετήσαντος.

ΧΡΟΝΙΚΑ. Πᾶσαι αἱ ἀθηναϊκαὶ ἐφημερίδες διὰ μακρῶν ἔγραψαν περὶ τῆς τῇ προπαρελθούσῃ πέμπτῃ δοθείσης ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Ὁμονοίας παραστάσεως πρὸς τιμὴν τῆς διαπλασάσης τὴν Φαῦσταν δεσποινίδος Αἰκατερίνης Βερώνη, ἐνθουσιωδῶς δ' ὡμίλησαν ὑπὲρ αὐτῆς. Ἀῶρα πολύτιμα, στέφανοι ἄφθονοι, ἄνθη, μουσουργήματα καὶ καλλιτεχνήματα προσηνέχθησαν αὐτῇ, δεκαπεντάκις δὲ προσεκλήθη ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡ συμπαθὴς καλλιτέχνις. Ἐν γένει ἡ παράστασις ἐγένετο πρωτοφανής, παρῆν δὲ εἰς αὐτὴν ὁ καλὸς κόσμος. Ὁ θρίαμβος τῆς καλλιτέχνιδος ἐγένετο πληρέστατος.

— Κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔαρ ἐλεύσεται εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν ὁ μέγας τραγῳδὸς Mounet-Sully. Ὁ ἑταῖρος οὗτος τῆς Γαλλικῆς-Κωμῳδίας συμπληροῖ τῷ ἐπιόντι δεκεμβρίῳ εἰκοσαετίαν ἀπὸ τῆς ἐν τοῖς ἑταίροις τοῦ ἐπιφανοῦς θεάτρου καταστάσεως αὐτοῦ. Ἐπὶ τούτῳ ἡ διεύθυνσις τοῦ Οἴκου τοῦ Μολιέρου παραγιορτήσει αὐτῷ ἑξάμηνον ἄδειαν ἀπουσίας, ἣν χρησιμοποιήσει οὗτος μεταβαίνων κατὰ μὲν τοὺς δύο πρώτους μῆνας εἰς Ρωσίαν ἐξ ἧς καὶ εἰς Βουκουρέστιον καὶ Κωνσταντινούπολιν, κατὰ δὲ τοὺς ἄλλους εἰς Ἀμερικήν.

— Ὁ κ. de la Nux συντίθησι μελόδραμα ἐπιγραφόμενον οἱ Λαβδακίδαι (Labdacides). Τὸ μελόδραμα τοῦτο ἀποτελεῖται ἐκ τεσσάρων πράξεων ὧν ἡ πρώτη ἐπιγράφεται Οἰδίπους τύραννος, ἡ δευτέρα Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῷ, ἡ τρίτη Οἱ ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, ἡ τετάρτη Ἀντιγόνη.

ΟΔ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Ἡ τοῦ βασιλέως ἐπάνοδος καὶ ὁ ὁρισμὸς τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς εἰς τὴν 27ην ἐνεστῶτος μηνὸς παρέσχον κατὰ τὴν λήξασαν ἑβδομάδα ζωὴν τινα εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον πέζοντος τὴν Ἑλλάδα οἰκονομικοπολιτικοῦ ζητήματος. — Ἡ σχέσις, ἐν ᾗ ἐν τῷ κοινοβουλίῳ εὑρεθήσονται τὰ κόμματα κατὰ τὴν ἐπανάληψιν τῶν νομοθετικῶν ἐργασιῶν, δὲν εἶνε ἔτι ὁριστικῶς γνωστή, τῆς μὲν περὶ τὸν κ. Τρικούπην μερίδος ἐπιμενούσης ἐν τῇ πεποιθήσει, ὅτι διαθέτει τὴν ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν, τῶν δὲ φίλων τῆς κυβερνήσεως ἰσχυριζομένων ὅτι, καὶ εἰ τέως ἔλειπον αὐτοῖς ψῆφοί τινες πρὸς ἀπαρτισμὸν τῆς ἀναγκαίας κοινοβουλευτικῆς δυνάμεως, αὗται προστεθήσονται τῇ κυβερνητικῇ φάλαγγι δυνάμει τῆς ἐπὶ τῶν βουλευτῶν ἐντυπώσεως τοῦ βασιλικοῦ λόγου. — Ἐν τούτοις βέβαιον εἶνε ὅτι δέον ν' ἀναμένωμεν ἐκδήλωσιν ἐκτάκτου πατριωτικῆς μετριοπαθείας καὶ ἀφιλοκερδείας ὑπὸ τῶν πατέρων τοῦ ἔθνους, ὅπως ἐλπίζωμεν ὅτι ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν κομματικῶν πάθων καὶ συμφερόντων δὲν θὰ ρίψῃ αὖθις τὸν τόπον εἰς τὰς ἀδήλους τύχας τῶν ὑπουργικῶν κρίσεων, καίτοι πᾶν ἄλλο ἢ τοιαύτην πολιτικὴν ἐπιβάλλουσι τοῖς ἀντιπροσώποις τοῦ ἔθνους αἱ ἐνεστῶσαι ἐκτάκτως κρίσιμοι περιστάσεις τοῦ κράτους. — Αἱ περιστάσεις αὗται δὲν εἶναι νέαι· ὑπέτυψον ἤδη πρὸ πολλοῦ· ἀλλά, καλυπτόμεναι ὑπὸ τῆς προκατόχου κυβερνήσεως, ἥτις ἐνόμισεν ὅτι θὰ κατώρθου νὰ θεραπεύσῃ τὸ κακὸν πρὶν ἢ παρουσιασθῇ καὶ, ψευσθεῖσα τῶν ἐλπίδων ταύτων, δὲν ἔσχον ἐν καιρῷ τὸ ἀναγκαῖον πολιτικὸν θάρρος νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν ὑπὸ τῆς οὕτως ἐπιγενομένης προόδου τοῦ κακοῦ ἐπιβαλλομένην τραχυτέραν θεραπείαν, ἐξερράγησαν ἀπροκάλυπτοι, ὅτε αὕτη, ἀποκαρτερήσασα ἐν τῇ κρισιμωτάτῃ ὥρᾳ, κατέλιπε τὴν θέσιν αὐτῆς εἰς τὸ ἐνεστὼς ὑπουργεῖον, ὅπερ μετ' εὐτολμίας ἐπεχείρησε τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον οὐ μόνον ἀνεκτέλεστον, ἀλλὰ καὶ ἐπιπροσδούμενον ὑπὸ μυρίων νέων δυςχερειῶν, ἃς ἡ ἄκαιρος λιποταξία αὐτῶν ἐδημιούργησε, κατέλιπον οἱ νομισθέντες ὡς οἱ εἰδικῶς κεκλημένοι εἰς τὴν συντέλεσιν αὐτοῦ. — Ὥστε πρόκειται τῇ Βουλῇ κυρίως ἡ ἐξέτασις, εἰ, ἀναλαβοῦσα ἡ παροῦσα κυβέρνησις νὰ διαπράξῃ ὑπὲρ τοῦ κράτους ὅ τι ἡ προκάτοχος διὰ τῆς αἰφνιδίας αὐτῆς φυγῆς ὡμολόγησεν ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐκτελέσῃ, παρέχει μείζονα ἐγγύας ἐπιτυχίας. — Ἀλλὰ ποῦ βασιζομένη ἡ Βουλὴ θὰ ἠδύνατο νὰ κρίνῃ περὶ τῶν ἐγγυῶν τούτων; Ἐπὶ δύο τινῶν ἀναμφιβόλως· ἐπὶ τῶν ἤδη ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως πεπραγμένων καὶ ἐπὶ τῶν μελετωμένων ὑπ' αὐτῆς, ἤτοι ἐπὶ τῆς διομολογηθείσης ἤδη ὑπ' αὐτῆς οἰκονομικῆς συμβάσεως καὶ ἐπὶ τῶν μέτρων, ἅτινα προβάλλει ὡς δυνάμενα νὰ συμπληρώσωσι τὸ διὰ τῆς προσωρινῆς ἐκείνης οἰκονομίας ἀρξάμενον ἔργον. — Καὶ ὡς πρὸς τὸ πρῶτον, τὸ πρᾶγμα δὲν ἀπαιτεῖ μακρὰς συζητήσεις πρὸς διαφώτισιν. Τὸ Funding εἶναι οἰκονομικὴ ἐπιχείρησις ἔχουσα βεβαίως τὰ τρωτὰ αὐτῆς, ἀλλ' ἡ ὁποία ἀπετέλει τὸ μόνον μέσον, δι' οὗ κατωρθώθη, οὐχὶ ἡ βελτίωσις τῆς καταστάσεως, ἀλλ' ἡ πρὸς ὥραν, ἥτοι μέχρι τῆς ἐξευρέσεως τῆς ὁριστικῆς καὶ ριζικῆς θεραπείας, ἀποτροπὴ τῆς ἐπισκήψεως τοῦ ὀνείδους, ὅπερ θὰ ἐκάλυπτε τὸ κράτος, ἂν τοῦτο, ἐπιστάσης τῆς ὥρας τῆς ἐκτίσεως τῶν εἰς τοὺς πιστωτὰς αὐτοῦ ὀφειλῶν, οὐδὲν ἀπολύτως εἶχε νὰ προσενέγκῃ αὐτοῖς, διὰ τοῦ ὁποίου δὲ μέσου καὶ ἐφεξῆς κατορθωθήσεται τοῦτο μέχρι τῆς ὁριστικῆς διακανονίσεως τῶν οἰκονομικῶν τῆς χώρας. Εἶναι, συνελόντι εἰπεῖν, ἀναγκαῖον κακόν, ὅπερ ἀφυσικῶς μακρὰν ἐκκρουσθήσεται εὐθὺς ὡς ἐκλίπῃ ἡ

τὴν χρῆσιν αὐτοῦ ὑπαγορεύουσα ἀνάγκη. — Τοιοῦτον ἀρχῆθεν καὶ πάντοτε ἐθεωρήσαμεν τὸ Funding, τοιοῦτον διὰ τοῦ δημοσιογραφικοῦ ὀργάνου αὐτῆς ὁμολογεῖ τοῦτο αὐτὴ ἡ δημιουργήσασα αὐτὸ κυβέρνησις, τοιοῦτον εὑρίσκει αὐτὸ ὁ ἐν Ἀθήναις διατρίβων ἄγγλος οἰκονομολόγος Ὀρνστάιν, τοιοῦτον δὲ ἀναμφιβόλως ὑπολαμβάνει αὐτὸ καὶ ὁ διὰ τὸν ἀναγκαῖον τοῦτον χαρακτῆρα αὐτοῦ μέλλων κατὰ τὰς τελευταίας εἰδήσεις νὰ συστήσῃ αὐτὸ ἐν τῷ ἐναρκτηρίῳ αὐτοῦ λόγῳ εἰς τὴν κύρωσιν τῆς Βουλῆς βασιλεύς. — Ἀλλ' ὑπάρχει ἐν τῷ κοινοβουλίῳ κόμμα ἰσχυρόν, τὸ ὁποῖον ἐπιδιώκει τὴν παραχρῆμα ἀκύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος οἰκονομικῆς ἐπιχειρήσεως. Λοιπόν πρὸς τὸ κόμμα τοῦτο ἡ ὑγιὴς τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους μερὶς θὰ ἠδύνατο ν' ἀντείπῃ ὅτι οὐδὲν μεστότερον ὀλεθρίων ἐπακολούθων ἢ τὸ καταστρέψειν τὸ ὑπάρχον πρὶν ἢ παρασκευασθῇ τὸ κρεῖττον καὶ τούτου ἕνεκα δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ διαπράξῃ τοιαύτην ἀσυνεσίαν. — Ὡς πρὸς τὸ δεύτερον, τὰ μελετώμενα δηλαδὴ ὑπὸ τοῦ ἐνεστῶτος ὑπουργείου μέτρα, ταῦτα δὲν εἶναι ἔτι ἀκριβῶς γνωστά· καίτοι δὲ ὅσον δύναταί τις νὰ κρίνῃ ἐκ τῶν γενικῶν αὐτῶν γραμμῶν, μαρτυροῦσιν ἀρίστας διαθέσεις, οὐχ ἧττον χρήζουσιν ἐμβριθοῦς ἐν τῷ κοινοβουλίῳ μελέτης· ἐν τούτῳ λοιπόν, ἐν τῷ λεπτομερεῖ καὶ διακριβωμένῳ ἐλέγχῳ τῶν μέτρων, ἅτινα ἐπιφωνήσασα ἡ ἐκπονοῦσα θὰ ὑποβάλῃ τῇ Βουλῇ τὸ ὑπουργεῖον καὶ δι' ὧν τοῦτο νομίζει ὅτι θὰ ἐπετυγχάνετο ἀσφαλῶς τὸ ἐπιδιωκόμενον, ὀφείλουσι νὰ συγκεντρώσωσι πᾶσαν τὴν προσοχὴν αὐτῶν οἱ τοῦ ἔθνους ἀντιπρόσωποι. — Ἵνα δυνηθῶσιν ὅμως οὗτοι νὰ κρίνωσιν ὀρθῶς, ὀφείλουσι ν' ἀποδυθῶσι πᾶσαν πολιτικὴν ἐμπάθειαν καὶ ἰδιοτέλειαν καὶ ἐξετάσωσι μόνον, εἰ τὰ μέτρα ταῦτα ἐπαγγέλλονται λίαν δικαιοτέραν καὶ ἐντιμοτέραν ἢ τὰ ὑπ' ἄλλων προτεινόμενα, καὶ ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει καὶ ἄλλοι ἀνάλογα προτείνουσιν, εἰ ἐπιτρέπεται ἐν τῇ κρισιμῳ ταύτῃ ὥρᾳ ἡ χάριν προσωπικῶν μόνον προτιμήσεων παράδοσις τῆς χώρας εἰς τὰς προμνησθείσας ἀδήλους τύχας τῶν ὑπουργικῶν κρίσεων, ἐνῷ εἶναι δυνατὸν ἄνευ τῶν κινδύνων τούτων καὶ τῆς ἀπωλείας οὕτω πολυτίμου χρόνου νὰ τακτοποιηθῇ τὸ ὑπάρχον ἤδη ὑλικὸν καὶ ν' ἄρξηται ἡ τοῦ ὁριστικοῦ ἔργου οἰκοδόμησις. — Ὅτι δὲ ὄντως ὑπάρχει χρησιμοποιήσιμον τοιοῦτον ὑλικόν, ὡς πρὸς τὰ ἄλλα μὲν δηλοῦται ὑπὸ τῶν ὑποβληθησομένων εἰς τὴν Βουλὴν ποικίλων καὶ πολλῆς σπουδαιότητος μεταρρυθμιστικῶν νομοσχεδίων, ὡς πρὸς τὸ κύριον δὲ σήμερον, τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα, ἀποδεικνύουσιν αἱ τοῦ ὀνομασθέντος ἤδη ξένου σπουδαιόταται προτάσεις, καὶ κατὰ τὰς νεωτέρας περὶ αὐτῶν πληροφορίας ἐπαγγελλόμεναι τὴν ἄνευ τῆς χρεωκοπικῆς ἀτιμώσεως διακανονισιν τῶν οἰκονομικῶν τοῦ κράτους. — Ἀλλ' ἵνα τὸ ὑλικὸν τοῦτο δεόντως χρησιμοποιηθῇ, ἵνα αἱ ὑπάρχουσαι αὗται βάσεις δυνηθῶσιν ὄντως νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ οἰκονομικοῦ οἰκοδομήματος, ἀνάγκη οἱ τοῦ ἔθνους ἀντιπρόσωποι, μάλιστα δὲ ἡ προμνησθεῖσα ἰσχυρὰ μερίς, ἴδια κηρύγματα ἀναμνησκομένη, νὰ κατανοήσῃ ὅτι δέον οἱ τῶν διαφόρων μερίδων ἡγέται νὰ παύσωσι χάριν τῶν ποιμιατικῶν συμφερόντων καὶ τῆς ἡλιθίας αὐτῶν διακυβεύοντες τὸ κυριώτατον στοιχεῖον τῆς κανονικῆς πορείας τοῦ κράτους, τὴν οἰκονομικὴν αὐτοῦ πίστιν, ἧς μόνης ἡ ἀσφαλὴς ἑδραίωσις θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξασφαλίσῃ αὐτῷ ἀπρόσκοπτον πορείαν ἐν τῷ ἔργῳ τῆς ὅλης ἀναπτύξεως. Αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ οἰκονομικὴ θέσις τῆς χώρας ὑπὸ πάντων τῶν ἀμερολήπτων ξένων ὁμολογεῖται ἐπιδεκτικὴ διακανονίσεως ἄνευ τῆς χρεωκοπικῆς ἀτιμώσεως· δὲν θὰ ἦτο λοιπὸν ἐγκληματικόν, ἂν χάριν τῶν κομματικῶν παθῶν καὶ συμφερόντων ὀλίγων τινῶν ἀρχομανῶν ἀπώλλυτο ἡ εὐκαιρία τῆς διακανονίσεως ταύτης καὶ ἀσπλάγχνως παρεδίδετο ὁ τόπος εἰς τὸ ὄνειδος τῆς ἀτιμώσεως. — Τοῦτο εὐτυχῶς ὑπὲρ πάντα ἄλλον κατανοεῖ ὁ βασιλεύς, ὅστις εὐλογώτατα ποιῶν ἐμμένει ἐν τῇ πεποιθήσει τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν ὑπαρχόντων πρὸς παρασκευὴν τοῦ μέλλοντος βελτίονος καὶ προτίθεται τὴν χρησιμοποίησιν αὐτῶν νὰ συστήσῃ τῇ Βουλῇ, ὑποδηλῶν αὐτῇ ἅμα ὅτι, ἐν ᾗ περιπτώσει καὶ αὖθις κρατήσῃ παρ' αὐτῇ ἡ συμφεροντοσκοπικὴ πολιτική, ἀναγκασθήσεται ν' ἀπολύσῃ τὰ μέλη αὐτῆς τοῦ ἀξιώματος, εἰς ὃ ἀνήγαγεν αὐτὰς ἡ ψῆφος τοῦ λαοῦ, καὶ νὰ καλέσῃ αὐτὸν πρὸς ἐκλογὴν νέων ἀντιπροσώπων. — Ἴδωμεν ποία ἔσται ἡ περαιτέρω φορὰ τῶν πραγμάτων.

Παρὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἠμιεπισήμου ὀργάνου τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως ἐκφρασθεῖσαν εὐχὴν, ὅπως «ναύαρχος Σεύμουρ μὴ ἐπεκτείνῃ τὸ δρομολόγιον τῶν εἰς τοὺς ἰταλικοὺς λιμένας προσορμίσεων αὐτοῦ εἰς Σπέτσιαν, ἔνθα θὰ ἐπιβρῶντο νὰ παράσχωσιν εἰς τὴν παρουσίαν αὐτοῦ σημασίαν, ἣν αὐτὴ δὲν δύναται νὰ ἔχῃ», ἡ τῆς Μεσογείου ἀγγλικὴ μοῖρα κατέπλευσεν εἰς τὸν λιμένα τοῦτον. — Ἀλλ' ἀτυχῶς διὰ τοὺς παρὰ τὸν Τίβερον οὐδὲ ἡ ἐπίσκεψις αὕτη, ἣν ἐκ τῶν προτέρων ἡ τῆς ἰδέας τοῦ κ. Γλάδστωνος ἑρμηνεύουσα ἐφημερὶς ἐκήρυξεν ὅτι, καὶ εἰ ἐγίνετο, οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ πολιτικὴν σημασίαν, ἅτε ὀφειλομένη ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν, ἥτις παρέχεται τῷ ἀγγλῳ ναυάρχῳ ὡς ἀνωτάτῳ τῆς μοίρας ἀρχηγῷ ὅπως κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ διατάσσῃ τὰ τοῦ δρομολογίου τῆς οἰκάδε ἐπιστροφῆς αὐτῆς, παρέσχε τῇ Ἰταλίᾳ μείζονας τῆς εἰς Τάραντα ποτιλικὰς ὠφελείας. — Εἶνε δὲ τόσον ἀληθὲς ὅτι οὐδὲν οἱ ἐν Ῥώμῃ ὀνειροπόλοι ἠδυνήθησαν νὰ καρπωθῶσι πολιτικὸν ὄφελος ἐκ τοῦ εἰς τὰς ἰταλικὰς θαλάσσας κατάπλου τῆς ἀγγλικῆς μοίρας, εἶνε τόσον βέβαιον ὅτι οὐδὲ σκιὰν πολιτικῆς σημασίας εἶχεν ὁ κατάπλους οὗτος, ὥστε οὐδὲ ἁπλῆς τινος μνείας αὐτοῦ ὁ ἰταλὸς πρωθυπουργὸς ἐποιήσατο ἐν τῷ ἐν Δροιέρῳ πολιτικῷ λόγῳ αὐτοῦ, ὡς οὐδὲ ὁ κ. Γλάδστων βεβαίως θὰ περιλάβῃ ἐν μελλοντι τινι πολιτικῷ λόγῳ αὐτοῦ τὴν ὑπὸ τοῦ ἰταλικοῦ στόλου ἐν Πορτσμούθῃ ἀνταπόδοσιν τῆς ἐπισκέψεως ταύτης, εἰ ποτε ὄντως, καθ' ἃ τὴν ἐβδομάδα ταύτην ἐθορυλλήθη, ἀνταποδίδοτο ὑπὸ τῆς Ἰταλίας ἡ ἐπίσκεψις αὕτη. — Ὡς πρὸς αὐτὸν δὲ τὸν μετὰ τοσούτου πατάγου προαγγελθέντα λόγον τοῦ κ. Γιολίττη, παρ' οὗ ἡ δημοσία γνώμη ἐν Ἰταλίᾳ προσεδόκα τὴν ἀναγγελίαν μέτρου τινός, δυναμένου νὰ ἄρῃ τὴν μαστίζουσαν τὴν χώραν φοβερὰν οἰκονομικὴν καχεξίαν, ἣν ὀλιθερὰ καὶ ταπεινωτικὴ ἀγόρευσις. Ὁ ἰταλὸς πρωθυπουργὸς ἀπροκαλύπτως ὁμολογεῖ τὴν καχεξίαν ταύτην καὶ ζητεῖ τὴν αἰτίαν αὐτῆς, ἥτις εἶνε, λέγει, ἡ πλημμελὴς οἰκονομικὴ πολιτική, ἡ ἐπιβαλοῦσα τῇ χώρᾳ δαπάνας ὑπερβαινούσας τὰς δυνάμεις αὐτῆς καὶ δαπάνας κατὰ μέγα μέρος ἀπροσόπτους, πρὸς ἃς ἀνταπεκρίθη διὰ μεγάλων δανείων, διομολογηθέντων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἀλλὰ καὶ οὐδὲν ἐνδεικνύει μέσον θεραπείας. — Συνιστᾷ εἰς τὰ ἰταλικὰ ἀποταμιεύματα νὰ μὴ δαπανῶνται ἐκτὸς τῆς χώρας· ἀλλὰ τὸ ἐντεῦθεν ἀγαθὸν βραδύτατα θὰ προέκυπτε καὶ εἰ ποτε εἰσηκούετο ἡ συμβουλὴ αὐτοῦ, ἐνῷ τὸ ἀναντίρρητον εἶνε ὅτι ἡ Ἰταλία εὑρίσκεται εἰς ἀδιέξοδον, ἐξ ἧς ἀδύνατον νὰ ἐξέλθῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος. — Παραγωγικωτέρα ἠδύνατο ν' ἀποδῇ ἡ ὑπ' αὐτοῦ προτεινομένη μεταρρύθμισις τοῦ ἐπὶ τῶν κληρονομικῶν φόρου καὶ ἡ προσδευτικὴ φορολογία τῶν κεκτημένων καθαρὰν πρόσοδον ὑπερπεντακισχιλίων φράγκων, λίαν ὅμως ἀμφίβολον ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ ἐπεδοκίμαζε τὰ νέα ταῦτα φορολογικὰ βάρη. — Τοὐναντίον πρὶν ἢ ταῦτα ὑποβληθῶσιν εἰς τὸ κοινοβούλιον ἤρξατο ὁ κατ' αὐτῶν πόλεμος καὶ ἤρξατο πεισματωδέστατος. Ὁ πρώην πρωθυπουργὸς μαρκήσιος Ρουδίνης ἐν προσφάτῳ αὐτοῦ λόγῳ, καταμεμψόμενος τοῦ κ. Γιολίττη ὡς μὴ ἐμμείναντος ἐν τῇ συστήματι τῶν οἰκονομιῶν, ἃς ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπὶ τὴν ἐξουσίαν ἀνόδου αὐτοῦ ὑπέσχετο, κατήγγειλε τοὺς μελετωμένους τούτους νέους φόρους ὡς παντελῶς ἀτελεσφορήτους, τῆς χώρας ἱκανῶς ἤδη βεβαρημένης φορολογικῶς.

Αἱ τελευταῖαι ἐκ Βιέννης τηλεγραφικαὶ εἰδήσεις παριστάνουσιν ὀσημέραι ὀξυτέραν γινομένην τὴν ἀπὸ τῆς τολμηρᾶς ὑποβολῆς τοῦ ἐκλογικοῦ νομοσχεδίου τοῦ κόμητος Ταάφε προκύψασαν κρίσιν. — Πράγματι δὲ ἡ θέσις τοῦ αὐστριακοῦ πρωθυπουργοῦ φαίνεται ὅτι ἀπέβη κατ' αὐτὰς δυσχερεστάτη, καίτοι πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἡ ὑπὸ τοῦ κοινοβουλίου εἰς ἐπιτροπὴν ἐξ εἴκοσι καὶ ἑνὸς μελῶν παραπομπὴ τοῦ νομοσχεδίου, τοῦ θεσπίζοντος τὰ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ληφθέντα αὐστηρὰ ἐξαιρετικὰ μέτρα πρὸς κατάπαυσιν τῶν ἐν Πράγᾳ τσεχικῶν ταραχῶν ἴχεν ἑρμηνευθῆ ὡς σημεῖον διαλλακτικωτέρων τῆς πλειονοψηφίας διαθέσεων πρὸς τὸ ὑπουργεῖον, θεωρούμενον ὅτι ἔχει ἤδη εἰς χεῖρας τὴν διάλυσιν. — Τὸ δὲ παραδοξότερον εἶναι ὅτι τὴν ἑνότητα καὶ συμμαχίαν αὐτῆς ἡ μεγάλη ἐκείνη κοινοβουλευτικὴ δύναμις, ἥτις ἐννοεῖ ἀδυσωπήτως ν' ἀποκρούσῃ τὰς ὑπὸ τοῦ κόμητος Ταάφε ἐκπονηθείσας ἐκλογικὰς μεταρρυθμίσεις ὀφείλει αὐτῷ τούτῳ τῷ ὑπ' αὐτῆς πολεμουμένῳ νῦν πρωθυπουργῷ, ὅστις ἐπὶ ἔτη ὅλα εἰργάζετο πρὸς συνένωσιν τῶν τριῶν μεγάλων συντηρητικῶν μερίδων, ὅπως αὗται, μόλις συνασπισθεῖσαι, κατ' αὐτοῦ τὸ πρῶτον στρέψωσι τὰ συμμαχικὰ αὐτῶν ὅπλα. — Ὡς πρὸς τοὺς Πολωνούς, ἀλπίσθη πρὸς στιγμὴν ὅτι διετέθησαν εὐμενέστερον πρὸς τὸ ἐκλογικὸν νομοσχέδιον· ἡ ὑποστήριξις δὲ αὐτῶν, συνδυαζομένη μετὰ τῆς τῶν Ρουθήνων, τῶν Τσέχων καὶ τῶν ἐργατικῶν στοιχείων, ἅτινα, ἐξαιρουμένων ἀνοικονομήτων τινῶν δημοκρατικῶν, μηδ' εἰς τὰ παραχωρούμενα ἀρκουμένων, ἀλλ' ἀπαιτούντων ἁπλῆν καὶ καθαρὰν τὴν καθολικὴν ψηφοφορίαν, ἐκδυμότατα ὑπεραμύνονται τῶν μεταρρυθμίσεων, διὰ τῶν συλλαλητηρίων αὐτῶν ἀπειλήσαντα καὶ γενικὴν ἀποχὴν ἀπὸ τῆς ἐργασίας, εἰ τὸ νομοσχέδιον ἀπερρίπτετο, ἠδύνατο ν' ἀπαρτίσῃ ἀθθενές τι ἀντίροπον κατὰ τῆς ἀριστοκρατικῆς ἀντιδράσεως. Ἀλλ' ἰδοὺ ὅτι καὶ οὗτοι κατὰ τὰ τελευταῖα τηλεγραφήματα κηρύττονται ψανεροὶ τοῦ νομοσχεδίου πολέμοι ἐπὶ τῷ φόβῳ μὴ ἐκ τῆς σπουδαίας εὐρύνσεως τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος ἐπωφεληθῇ ἡ ῥωσικὴ πολιτικὴ πρὸς ἐνάσκησιν ἐπιρροῆς ἐν Γαλικίᾳ.—Οὕτω τὸ ὑπουργεῖον Ταάφε περιέστη πρὸ τοῦ τηλεγραφουμένου διλήμματος τῆς παραιτήσεως ἢ τῆς διαλύσεως τοῦ κοινοβουλίου. — Τὸ πρῶτον εἶναι πιθανώτατον ὅτι δὲν εἶναι διατεθειμένον νὰ πράξῃ· ἀλλ' ἄρά γε καὶ ἐκ τῆς νέας διαλύσεως τῆς Βουλῆς δύναται πολλὰ νὰ ἐλπίζῃ; — Ἂν λάβωμεν ὑπ' ὄψει μόνον τὸ κρατοῦν νῦν ἐκλογικὸν σύστημα, ὑπηρετοῦν ταῖς ἀριστοκρατικαῖς ἀρχαῖς μᾶλλον, βεβαίως δὲν δυνάμεθα νὰ προσδοκῶμεν ἀποτέλεσμα ἐναντίον πρὸς τὰς ἀριστοκρατικὰς γνώμας τῆς παρούσης πλειονοψηφίας· ἂν ἀναλογισθῶμεν ὅμως ὅτι ἡ τελικὴ τοῦ νομοσχεδίου ἀπόρριψις θὰ ἐξετράχυνεν ἐπὶ μᾶλλον τὸν πόλεμον τῶν ἐργατικῶν καὶ δημοκρατικῶν τάξεων κατὰ τῆς ἀριστοκρατίας καὶ τῶν ἀστῶν, ὅτι ἐκ τοῦ πολέμου τούτου οἱ ὀλιγώτερον ζημιωθησόμενοι δὲν θὰ εἶναι οἱ τελευταῖοι, ὧν καὶ αὐτὰ τὰ ὑλικὰ συμφέροντα ἀπειλοῦνται, ὅτι τέλος ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος μεταρρύθμισις ἀνταποκρίνεται πρὸς τοὺς πόθους τῆς μεγίστης πλειονοψηφίας τοῦ αὐστριακοῦ λαοῦ, δυνάμεθα διόλου ὅλως νὰ ἐλπίζωμεν τὴν ἔκβασιν. — Ἀλλὰ ταῦτα εἶναι ὀλίγον ἀπομεμακρυσμέναι εἰκασίαι, πρὸ τῆς πραγματώσεως τῶν ὁποίων δύνανται νὰ ἐπέλθωσι πολλὰ ἄλλα γεγονότα. Τὸ πάντων προδηλότατον νῦν εἶναι ὅτι ἡ ἐσωτερικὴ ἐν Αὐστρίᾳ κατάστασις εἶναι λίαν τεταραγμένη καὶ μετέωρος, τοῦ κόμητος Ταάφε διὰ τῆς τολμηρᾶς αὐτοῦ ἐπιχειρήσεως νομίσαντος ὅτι θὰ ἐξουδετέρου τὰς πρὸ πολλοῦ ἀπειλούσας αὐτὸν δυσχερείας, ἀλλ' ἀντὶ τούτου ἐπισπεύσαντος τὴν ἔκρηξιν, ἥτις μάλιστα καὶ ἐπῆλθε μετ' ἐντάσεως τοιαύτης, ὅσην ἴσως δὲν ἀνέμενε. — Ἐν τούτοις εἶναι γενναῖος ἀγωνιστὴς καὶ μάχεται καρτερικότατα, πολλάκις δὲ τοῖς τολμῶσιν ἐπιφυλάσσεται ἡ νίκη.

Μ. Ε. Μ.

ΦΥΡΔΗΝ ΜΙΓΔΗΝ

Ὁ κ. Ἰούλιος Νικόλ, γράφει ἡ «Βελγικὴ Ἀνεξαρτησία», μελετήσας συλλογήν τινα παπύρων, μετενεχθέντων ἐξ Αἰγύπτου διὰ δημοσίου ἐράνου καὶ εἰσαχθέντων εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς πόλεως Γενεύης, ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῆς Γενεύης» τὸ ἀποτέλεσμα τῶν μελετῶν αὐτοῦ. Ὁ φιλόλογος οὗτος κατ' ἀρχὰς ἐζήτησεν, ὡς εὐνόητον, ἐν τοῖς χειρογράφοις κείμενα κλασικά, μετὰ μεγίστης δὲ χαρᾶς εὗρεν ἱκανὸν ἀριθμὸν τοιούτων. Καὶ πρῶτον πάντων εὗρε λαμπρὰ ἀποσπάσματα τῶν δύο ἐπῶν τοῦ Ὁμήρου, ὧν τινων τὸ σημαντικώτερον περιλαμβάνει τμῆμά τι τοῦ Λ καὶ τοῦ Μ τῆς Ἰλιάδος, ὃ δὲ προκαλέσας ἱκανὴν συζήτησιν παρὰ τοῖς κριτικοῖς, διότι ὑπάρχουσι διαφοραὶ πρὸς τὰ νῦν κείμενα. Εἶτα εὗρε μίαν σελίδα τοῦ Ὀρέστου τοῦ Εὐριπίδου, ἥτις εἶνε κατὰ χίλια περίπου ἔτη ἀρχαιοτέρα τῶν ἀρχαιοτέρων γνωστῶν χειρογράφων. Εἶτα ἔρχονται ἀποσπάσματα ἀνέκδοτα, ἤτοι διδακτικὰ ἔλεγεῖα περὶ τῆς ἐπιρροίας τῶν ἀστέρων,

ὕμνος ἢ εἰδύλλιον, περιγράφον τὴν συνάντησιν τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λήδας, ἐπιστημονικὰ συγγράμματα, γεγραμμένα ἐν γλαφυροτάτῳ πεζῷ λόγῳ ἱστορικὰ κτλ. Ἐκ τούτων δὲν ἔλειπε καὶ χριστιανικὴ φιλολογία.

Ἐν ἑνὶ λόγῳ τὰ χειρόγραφα τῆς βιβλιοθήκης τῆς Γενεύης εἰσὶ σπουδαιότατα.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Σάββατον, 16 Ὀκτωβρίου.

Πᾶσαι αἱ οἰκονομολογικαὶ ἐφημερίδες τῆς Εὐρώπης ὁμοφώνως ἀποφαίνονται ὅτι ἡ ὑφισταμένη κακοξία τῶν χρηματιστηρίων δὲν εἶναι ἐφήμερος, διότι οὐ μόνον οὐδὲν τῶν προκαλούντων αὐτὴν ζητημάτων ἐλύθη, ἀλλὰ καὶ νέα ἀναφαίνονται σημεῖα ἐπαυξάνοντα τοὺς ἐνδοιασμοὺς τῆς μεγάλης κερδοσκοπίας, ἡ ὁποία διευθύνει τὴν κίνησιν τῶν χρηματιστηρίων. Οὕτω λοιπὸν καὶ καθ' ὅλην τὴν λήγουσαν ἑβδομάδα αἱ ἐν τῷ ἡμετέρῳ χρηματιστηρίῳ πράξεις ἦσαν λίαν περιωρισμέναι, μετά τινας δὲ μικρὰς διακυμάνσεις τὰ ἡμέτερα χρεώγραφα ἐπανῆλθον χθὲς εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον, εἰς ὃ εὑρίσκοντο τὸ παρελθὸν σάββατον, ἡ δὲ ἐν τῷ μεταξὺ ἐπελθοῦσα μικρὰ ὑποτίμησις ἐπ' ὀλίγας μόνον ὥρας διήρκεσεν. Ἐξ ἀνάγκης ἄρα περιστρεφόμεθα περὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον, διότι μόλις διαγραφῇ κίνησις τις πρός τινα διεύθυνσιν, δὲν βραδύνει νὰ ἐπελθῇ ἡ ἀντίδρασις ἐπαναφέρουσα τὰ πράγματα εἰς τὴν προτέραν θέσιν. Ἡ κατάστασις αὕτη παρατηρεῖται κυρίως εἰς τὴν γαλλικὴν ῥέντ καὶ τὸ ἀγγλικὸν Πάγιον, τὴν κίνησιν τῶν ὁποίων παρακολουθοῦσι τὰ ἡμέτερα χρεώγραφα, κατατασσόμενα, ὡς καὶ τὰ αἰγυπτιακά, μετὰ τῶν ἀσφαλεστέρων εὐρωπαϊκῶν χρεωγράφων, καθ' ἃ πολλάκις ἀπεδείξαμεν στηριζόμενοι εἰς τὴν ἀκαταμάχητον γλῶσσαν τῶν ἀριθμῶν. Ἀνεξαρτήτως λοιπὸν τῶν γενομένων μικρῶν κινήσεων δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι τὰ ἡμέτερα χρεώγραφα διατηροῦσι σταθερῶς τὰς τιμὰς αὐτῶν μηδόλως ἐπηρεαζόμενα ἐκ τῆς ἐξακολουθούσης ἐκπτώσεως τῶν ἰταλικῶν καὶ τῶν ἱσπανικῶν χρεωγράφων.

Ἡ χρηματιστικὴ κατάστασις τῶν εὐρωπαϊκῶν ἀγορῶν οὐδόλως μετεβλήθη κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι μεγάλαι ποσότητες χρυσοῦ ἐξῆλθον ἐκ τῆς ἀγγλικῆς Τραπέζης διὰ τὴν Αἴγυπτον, τὴν Ὁλλανδίαν, τὴν Δανιμαρκίαν καὶ τὴν Γερμανίαν, ἀλλ' ἀνεπληρώθησαν κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῆς Αὐστραλίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς, τῶν ὁποίων τὰ χρυσωρυχεῖα ἐξακολουθοῦσιν ἀποστέλλοντα εἰς Ἀγγλίαν τὸ ἐκ τῶν πλουσίων μεταλλείων τῶν χωρῶν ἐκείνων ἐξαγόμενον πολύτιμον μέταλλον. Ἐν τούτοις, ἐνῷ ἡ πληθώρα τῶν χρημάτων ἐξακολουθεῖ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Γαλλίᾳ, ἐν ταῖς γερμανικαῖς ἀγοραῖς ὑπάρχει χρηματικὴ στενοχωρία, μὴ δυναμένη ἄλλως νὰ ἐξηγηθῇ ἢ ὅτι μεγάλαι ποσότητες χρυσοῦ κλείονται εἰς τὰ ταμεῖα τοῦ κράτους ἢ εἰς τὴν ἐθνικὴν Τράπεζαν τοῦ Βερολίνου, ὅπως χρησιμεύσωσιν ἐν ὥρᾳ ἐκτάκτου ἀνάγκης. Ἕνεκα τούτου ἡ Τράπεζα τοῦ κράτους ἐξακολουθεῖ διατηροῦσα τὸν τόκον τῆς προεξοφλήσεως εἰς 5 ο)ο, ὁ δὲ ἐκτὸς τῆς Τραπέζης, ἤτοι ὁ ἰδιωτικὸς τόκος ἐν Βερολίνῳ εἶναι 4 1)2 τοῖς ο)ο, ἐνῷ ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ τοιοῦτος τόκος εἶναι 1 1)2 — 2 τοῖς ο)ο. Εἶναι ἐννοούμενον ὅτι ἡ ἐξακολουθοῦσα ὕψωσις τοῦ τόκου ἐν ταῖς γερμανικαῖς ἀγοραῖς μεγάλως συντελεῖ εἰς τὴν ἀναχαίτισιν πάσης κερδοσκοπίας ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ. Πλὴν τούτου ὁ ἐν Βερολίνῳ χρηματιστικὸς κόσμος ἀπειλεῖται ὑπὸ τοῦ παρὰ τῆς κυβερνήσεως ἐπιβληθησομένου φόρου εἰς τὰς πράξεις τοῦ χρηματιστηρίου. Καὶ λέγεται μὲν ὅτι ἡ γερμανικὴ κυβέρνησις ἐγκατέλειψε τὴν ἀρχικὴν αὐτῆς ἀπόφασιν τοῦ νὰ διπλασιάσῃ τὸν ἐπὶ τῶν χρηματιστηρίων φόρων, ἀλλὰ καὶ ἐπιμένει εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ φορολογηθῶσιν ὁπωσδήποτε πάντα τὰ γερμανικὰ χρηματιστήρια. Μεγαλειτέρα εἶναι ἡ χρηματικὴ στενοχωρία ἐν Αὐστρίᾳ, ἔνθα τὸ συνάλλαγμα ἐξακολουθεῖ ὑψούμενον, δυσχεραίνον τὴν ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας. Εἰς τὰς ὑφισταμένας οἰκονομικὰς δυσχερείας προσετέθη ἀρτίως καὶ ἡ ἕνεκα τοῦ νέου ἐκλογικοῦ νόμου ὑπουργικὴ κρίσις, ἡ ὁποία κατὰ τὸ χθεσινὸν τηλεγράφημα λυθήσεται ἢ διὰ παραιτήσεως τοῦ Τάαφε ἢ διὰ διαλύσεως τῆς Βουλῆς. Πάντα ταῦτα ἐξηγοῦσι τὴν ζοφερὰν ὄψιν, ἣν κατ' αὐτὰς παρουσιάζουσι τὰ γερμανικὰ χρηματιστήρια, καὶ καθιστῶσι πιστευτὴν τὴν πληροφορίαν ὅτι μεγάλη ποσότης ἰταλικῶν χρεωγράφων ἐπωλήθη κατ' αὐτὰς ἐν Παρισίοις διὰ λ)σμὸν τοῦ Βερολίνου.

Μετὰ τῶν ἀλύτων ζητημάτων εἶναι καὶ τὸ τοῦ ἀργύρου, ὅπερ ἐνδιαφέρει πάντα τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ἡ κατάργησις τοῦ νόμου τοῦ Σέρμαν, ψηφισθεῖσα παρὰ τῆς Βουλῆς, εὑρίσκει φοβερὰν ἀντίστασιν ἐν τῇ Γερουσίᾳ. Ὁ πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας πᾶν μετῆλθε μέσον, ὅπως ἐξαναγκάσῃ τοὺς γερουσιαστὰς νὰ δώσωσι πέρας εἰς τὸ ζήτημα, ἀλλ' εἰς οὐδὲν ὠφέλησαν μέχρι τοῦδε οὔτε αἱ ἐπὶ δύο ὅλα ἡμερονύκτια διαρκοῦσαι πολλάκις συνεδριάσεις, οὔτε οἱ ἐπὶ δέκα καὶ δεκαπέντε ὥρας ἀπαγγελλόμενοι λόγοι ἐνώπιον κενῶν καθισμάτων ἢ κοιμωμένων νομοθετῶν, οὐδεὶς τέλος πάντων ἐξαναγκασμὸς ἰσχυσεν εἰς τὸ νὰ ὑποχρεώσῃ τοὺς πατέρας τοῦ ἔθνους νὰ ψηφίσωσι τὴν κατάργησιν τοῦ νόμου. Οἱ θιασῶται τοῦ ἀργύρου μένουσιν ἄκαμπτοι καὶ ἀκατάπονητοι. Τοῦτο ἠνάγκασε τέλος τὸν πρόεδρον Κλέβελαν νὰ δηλώσῃ ὅτι, ἂν ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος δὲν δώσωσι πέρας εἰς τὸ ζήτημα, θὰ διαλύσῃ τὴν Γερουσίαν. Ἀλλὰ καὶ τότε πάλιν ἡ λύσις ἀναβάλλεται, ἐπαναφαίνεται δὲ τὸ φάσμα τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως, ἧς θύματα ἐγένοντο 549 ἀμερικανικαὶ Τράπεζαι, καὶ ἐπανέρχεται ἡ ἐμπορικὴ παραλυσία εἰς τὸν δραστηριώτερον καὶ μεγαλοπραγμονέστερον λαὸν τῆς ὑφηλίου. Εἶναι λοιπὸν καὶ τοῦτο ἓν τῶν ζητημάτων, ἅπερ συντελοῦσιν εἰς τὴν παράτασιν τῆς κακοξίας τῶν εὐρωπαϊκῶν ἀγορῶν.

Τὸ ἄδηλον τοῦ μέλλοντος τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων διατηρεῖ ἐν πλήρει στασιμότητι τὰ ἑλληνικὰ χρεώγραφα, πᾶσα δὲ ἐπ' αὐτῶν κερδοσκοπία ἐξέλιπε κατὰ τὸ παρόν. Αἱ λαχειοφόροι ὁμολογίαι τῆς ἐθνικῆς Τραπέζης, αἱ ὁποῖαι προχθὲς ἐτιμῶντο 335, χθὲς προσέφεροντο εἰς τὰ 327, καὶ τὰ Λαύρια μένουσι παρημελημένα εἰς τὰ φρ. 35.

Ν. ΦΩΤΙΑΔΗΣ

Ὁ ὑπεύθυνος ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Κωνσταντινουπόλεως-Πέρα | Τυπολιθογραφεῖον ΝΕΟΛΟΓΟΥ